

Reakció

07 09

A POLGÁRI UNDERGROUND LAPJA

A JÖVŐ VISSZA- HÓDÍTÁSA

A Reakció szerkesztőségének
kormányprogramja

GASZTRO-
KÁDÁRIZMUS

Molnár B.,
Bittera



INTERJÚ

Antal
Nimród



OLI BÁCSI
A ruszkikról



369 Ft www.reakcio.hu

HU ISSN 1789-2325

07009



Magyarok a piacon

KONFERENCIA
KIS- ÉS KÖZÉP-
VÁLLALATOK
SZÁMÁRA

2007. EUROPA
CONGRESS
OKTÓBER 10. CENTER

A SIKERES MÁRKAÉPÍTÉS HAZAI PÉLDÁI

A FENNMARADÁS ÉS NÖVEKEDÉS TITKA: MEGÚJULÁS? KREATIVITÁS? KURÁZSI?

AZ ÉSSZERŰ REKLÁMBEFEKTETÉS: RÖVID ÉS HOSSZÚ TÁVÚ KOMMUNIKÁCIÓS STRATÉGIA

FŐTÁMOGATÓ:

MFB

Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaság

RÉSZVÉTELI DÍJ: **29 900 FT + ÁFA**
(SZEPTEMBER 10-IG 20% KEDVEZMÉNY)

TEL.: 06 1 461 14 52 FAX: 06 1 461 14 47
RÉSZLETES PROGRAM ÉS JELENTKEZÉS:
WWW.MAGYAROKAPIACON.HU

SZERVEZŐPARTNEREK



HetiVálasz

A változtatás jogát fenntartjuk!

BAJNAI GORDON, MINISZTER ■ **HERNÁDI ZSOLT**, MOL ■ **KOZÁK ÁKOS**, GFK ■
SZÉLES GÁBOR, MGYOSZ ■ **BÉRES JÓZSEF**, BÉRES ■ **NEUBAUER KATALIN**, CBA ■ **DR.**
KÜRTI SÁNDOR, KÜRT ■ **ZWACK SÁNDOR**, FRANK ODZUCK, ZWACK ■ **KOVÁCS**
LÁSZLÓ, PICK ■ **KUTVÖLGYI PÁL**, BROKERNET ■ **SZILVÁSSY CSILLA**, KEMIKÁL ■ **PALÁSTI**
JÓZSEF, FORNETTI ■ **PÁSZTI BALÁZS**, SZAMOS MARCIPÁN ■ **DR. FAZEKAS ILDIKÓ**, ÖRT
■ **IREGHY ATTILA**, HELIA-D ■ **GÁBOR IVÁN**, CAFÉ REKÁM

KÖSZÖNJÜK A TÁMOGATÁST PARTNEREINKNEK



SAMSUNG



VILÁGGAZDASÁG



axel springer

REGGEL



REFLEX



MAGYAR HÍRLAP



index

üzlet&siker

FIGYELŐ



Lapkiadás

[origo]

TARTALOM



18 Nem tisztelt ház



33 Nektárt csepegtetni



45 Kult tortúra



27 Kit szeret Uncle Sam?



42 Tíz kör az élet



52 Meddőszórás

KÖZÉLET

- 4** Lapzsemle
- 5** Hosszú és forró volt a nyár
- 6** A jövő visszahódítása
- 18** Nem tisztelt ház
- 21** A gasztro-kádárizmus fogságában
- 24** Így lobbiznak Amerikában
- 27** Kit szeret Uncle Sam?
- 28** Oli bácsi a ruszlikról

ÉLETMÓD

- 30** Esküvő ürügyén Wimbledonban
- 33** Nektárt csepegtetni
- 36** Bölénymentes zóna
- 39** A fekete pálya ördögei
- 41** Szeptember tábornok támadásban
- 42** Tíz kör az élet
- 44** A baromfejúek

KULTÚRA

- 45** Kult tortúra
- 49** PopMuzik
- 50** Recenzens
- 52** Meddőszórás
- 54** Sztárok a poptarisznyából
- 56** Magyar város
- 57** Antal Nimród: „Hülye lettem volna kihagyni”

Hűségnyilatkozó

Én egyértelműen és minden előzmény ellenére híve vagyok a jelenlegi kormánynak. (...) A Gyurcsány-kormány nem cinikus. (...) Ez a köztársasági elnök arrogáns és néha túl sokra tartja magát... (Babarczy Eszter: A köztársasági elnök védelmében, Népszabadság, augusztus 4.)

Védjen meg téged Babarczy Eszter!

Pontos idő

A Lettország, Litvánia, Lengyelország, Románia, Szlovákia és Csehország által aláírt közös nyilatkozatot Washingtonban tették közzé helyi idő szerint csütörtökön. (Index, augusztus 10.)

Még pontosabban helyi idő szerint augusztusban.

Új halandzsa

Pelczné Gáll Ildikó: Gyurcsány egy bá-nyaló (Cím a hirextra.hu-n, augusztus 28.)

Miért nem inkább egy trolibusz?

Bencsik András, a Magyar Gárda divatdiktátora

Mindenhol a világon vannak egyenruhák, a military stílus különben is divatos, úgyhogy a sapkákat például a Levi Strauss boltban vásároltuk meg, akciósan. (hirszerzo.hu, 2007. augusztus 24.)

Levi's gazdaságos gárdamódi

Régi kártya jó kártya

Jót tenne, ha a Fidesz és a szélsőjobb együttműködését mostantól meglepő tények, napvilágra kerülő bizonyítékok mutatnák be, lepleznék le. A következő hetekben minden (megmaradt) médiaeszközünket erre a témakörre kell felhangolni. Már csak azért is, mert ami ebben a kis felvezetésben taktikai döntésnek tűnik, az valójában az igazi oka és célja a tüntetésnek. Csak restellje a világ és az ország színe előtt Orbán, hogy kikkel szövetkezik. Csak derüljön ki, hogy milyen támogatást és biztatást nyújt nekik, miket ígér győzelem esetére. Csak készítsünk válogatást a Fidesz-barát média fasisztoid szövegeiből. (Bodor Pál, Népszabadság, 2007. augusztus 23.)

A jó elvtárs mindig résen van, és leleplezi a mindenütt jelenlévő, sötétben bujkáló reakciós elemeket.

Az a fránya utas

Jelenleg azon vitatkoznak a közlekedési szakemberek, hogy ezek a régi villamosok 4-es jelzéssel a reggeli csúcsidőszakban, a Budafok kocsi-színtről közvetlenül szállítsanak-e utasokat a Nagykörúton át a Moszkva térig. Egyes döntéshozók attól tartanak, hogy az utasok túlságosan is megkedvelik ezt a közvetlen kapcsolatot, és azt egész napra, végleges jelleggel szeretnék majd igénybe venni. (Hegyvidék, augusztus 22.)

Még mit nem, hogy az utasok jól érezzék magukat?!

Eladott meccs

A nemzetközi teniszszövetség hivatalos oldalán megjelent elemzés szerint Szávay Ágnes élete legjobb sorozatán van túl, még akkor is, ha New Havenben a Kuznyecova elleni döntőt elhatalmasodó sérülése miatt el kellett adnia. (A WTA honlapja Szávayt dicséri a New Haven-i döntő után, hvg.hu, 2007. augusztus 26.)

Profi sport a javából.

Sokat markol

Másfelől TGM-től kár volna eltagadni, hogy igaz, amit önmagáról állít, ti. hogy ő a „sovinizmus, tekinetlyelvűség, antiszemitizmus, fajüldözés, irredentizmus, klerikalizmus, nyíltan alkotmányellenes antidemokratizmus, homofóbia, idegengyűlölet, nőellenesség, represszív, atavisztikus szabadságellenesség” könyörtelen ellenfele. (Bretter Zoltán, Magyar Narancs, augusztus 9.)

Doktor úr, mikor lesz a nagyvizit?

A tájékozatlanság magabiztossá tesz

Van olyan népszavazási kezdeményezés: a holokauszt legyen bűncselekmény. Egyetért ezzel? (Csuhaj Ildikó, Népszabadság, augusztus 25.)

Sőt, azzal is egyetérténénk, ha a Népszabadság megtanulná a különbséget a holokauszt és a holokauszttagadás között.

A hónap
nyertesei



GÁRDISTÁK

A helyettes szölvivők és a kétfejű borjak nyarának néhány tucat zavaros fejű szélsőjobb és a bennük jó érzéssel népszerűségjavító eszközt meglátó kormányfő vetett véget. A médiában két hét alatt több szó esett a fasisztusveszélyről (és benne az ügyet egyébként megint szerencsétlenül kezelő Fidesz állítólagos szerepéről), mint egy-egy jól sikerült, államilag szponzorált Gesztí-

féle toleranciakampány során. Tom Lantostól Ján Slotáig egy bőszt üvöltés már csak a világ: a Magyar Gárda ügye hamarosan talán a Biztonsági Tanács napirendjére is felkerül. A roppant hihető közleményeik szerint főként parlagfűirtásra és véradásra készülődő, Pörzse Sándorral és Usztics Mátyással súlyosbított bakancsos ifjak mindenestre benne voltak a tévében és már most bőven abszolválták az Andy Warhol által megénekelt 15 perc hírnevet. Úgyhogy: oszolj, de legalábbis: pihenj!

AZ ÉRTELMESES DISKURZUS

Ez a százalmas gárdaügy előrejelzi az egyre hangosabb anyázásokkal ébredező közélet őszi hangnemét, és ami nagyobb baj: tartalmát. Bizonyos, hogy az értelmetlen politikai hidegháború ott folytatódik, ahol azt a felek a nyaralási fegyverszünetre elvonulva abbahagyták. Mi-

közben Nemzetmentő Vona Gábor nevét tanulatja a világsajtó, a Kurucinfőét pedig az Interpol néhány izdadt referense, itthon továbbra sem arról folyik a szó, amiről fontos lenne: a felsőoktatás állapotáról, a nyugdíjrendszer kötelező átalakításáról, az eurócéldátumról, az uniós pályázatokhoz szükséges minimális összefogásról, a MÁV reformjáról, vagy bármilyen értelmes dologról, akárcsak mondjuk arról, hogy a mozgólépcsőn miért nem képes végre jobbra állni a magyar?

A hónap
vesztese



VEZÉR



HOSSZÚ ÉS FORRÓ VOLT A NYÁR

írta: ÁBLONCZY BÁLINT

Kettőezerhat nyarán azt a nagyszabású víziót kaptuk az arcunkba kormányéktól, hogy az elkövetkező egy év olyan reformkort hoz, hogy Kossuth, Széchenyi is megnyalná mind a tíz ujját, idén nyárra – ha még nem is sikerült lerakni a kommunizmus alapjait – már látni fogjuk az alagút végét. S bár az idő előrehaladtával egyre hangosabban kopog majd a miniszterelnök cipőcskéje alatt a reformok sárga útjának köveze, lesz idő konzultálni, megvitatni, egyeztetni – ez volt a szociálisan érzékeny, modern európai diskurzus.

Nos, hiába törtünk ki közös erőfeszítéssel a hazugság 16 éves spiráljából, az alagútnak nemhogy a végét nem látni, most tipegünk be az elején. Ne kerteljünk, Gyurcsány Ferenc eljuttott a magyar közszolgáltatások lerombolásáig, és most töprengve üldögél a romokon. Azon gondolkozik erősen, most vajon mit is kellene csinálni. Márpedig sürgősen ki kellene találni valamit: az Economist elemzése szerint a térségben Magyarország a legsebezhetőbb gazdaság. A körülmények megfogalmazás szerint a kockázat „a fiskális politika szavahihetőségének sérülékenységből fakad”, ami mindössze annyit jelent, hogy hazudós kuptól nem jó lovat venni. Kemény munkával sikerült egy 1,4 százalékos gazdasági növekedést összehozni, ami tíz éve nem látott mélységet jelent. Nemhogy minket irigyel Spanyolország és Franciaország, de Kóka János pannon pumája göthösen botladozik a virgonc tátrai tigris után. Ennyit a legendás szakértelemről.

S hiába a korábbi ígérek, a romló gazdaság, a szétrohadó állam, a kormány – mint aki jól végezte dolgát –

elvonult nyaralni. Gyurcsány Ferenc például három hétre, amit – Isten látja a lelkünket – nem sajnálunk tőle, de beleborzongtunk abba a gondolatba, hogy egy hétig Lamperth Mónika állt az ország élén. Ilyen körülmények között lett az egészségügy vagy a költségvetési hiány helyett a legfontosabb téma, hogy néhány katonásdiba beleszerelmesedett izgága figura gárdásat akar játszani. Heteken keresztül úgy viharzott át a magyar sajtón a fasisztustól való rettegés, hogy közben még meg sem alakult a zsebhadosztály. A tény mindent elmond a közélet színvonaláról, meg arról, milyen érdekesítő témák fogják uralni ősszel a politikát. A történetben számunkra az a legszomorúbb, hogy a Magyar Gárda megalakulása újabb példa a magyar társadalom totális együttérzés-hiányára. Miért nem lehet elfogadni, hogy több százezer emberben az elgázósított nagyszülők kínhalálát idézi fel a nyakló nélkül használt Árpád-sáv? Akit egy Árpád-sáv karszalagot viselő nyilas bandita kísért a Duna-partra, annak bizony magyarázhatjuk, hogy azon hat sáv volt, ezen meg hét, vagy fordítva. Minden hangoskodó tegye a szívére a kezét: ha ő lett volna hasonló helyzetben, érdekelnék a heraldikai finomságok? A hörgést megelőzendő közöljük, hogy nekünk a magyar társadalom más csoportjainak huszadik századi szenvedése ugyanúgy fáj, a kommunista diktatúra áldozatait éppúgy meg kell gyászolnunk, mint meggyilkolt zsidó honfitársainkat. És nem, nem hiszünk abban, hogy a másik szenvedésének elfogadása kisebbíti saját fájdalmunkat. És igen, az Árpád-sáv sávos zászló magyar történelmi erélye, amit egy gyilkos rezsim felhasznált. A lobogó ott van például a tisztavatásokon, de egy igazi hazafi belátja,

hogy kormányellenes jelképként, gárdaazonosítóként szerencsétlen választás. Többek között azért sem, mert annak használ, akinek oda akarnak somni vele. Gyurcsány Ferenc ugyanis az Árpád-sávval súlyosbított tiltakozást könnyedén a demokrácia elleni támadásnak fordíthatja az arra fogékonyaknak. Szerintünk éppen ezért a kormánnyal szembeni elégedetlenség kifejezésének sokkal hatékonyabb, s egyben szórakoztatóbb módja lenne, ha például a miniszterelnököt mindenhol elkísérné egy rózsaszín nyúlunk öltözött fickó, aki „Vigyázat! Hazudik!” táblát lóbálna. A tévék garantáltan zabálnák a jelenetet. Mi is.

Máris érdekesebb lenne a magyar közélet, s ugyan ki akarna a nevetségesség veszélye nélkül önkényuralmi jelképként betiltatni egy rózsaszín nyulunkat?

A Magyar Gárda megalakulása újabb példa a magyar társadalom totális együttérzés-hiányára





VISSZ

An abstract painting featuring two figures in a dark, textured landscape. The figures are rendered in blue and orange tones, with one figure in the foreground and another in the background. The background is composed of horizontal bands of yellow, white, and dark blue. The overall style is expressive and textured, with visible brushstrokes and a sense of movement. The word 'VISSZ' is written in large, white, bold letters across the lower right portion of the image.

A JÖVŐ ZAHÓDÍTÁSA

A REAKCIÓ SZERKESZTŐSÉGÉNEK KORMÁNYPROGRAMJA

A JÖVŐ VISSZAHÓDÍTÁSA

A Reakció szerkesztőségének KORMÁNYPROGRAMJA

M O T T Ó :

„Andrej Fokicsot fejbe kólintotta a váratlan támadás. – Bocsánatot kérek – hebegte.
– Nem azért jöttem, a tokhalnak ehhez semmi köze. – Hogyhogy semmi köze, ha egyszer büdös!
– Másodrendű frissességű tokhalat szállítottak nekünk – mentegetőzött a büfés. – Marhaság, öregem!
– De kérem szépen, hogyhogy marhaság? – Másodrendű frissesség, ilyen nincs! Frissesség csak
egyféle létezik, elsőrendű, és az egyben az utolsó is. Ha a hal másodrendű frissességű,
ez azt jelenti, hogy büdös, romlott.”

(Mihail Bulgakov: A mester és Margarita)

P R E A M B U L U M

Nem azért nem írjuk le, hogy Magyarország a huszonnegyedik órában van, mert lassan Dunát lehet rekeszteni a különböző népmentő chartákkal, nemzethalál-víziókkal és egyéb dermesztő politikai hűség- és hűtlenségnyilatkozatokkal, hanem mert bizonyos szempontokat mérlegelve súlyosabbnak ítéljük a helyzetet a megélhetési aggodalmároknál.

Úgy látjuk, Magyarország áthaladt azon a kritikus ponton, amely után számos – jelen pillanatban – visszafordíthatatlannak vagy igencsak nehezen korrigálhatónak tűnő negatív folyamat indul el. Kijelenthető, hogy évtizedes távlatban leszakadunk az európai versenyben és ezzel szoros összefüggésben Magyarország mély és átható gazdasági-politikai-erkölcsi válságba került.

A mesterségesen túlpörgetett és az élet minden szegletére kiterjedő politikai szembenállás az ország mindennapi életét, eredményességét kóros szintre fékezte le. A terméketlen belpolitikai hidegháború és az abból fakadó kompromisszumképtelenség össznemzeti „zéró összegű” játszmává fajult, tartósan gátolva az ország szempontjából fontos ügyek megoldását.

Mi azonban nem „népfrontpolitikát”, hanem világos, választható és koherens alternatívákat, nagyvonalú politikát szorgalmazunk. A legsúlyosabb gondok között tartjuk számon a kritikus demográfiai mutatókat és a fiatalok egyre nagyobb ütemű elvándorlását, amely hamarosan mindannyiunk számára érezhetően elvonja a levegőt Magyarországról. (Nem ebben a dokumentumban elemezzük a válság okait és okozóit, de megkerülhetetlennek tartjuk először néhány tény rögzítését.)



A rendszerváltozás vívmányai veszélyben vannak

Az 1989-1990-ben létrehozott alkotmányos berendezkedés keretei és intézményei jogi értelemben stabilnak és időállóknak bizonyultak, ellentétben a bennük szereplő politikusokkal, akik lejárat-ták az intézményrendszert és szinte teljesen eltékozták a politika hitelét. A bizalom hiányá-nak mértéke ma már a demokráciát rombolja. A magyar politikai osztály erkölcsi értelemben el-öregedett. A politikai elit azonban a tizenhét év alatt felgyülemlett felelősségét nem vállalja és kisszerű küzdelmeivel torlaszolja el a jelen és a jövő lehetőségeit az ország előtt. Generációváltást javasolnunk azonban értelmetlen, mert a politika alaposan gondoskodott arról, hogy saját utánpótlása – önmaga gyengébb oldalát reprodukálva – a mottóknban idézett, bulgakovi „másod-rendű frissességű” halhoz hasonlítson.

A demokráciát nemcsak az egész politikai elit rongálja általában, nem pusztán az általános-sá vált őszintétlenség, a régi és új politikai halandzsa, hanem különösen azok az erők veszélyez-tetik, akik nem haboznak pártállami, erőszakos módszerekhez nyúlni akkor, ha kormányzati hatalmukat veszélyben érzik. A polgári szabadságjogok teljes gyakorlása a mai Magyarországon több akadályba ütközik, mint 1990 óta bármikor. A ma regnáló kormány feje amorális ámokfu-tásával a rendszerváltozás óta példátlan mélységekbe juttatta a miniszterelnöki pozíció méltó-ságát. Ugyanakkor a parlamentáris demokráciát erkölcsi értelemben gyengítő tényezőnek te-kintjük az országot mai napig gúzsba kötő kádári örökség rehabilitálására irányuló törekvése-ket, eredjenek azok bármilyen oldalról és bármilyen megfontolásból is. Szintén súlyosan ártal-masnak tartjuk, ezért elítéljük a 2002 óta felerősödött, „csirkefarhátkampányokra” alapozott, parttalanná vált szociális demagógiát, valamint a politika elbulvárosodását.

Megroppantott államháztartás, jövőtlen politika

Már alig van olyan gazdasági mutató, amelyben Magyarország ne a kontinens sereghajtójaként kullogna. Az államkassza megroppantásában és az ország újbóli, a kádári időket is többszörösen meghaladó eladósításában a legnagyobb felelősség bizonyíthatóan az öt éve regnáló szocialista-szabaddemokrata kormányokat terheli. Az ország gazdasága 2002-ig alapjaiban emelkedő pá-lyán mozgott, ám a lendület azóta nemcsak megtört, de mára általános recesszióvá, apátiává változott. Az ország jövőjét tartósan negatív irányba eldöntő 2002-es szavazatvásárlásokat köve-tő felelőtlen, gigantikus pénzszerzés és eladósítás terheit ma leginkább a középrétegekkel fizet-tetik meg, a politika az ő terükre próbál népszerűséget kovácsolni magának. A kormánypoliti-kusok saját dilettantizmusukat gyakran céltalannak tűnő reformdühvel és példátlanul pazarló, korrupciógyanús állami luxusberuházásokkal kompenzálják. A kormányzat államháztartási ga-rázdaságát azonban nem ellenpontoszzák az ellenzéki pártok kiérlelt, konkrét gazdasági prog-ramjai. Ilyenek ugyanis nincsenek. A fedezetlen szociális ígérek vagy a politikai eliten belüli elitellenesség nem pótolja az összefüggő társadalomképet, az őszinteséget. Aggasztó, hogy a fi-atalok szinte teherre váltak a magyar politikusok gondolkodásában. A közélet másik rákfeneje a mindent elárasztó, a kisebb pártokat is behálózó korrupció. Tisztában vagyunk azzal, hogy Ma-gyarországon változásokra, bizonyos tekintetben pedig gyökeres változásokra van szükség. Úgy látjuk viszont, hogy a politika ma öncélnak tekinti a reformokat és valójában sokkal többet rom-bol, mintsem építi vagy előreviszi Magyarország közös ügyeit. Elutasítjuk az egyenlőséget, az ál-lam mindenhatóságát és az irigységet tápláló demagógiát.

Nincs nálunk a bölcsek köve, és apparátusunk sincs, akikkel magunk helyett megíratunk vol-na saját – gondolatkísérletnek szánt – kormányprogramunkat, de vannak elképzeléseink, javas-lataink arról, hogy miként lehetne egy a mainál jobban működő, barátságosabb, jobb kedvű, jö-vőképpel rendelkező és azért dolgozni is tudó Magyarországon élni. Kivonatossan megfogalmaz-tuk, hogy mit gondolunk a gazdaság-, a kül- és a nemzetpolitikáról, az államról és a közigazga-tásról, az oktatásról, a környezetpolitikáról, a szociálpolitikáról, az egészségügyről és a honvé-delemről. Ha úgy tetszik, írásunk figyelmeztetés: a mai magyar közélet nem a lényeges kérdé-sekről szól, és ezen sürgősen változtatni kell.



Alapvetés Szabadság és tulajdon

Hiszünk a hagyományban, a szabadságban, a polgári, nemzeti és közösségi értékekben, a magántulajdon szentségében és az átlátható gazdasági versenyben. Hiszünk abban, hogy a XX. század második felében Nyugat-Európában kibontakozott koherens, egyértelmű jobbközép politikára és a szilárdan piacgazdaságpárti gyakorlatra alapozott új politika együtt lendíthe-

ti ki Magyarország kátyúba jutott szekerét. Elutasítjuk a diktatúrákat, a szélsőségeket és a kádári nosztalgiát. Sokra tartjuk a XIX. század nemzeti szabadelvű politikusait, továbbá Tisza Istvánt, Bethlen Istvánt, az 1956-os forradalom és szabadságharc névtelen hőseit, Antall Józsefet és mindazokat, akik a nemzeti függetlenségért, a magyar szabadságért és a rendszerváltásért küzdöttek. Valljuk, hogy nem a gondolkodó embereknek kell meghatározniuk magukat a pártok dimenziójában, hanem a politikának az ország jövőjét érintő kérdésekben.



I. Hagyomány és ésszerűsítés – Állam és közigazgatás

ÁLLAM ÉS BÜROKRÁCIA

A magyar államigazgatás történelmi hagyományokon alapuló, 1989 óta megreformált rendszere a XXI. században is alkalmas lenne az ország

működtetésére. A magyar politikások felelőssége, hogy a gazdasági helyzet romlásával és a demokrácia intézményeinek kiüresítésével odáig juttatták az országot: az államigazgatás nem tudja rendesen ellátni feladatait. A jelenlegi politikai elit lebénította az intézményrendszert, és annak működésképtelenségén értelmetlen átszervezésekkel akar úrrá lenni. Ám a bajok gyökere nem az intézményrendszerben, hanem a politikai elitben van. A bürokrácia mindazonáltal európai összevetésben is súlyos terhe Magyarországnak. Ezért javasoljuk az államapparátus szakszerű és megfontolt csökkentését, amely azonban nem lehet a működőképesség kárára, mint ahogy az elmúlt években történt.

MEGYÉK ÉS ÚJ, NAGY RÉGIÓK

A megyerendszer ezer évig működőképes volt, fenntartotta a magyar

önigazgatást, amikor önálló állami-ság nem is létezett. Ráadásul a megyei hagyományok, a megyei tudat ma is él a társadalomban. Az 1990-es önkormányzati törvény ugyanakkor kiüresítette a megyei funkciókat. Némikülzással, de a megye fennhatósága alá csupán néhány kórház és művelődési intézmény került. A megyék funkcióinak végleges kiüresítését a kormányzat a 2006-os önkormányzati választások után kezdte meg, mert azok egy megye kivételével ellenzéki vezetés alá kerültek. A legnagyobb érvágás a megyei fejlesztési tanácsok anyagi forrásainak áttelepítése volt a pártpolitikai alapon összeállított regionális fejlesztési tanácsokhoz. Javaslatunk szerint a megyének ismét fontos koordináló, működtető, jogszabályalkotó és végrehajtó feladatot kell kapnia. Úgy véljük, hogy a XXI. században is meg lehet találni azokat a feladatokat,

amiket a megye tud a legjobban el látni, ezért nem támogatjuk a megyei szint teljes kiüresítését.

Magyarország megyéinek megszüntetését már sokan sokféle módon megpróbálták. Senkinek nem sikerült. A jelenlegi régiós beosztás is szinte használhatatlan, nem racionális. A megyék beosztása statisztikai régiókba semmilyen történelmi hagyománnyal nem bír. Az Európai Unió nem köti meg tagországai kezét a régiós beosztás kapcsán. A történelmi-földrajzi hagyományoknak jobban megfelelő nagyrégiókat is létre lehetne hozni, avagy az egész ország is egy régiót alkothatna. Például lehetne egy „Dunántúl” régió, lehetne egy egység a Dunna-Tisza köze és a Tiszántúl „Alföld” régió néven, továbbá lenne egy „Budapest” régió a fővárossal és vonzáskörzetével. Ezek a régiók ráadásul lakosságszámban is körülbelül egyezést mutatnak (3-3,5 millió lakos/regió.)

ÖNKORMÁNYZATOK ÉS FELELŐSSÉG

A rendszerváltás egyik legfontosabb eredménye az öngazgatás megteremtése volt. A helyi önkormányzatok mostani rendszere működőképes lenne, ha a finanszírozás megfelelően működne. A szubszidiaritáson alapuló önkormányzás, mint a demokrácia egyik alapja mellett állunk, nem támogatjuk tehát a kényszerű egyesítéseket, összevonásokat, ugyanakkor a racionalitás jegyében támogatjuk azt, ha az önkormányzatok önkéntes alapon egy-egy feladat ellátására társulásokot hoznak létre. 1983-ban a szocialista állam eltörölte a járásokat, azzal a jelmonddal, hogy a „járások betöltötték történelmi szerepüket”. Az idő nem igazolta a döntést. A kistérségekre, a járásokra szükség van. Támogatjuk a települések járási szintű együttműködését, de ezt is kizárólag önkéntes alapon. A mai gyakorlat – amely szerint a mindenkori minisztériumban döntenek arról, hogy egy település melyik kistérségbe kerüljön – elvetendő. Mindezek mellett be kell látni azt is, hogy az önkormányzati politika a korrupció melegágya. Ennek felszámolása nem egyszerű feladat és ez nem kezelhető külön az állami szintű korrupció megszüntetésével. Érdekes kérdés Budapest helyzete és szerepe. Az elmúlt tizenhét év jól mutatja, hogy ez a kétszintű önkormányzati rendszer a fővárosban nem működik. Javasoljuk, hogy amint azt a két világháború közötti példa is mutatta, a kerületekben csak előljáróságok legyenek, és a főváros vezetése egyértelmű, áttolhatóan felelősséget viseljen Budapest irányításáért és gazdálkodásáért.

A VÁLASZTÁSI RENDSZER REFORMJA

A jelenlegi vegyes választási rendszer alapvetően jól működik és eddig minden esetben biztosítani tudta a parlamenti többséget a győztes párt(ok)nak. Ugyanakkor javasoljuk, hogy (osztrák mintára) a választói korhatárt 16 évre szállítsuk le. Emellett a vélemények sokszínűségének biztosításához, a demokrácia jobb érvényesüléséhez vigyük lejjebb a parlamenti bejutási küszöböt 3 százalékra, valamint drasztikusan csökkenteni kell a parlament létszámát 200 fő körülire. A választókerületek határait újra kell szabni, egyrészt a létszámcsökkentés miatt, másrészt mert a demográfiai és egyéb változások következtében nagy aránytalanságokat tartalmaz a rendszer.

HATÉKONYABB IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Magyarországon a bíróságok függetlenségét még mindig viszonylag széles közmegegyezés övezi. Ugyanakkor nem hallgatható el, hogy bizonyos, kiemelkedő fontosságú és ismert személyeket érintő ügyekben néha elfogultnak és gyakran szokatlanok, lassúnak tűnnek az ítélezési gyakorlat. A különösen nagy összegre elkövetett bűncselekmények esetében (például állami vagyon hűtlen kezelésének egyes formái) szorgalmazzuk a büntető törvénykönyv szigorítását. Ugyanezt javasoljuk az egyes, különösen veszélyeztetett társadalmi csoportok (gyermekek, idősek, fogyatékkal élők) terhére elkövetett, súlyos bűncselekmények esetében. Elutasítjuk a tényleges életfogytiglan tartó büntetés „felpuhítására” irányuló kezdeményezéseket, egyúttal pártoljuk a széles körű és az eddiginél tudatosabb prevenciót. Fontosnak tartjuk a bírósági ügymenet általános gyorsítását, a jogi tisztviselői kar anyagi megbecsülésének – minimum – szinten tartását. Az 1990-es rendszerváltozás talaján állva nem támogatjuk az ügyészség további központosítására irányuló törekvéseket és elítéljük az alkotmányos intézmények, például az Alkotmánybíróság elleni pártpolitikai indíttatású támadásokat.

Három javaslatunk

- A választói korhatár leszállítása 16 évre.
- Három régió létrehozása: Dunántúl, Alföld és Budapest.
- A BTK szigorítása.



II. Kiszámíthatóság és növekedés

A magyar gazdaság évek óta egyre gyengébben szerepel a régiós versenyben, a legutóbbi növekedési és inflációs mutatók egyenesen drámaiak, ha a többi új uniós tagországgal vetjük össze őket. A versenyképesség nem több, mint a kormányzati PR kedvenc szlogene: az állam által biztosított gazdasági környezet kiszámíthatatlan, az adminisztráció egyszerűsödés helyett évről évre bonyolódik és a kormányzat gazdaságfejlesztési koncepciójának lényegét is összefoglalhatjuk annyiban, hogy „sok útépités, nagy üzlet”. Amikor számba vettük, mi mindenben kéne változtatni, jelentősen megkönnyítette a dolgunkat a CEMI (Central European Management Intelligence) által készített javaslatcsomag. Nagyon sok mindenben támaszkodtunk a nálunk jóval hozzáértőbb szakmai műhely elemzésére.

POLGÁR- ÉS VÁLLALKOZÁS-BARÁT ADÓPOLITIKA

Ma ezernyi jogcímen kell adót és járulékot fizetnie a cégeknek és a magánszemélyeknek – nem egy adónem esetében a nyilvántartáshoz és a bevalláshoz szükséges adminisztráció nagyobb teher, mint maga az adófizetés. Ezeket a kis költségvetési bevétellel, de annál több bosszúsággal járó adónemeket megszüntetnénk. Csökkentenénk a különféle járulékok számát is, illetve a munkáltatók járuléktérheinek összességének csökkentésével ösztönöznénk a foglalkoztatást. A személyijövedelemadó-rendszer adóterhelése rendkívül egyenlőtlen, a minimálbér után nem kell adózni, míg az átlagjövedelem már belecsúszik a felső sávba. Ezért a minimálbér adómentességének megszüntetése mellett jelentősen megemelnénk az alsó személyijövedelemadó-kulcs határát. Ezzel egy időben megszüntetnénk a társaságokat és a magas jövedelműeket sújtó 4%-os szolidaritási adót a társasági adókulcs 1 vagy 2 százalékpontos megemelése mellett. Az ország gazdaságára hosszú távon komoly veszélyt jelentenek a jelenlegi demográfiai folyamatok, ezért a

A nyilvántartáshoz és a bevalláshoz szükséges adminisztráció nagyobb teher, mint maga az adófizetés



gyermekvállalás ösztönzésére válasszhatóvá tennénk a családi adózást és adókedvezményt biztosítunk a nevelt gyermekek után. Az APEH működése során az adózási morál javítása, az adózók segítése legyen a vezérelv és ne a minél nagyobb „megállapítások” kényszere (aminek érdekében nem egyszer visszaélnek a rendszer átláthatatlanságával és bonyolultságával is). Az elektronikus bevallás mellett lehetővé tennénk ugyanazon a felületen az elektronikus (bankkártyás) fizetést is.

BEFEKTETÉSEK HATÁRON INNEN ÉS TÚL

A külföldi működőtőke bevonásához érdemben egyszerűsítsenénk a befektetők dolgát, az önkormányzatokkal közösen félkész befektetési lehetőségeket kínálnánk és komoly hangsúlyt fektetnénk a befektetővadászat „puha”, de nagyon fontos részeire (vendéglátás, emberi kapcsolatok, nyelvtudás). Központi szerepet kapna a gazdaságpolitikában a határon túli magyar közösségekben rejlő gazdasági lehetőségek kiaknázása. Államilag ösztönöznénk a magyar tőkeexportot a környező országokba, illetve az együttműködést a szomszédos országok vállalataival. A Magyarország határain túl élő magyarság által biztosított nyelv- és piacismeret kitűnő lehetőséget nyújt a nemzetközi vállalatok számára is, hogy magyarországi központtal folytassák szlovákiai, ukrainai, romániai, szerbiai, horvátországi és szlovéniai tevékenységüket. Ehhez szükséges a légi, közúti és vasúti közlekedési kapcsolatok erősítése is szomszédainkkal. A cél, hogy Magyarország legyen szűkebb térségünk gazdasági központja.

GYORS EURÓBEVEZETÉS, BŐVÜLŐ FOGLALKOZTATOTSÁG

A szigorú fiskális politika célja az euró mielőbbi bevezetése, egyértelmű és a piac számára hiteles céldátum kitűzésével. A közös európai pénznem bevezetésével csökken hazánk pénzügyi kiszolgáltatottsága, illetve csökken az export- és az importügyletek tranzakciós költsége. A fegyelmezett költségvetés mellett

kulcskérdés az alacsony aktivitási ráta növelése. Ennek érdekében csökkenjenek az élőmunka járuléktartalmai, illetve egy-egy látványos óriásberuházás ésszerűtlen támogatása helyett átlátható, minden vállalkozás számára egyenlő feltételekkel igénybe vehető munkahelyteremtéstámogatási rendszert vezetnénk be.

A NYUGDÍJRENDSZER ÉS A SZOCIÁLIS TÁMOGATÁSOK RACIONALIZÁLÁSA

A jelenlegi nyugdíjrendszer rövid távon csak nehezen, hosszú távon pedig egyáltalán nem tartható fenn. Az egyébként magas járulékkulcsok mellett sem fedezik a befizetések a nyugdíjakat, a hiány éves szinten meghaladja a GDP két százalékát. A mostani húszas és harmincas korosztály befizetője ugyan a rendszernek, azonban kérdéses, hogy kapnak-e majd állami nyugdíjat, s ha igen, mennyit. A tizenharmadik havi nyugdíjra nincsen fedezet, ezért javasoljuk a megszüntetését. Fokozatosan emelnénk a nyugdíjba vonulás korhatárát, mivel ez enyhíti a költségvetésre nehezedő terheket és a születéskor várható élettartam folyamatos növekedése is ezt indokolja. Javasoljuk a gázár- és távhőtámogatás megszüntetését: a szubvenció torzítja az energiapiacot, és pont annak az energiahordozónak a túlfogyasztását eredményezi, amelyik esetében a legnagyobb az ország függősége.

UNIÓS FORRÁSOK, VIDÉKFEJLESZTÉS ÉS MEZŐGAZDASÁG

A gazdaságfejlesztésre fordítható pénzeket a szétaprózás helyett néhány iparág erőteljes fejlesztésére koncentrálnánk, hogy ezek aztán húzóágazatként ösztönözhesék egyéb területek növekedését is. Növeljük a kutatás-fejlesztésre fordított erőforrásokat. Meg kell őrizni és tovább kell fejleszteni az akadémiai kutatóhálózatot. Állami forrásokkal elsősorban az alap kutatásokat segítenénk, ugyanakkor a felsőoktatási intézmények és piaci szereplők kutatási-fejlesztési együttműködése is támogatandó. Megvizsgálunk a négyes metró építésének ésszerűségét, s ha más (elővárosi, kötőtpályás és

nagymértékű P+R parkolóház-) fejlesztésekkel többet lehet javítani Budapest közlekedésén, akkor oda csoportosítjuk át a forrásokat. A közösségi közlekedést nem csak a nagyvárosokra értelmeznünk, a kistérségek tömegközlekedését is fejlesztésnek a környezetszennyezés csökkentése és az élhetőség javítása érdekében. A magyar agrárium adottságai alapján egyenlő feltételek mellett képest helyállni a többi uniós tagország termelőivel folytatott versenyben. Ezért célunk, hogy a hazai gazdaságok ugyanakkora támogatással működjenek, mint a régi tagországokban található versenytársaik. Az uniós agrárpolitikában a hozzánk hasonló helyzetben lévő országokkal összefogva kell képviselnünk a hazai gazdálkodók érdekeit.



III. Csak nyugalom! – Oktatás és kultúra

A VÍZFEJ

Sokkal több pénz oktatásra és kultúrára a közeljövőben nem lesz, hacsak Magyarország nem nyer a galaktikus lottón. A jelenlegi kormányzás következményeinek kezelése éppen elég feladatot ad a következő kormánynak – új koncepciók, látványos újítások megvalósítására nincs lehetőség. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium hatalmas vízfej, ráadásul számtalan közalapítványával, kht-jával, háttérintézményével együtt az egyik legjelentősebb kádertemető. Ma lényegében minden külföldi technikatanárra jut egy főosztályvezető-helyettes és egy jól fizetett pedagógiai szakértő. Ezt meg kell szüntetni: az OKM legyen kis létszámú, „politikagyártó” szerv, amely az oktatás és a kultúra dolgozóiban nem izgága alattvalókat lát, és nem igyekszik minden lépésüket ellenőrizni és irányítani.

A NEMZETI KULTÚRA VÉDELMEBEN

Az oktatásban és kultúrában ki kell mondani egy alapelvet: bizonyos intézményeket (iskolákat, múzeumokat, kultúrházakat stb.) az állam nem azért tart fenn, mert nyeresége-

Javasoljuk a gázár- és távhőtámogatás megszüntetését: a szubvenció torzítja az energiapiacot, és pont annak az energiahordozónak a túlfogyasztását eredményezi, amelyik esetében a legnagyobb az ország függősége



Javaslataink

- Az adórendszer és a gazdaság jogszabályi kereteinek változása legyen évekre előre tervezhető, ne a választási ígéretté silányított, néhány hónapos szavatosságú adótörvények domináljanak!
- A határon túli magyarságban rejlő lehetőségek kiaknázásával Magyarország legyen szűkebb térségünk gazdasági központja.
- Mielőbbi euróbevezetés, hiteles céldátummal.

sek, látogatottak vagy sikeresek; hanem azért, mert a nemzeti kultúra integráns részei. Egy főiskola vagy helytörténeti gyűjtemény léte egy kisvárosban – még ha nem is tartozik a legnépszerűbbek közé – önmagában is jó dolog. Így az alapfunkciók ellátásához szükséges pénzt az államnak a diákok, látogatók, nézők számától függetlenül biztosítani kell. Pályázatokkal, saját bevételekkel a többletfeladatokat lehet finanszírozni. Nyugodtan bízhatunk abban, hogy az intézmények a presztízs- és a bevételnövekedés reményében törekedni fognak a minél színvonalasabb munkára.

REFORM, ÉS AMI UTÁNA JÖN

Az oktatási rendszer az utóbbi évek egyik leginkább reform sújtotta területe: 2002 óta többször változott, mint az elmúlt néhány száz évben összesen. Kétszintű érettségi, felvételi eltörlése, többciklusú („bolognai”) felsőoktatás – hogy csak néhány újdonságot említsünk. E reformok többsége számunkra nem szimpatikus, de visszafordításuk már katasztrófához vezetne. Az oktatási rendszer fő problémája az, hogy az utóbbi tíz évben minden páros napon közoktatási, páratlanon pedig felsőoktatási reformot hirdettek meg, így a káosz állandósult. A következő ciklus fő feladata ezért a nyugalom biztosítása: újabb gyökeres átalakítás nem lesz, ehelyett a rendszer finomhangolásával kell megpróbálni a lehető legjobbat kihozni az új struktúrákból. A felsőoktatás jelenlegi finanszírozási rendszerén azonban a fent vázolt alapelv szerint változtatni kell. Az egyetemi felvételhez kötelezővé kell tenni az emelt szintű érettségit. Ja-

vasoljuk a tandíj eltörlését, elsősorban a társadalmi mobilizáció érdekében. A vidéki kisiskolákat a lehetőség szerint meg kell őrizni, s csak akkor szabad egy intézményt bezárni, ha fenntartása teljesen irracionális; de ez esetben a kormány köteles gondoskodni a diákok utaztatásáról.

ROMA INTEGRÁCIÓ, PÁRTPOLITIKA KIZÁRÁSA

Egyetlen terület van, ahol az oktatási költségeket – jelentős EU-támogatással – nagyságrendekkel növelni kell, s ez a cigányság képzése. A romák helyzetének javítása nélkül Magyarország pusztulásra van ítélve. A több évtizedes és költséges felzárkóztató programokat nem lehet megspórolni, amiben a legfőbb szerepe az oktatásnak lesz. A kultúrát a lehető legjobban el kell távolítani a politikától, s meg kell szüntetni azt az állapotot, hogy a közpénzekkel sáfárkodó különféle kuratóriumok az aktuális kormánypártok szellemi holdudvarának kifizetőhelyei. E feladat lényegében megoldhatatlan, mégis törekedni kell rá, mert a magyar kultúra álmával összefonódott része tartalmazatlan, terméketlen és pazarló.



IV. Felelősség és őszinteség – Egészségügy, szociális szféra

EGYSÉGES, EGY ÁLLAMI OEP-KASSZA, IGEN A VIZITDÍJRA

Az egészségügyi ellátás a jelenlegi formájában finanszírozhatatlan. A nemzeti kockázatközösség fenntartását szorgalmazzuk. Ennek nem lehet része az Országos Egészségbiztosítási Pénztár privatizációja, sem pedig a betegek szelekcióját okozó több biztosítós modell bevezetése. Az egészségügy állami finanszírozásának monolit egységet kell alkotnia, ezért regionális bontását sem fogadjuk el. Az egészségbiztosítás piacán kifejezetten kíváncsi az OEP vásárlói monopóliumának a biztosítottak javára történő kihasználása a szolgáltatókkal és a gyógyszerforgalmazókkal szemben.

A vizitdíjat és a kórházi napidíjat elfogadható konstrukciónak tartjuk. A tb-kasszát kivéve elfogadhatónak tartjuk a magántőke térnyerését az egészségügyben világos, szabályozott és ellenőrzött keretek között.

NYOMON KÖVETHETŐ TB-BEFIZETÉSEK

Az egészségügyi kapacitások meghatározásának a tényleges szükségleteken kell alapulnia. A tényleges szükségleteket viszont csak a morbiditási statisztikák rendbetétele után lehet szakmailag megalapozott módon kalkulálni. Ehhez széles körű szakmai előkészítő munkára és nyugodt, kapkodásmentes végrehajtásra van szükség.

Az orvosok gyógyszerfelírási szokásainak befolyásolása indokolt lehet, azonban a költséghatékonyság csupán egy bizonyos szintig ésszerű. Jelenleg a társadalombiztosítási támogatással rendelkező készítmények között nem költséghatékony gyógyszer nem szerepelhet; a támogatott gyógyszerek a törvény erejénél fogva költséghatékonynak tekintendők. Tehát a hivatkozás, mely szerint az Egészségügyi Alap költségvetését nagymértékben terheli egyes támogatott készítmények felírása, önellentmondás, ennek alapján az orvosokra kiszabott bírság elfogadhatatlan, ezért a büntető rendelet azonnali visszavonását szorgalmazzuk. A befogadott gyógyszerek körét felül kell vizsgálni – ki kell szűrni a politikai (korrupciós) céllal befogadott gyógyszereket. A biztosítási jogviszony csak kötelező járulékfizetés esetén keletkeztethető, ez elől nem „menekülhet” egyetlen aktív korú, munka- és / vagy tőkejövedelemmel rendelkező állampolgár sem. Ezzel párhuzamosan olyan informatikai fejlesztés kialakítását tartanánk jövőbe mutató megoldásnak, mely minden járulékfizető számára lehetővé teszi, hogy naprakészen ellenőrizhesse a befizetése és az igénybevett szolgáltatások árának arányát. Erre az elektronikus ügyfélkapu további fejlesztése kínál lehetőséget. Az elektronikus nyomon követés és az OEP teljes transzparenciája bürokratizmusának csökkentését eredményezheti, ami a személyi állomány csökkentését vonja maga után.

DEMOGRÁFIAI IRÁNY MEGFORDÍTÁSA, ALTERNATÍV CSALÁDI ADÓZÁS

Svédországban az egészségügyre fordított kiadások (2003-as adat) a GDP 8,8%-ának felelnek meg. Magyarországon ezen kiadások a GDP arányában hozzávetőlegesen 6,5%-ot érnek el. A technika és a bioké-

Elfogadhatónak tartjuk a magántőke térnyerését az egészségügyben világos, szabályozott és ellenőrzött keretek között



Javaslataink

- Az OKM karcsúsítása, az adminisztrációs terhek csökkentése, az eljárások egyszerűsítése, a permanens reformok leállítása.
- Az oktatási és kulturális intézmények támogatásának módosítása; alapfeladatok normatív finanszírozása, fejkvóták, piaci elemek szerepének csökkentése.
- A cigányságnak az oktatáson keresztüli felzárkóztatását célzó hosszú távú stratégia kidolgozása és a megvalósítás elindítása; a források biztosítása évtizedre szóló törvény keretében.

A jövő visszahódítása

mia folyamatos fejlődése, illetve az előregedés miatt az ellátásra fordítandó költségek a GDP-nél nagyobb arányban növekednek. Mindezek okán elkerülhetetlennek látszik a járulékfizetők körének szélesítése és a lépcsőzetes járulékemelés. Ezt ki kell egészíteni adóbevételekből származó költségvetési források átcsoportosításával. A szociális szektor működtetésének elsődleges célja a kedvezőtlen demográfiai irány megváltoztatása, ezzel szoros összefüggésben pedig a házaspárok (egy férfi és egy nő élet- és vagyonszösszege) gyermekvállalásának ösztönzése. A jövő adófizetőire megtérülő befektetésként tekintünk (túl azon, hogy a család nélkülözhetetlen „alkatrészeként” fogadjuk őket), ezért a szülőket az alternatív családi adózás bevezetésével ösztönöznénk erre. Az adó alapját az egy háztartásban élők száma alapján számíthatnánk. A családi pótlék a gyermekek számarányának megfelelően, bizonyos összegben alanyi jogon járna, ám magasabb jövedelem esetén a normatívnál nagyobb összeg is leírható lenne az adóból. Kulcsfontosságú, hogy a gyermekek képzésében érdekeltté tegyük a szülőket, ezért a felnőtté váló gyermek személyi jövedelemadójának meghatározott része a szülőket illetné.

RÉSZMUNKADÓSS FOGLALKOZTATÁS NÖVELESE, 13. HAVI NYUGDÍJ ELTÖRLÉSE

Az állam szabályozó szerepét a szociális ágazatban aktív beavatkozással szükséges kiegészíteni. Ennek a segítségével túl a munkaerőpiac befolyásolására is ki kell terjednie. A rész munkaidős foglalkoztatás állami támogatása által (akár 80%-os munkáltatói bér- és járulékköltség-átvállalás) a gyed-ről, gyes-ről visszatérő kismamák, másfelől az aktív nyugdíjasok találhatnak munkát. Ma Magyarországon csupán 4,8%, míg Hollandiában 45% a 4-6 órában munkát vállalók aránya. Szavazatvásárlási megfontolásokon túl semmiféle indok nem állítható a 14., de még a 13. havi nyugdíj mögé sem. Ezeket határozottan ellenezzük. Szociális alapú dotáció az utazási szolgáltatások esetében korlátozottan elképzelhető, azonban ennek mértéke a teljes ár 50%-a alá nem csökkenthető, még a nyugdíjasok esetében sem.

Három javaslatunk

- Egységes, állami tb-kassza, „vegyes” egészségügy.
- Alternatív családi adózás bevezetése.
- 13. havi nyugdíj eltörlése.



V. Gerinccel, higgadtan – Kül- és nemzetpolitika

VISSZATÉRNI A NEMZETI ÉRDEKEKHEZ

Magyarországon sajnos magyarázatra szorul az a máshol axiómaszámba menő tétel, hogy a diplomácia a nemzeti érdekek védelméről szól. A külpolitika nem egyenlő a mosolydiplomáciával és nem belpolitikai célokat szolgál, különösen nem egyes politikai események személységének fényezését. Nem fogadható el az sem, hogy politikai ellenfelünket lépten-nyomon lejárta nagy mel- lénnyel magyarazzuk a külföldi partnernek: Magyarországon egyedül velünk érdemes szóba állni, mert a másik fasiszta. Ez provinci- alizmus, amit itthon épp azok a – magukat rendkívül felvilágosult- nak gondoló – „progresszívek” mű- velnek, akik a „nyugati gondolkodásmód” kizárólagos hazai letéte- ményeseinek hiszik magukat. Sze- retnénk, ha Magyarországnak egy- általán lenne külpolitikája, ma ugyanis ilyesmiről nem nagyon beszélhetünk. Hazánkban ma nincs álláspontja egy sor nemzetközi kér- désben, karakter és vízió nélküli országgá lettünk.

AZ EU ÉS A NATO KERETEI KÖZÖTT

Hiszünk az Európát, illetve Európát és Amerikát szilárdan összefogó intézményekben, az atlantizmusban, az Európai Unióban és a NATO-ban. Valljuk, hogy Brüsszel nem egyenlő Moszkvával, hanem a magyar érde- kek érvényesítésének egyik legfon- tosabb színtere. Még akkor is, ha a – jelentéktelen ügyekben elszánt, jelentős kérdésekben viszont láb- ujjhegyen közlekedő – magyar dip- lomácia eddig nem látszik hozzá- szokni az uniós versengés légköré- hez. És igen, hiszünk az Egyesült Államokkal fenntartott szoros szö- vetségi viszonyban, még akkor is, ha ez a viszony természetszerűleg roppant aszimmetrikus. Nem azért hiszünk benne, mert szeretjük Amerikát, hanem mert az érdeke- ink ezt diktálják. A Reakció nem a New York-Tel-Aviv-tengelyen értel- mezi a világpolitika rezdüléseit, s

magyarként nem a palesztin-izraeli konfliktus Izrael számára legkevés- bé kedvező megoldását tekintjük életünk fő céljának. A Reakció nem isteníti Ahmedinezsádot, Chavezt és a többi futóbolondot csupán azért, mert szembe mernek szállni Amerikával. (Valamint szerintünk Guantanamo nagyjából jó helyen vannak azok, akik egyébként sza- badidejükben metrókat és buszokat robbantgatnának európai városok- ban.) Emellett inkább nézzük ame- rikai topmenedzserek gyakran vis- zatetsző ámokfutását Budapesten, mint hogy a Putyin által reaktivált KGB és a vele összefonódott orosz

Három javaslatunk

1. Prioritást élvez számunk- ra Magyarország az elmúlt idő- kbén megtépzott euroatlanti pozícióinak helyreállítása. A Nyugat és az újra agresszív Orosz- ország között megszaporod- tott konfliktusokban szilárdan az első táborban a helyünk, és ennek megfele- lően kell állást foglal- nunk. Ezért szükséges Ma- gyarország „több lábra áll- lítása” az energiahordo- zók terén is. Tudjuk, hogy a játszma soktényezős, de Budapestnek legalábbis nem kéne Putyin önkén- tes kiszolgálójaként meg- ágyaznia az orosz nyom- lásnak Európában.
2. A Reakció már most meg- kezdené a felkészülést a 2011-es magyar EU-elnök- ségre. Valós esély ez arra, hogy újra térképre helye- zük hazánkat. A megnö- vekvő politikai mozgástér mellett ez kiváló esély a magyar kultúra új köntös- ben történő bemutatásá- ra, megtisztítva imázs- unkát a gulyásos-pusztás- paprikás sallangoktól.
3. Nemzetpolitikai téren a legegyszerűbb annak megol- dása, hogy a schengeni megállapodás 2008-as élet- belépése után a csaknem félmilliónyi délvidéki és kárpátaljai magyarnak ne kelljen súlyos vízumdíjat fizetnie minden alkalom- mal, ha Magyarország te- rületére kíván lépni. Ha a lengyelek ezt el tudták in- tézni saját kisebbségük- nek, akkor nekünk is si- kerülnie kell.

Szavazatvá-
sárlási meg-
fontolásokon
túl semmiféle
indok nem
állítható
a 14., de még
a 13. havi
nyugdíj mö-
gé sem



maffia foglalja el (újra) a magyar nemzetgazdaság kulcspozícióit.

A NEMZETPOLITIKA FELÉLESZTÉSE

Az elmúlt kilencven év minden kudarca, december ötödike és a legújabb koalíciós kinyilatkoztatások ellenére a határainkon túlnyúló magyar nemzetet továbbra is megfelelő értelmezési keretnek tartjuk. E ténynek mindenkor a külpolitika homlokterében kell állnia. Nem azért, mert mi azt mondjuk, hanem mert odaát – Szepsiben, Viskén, Marosludason és Nagybecskerekén – még mindig ezt várják tőlünk. A státustörvényt annak idején fontos és hasznos eszköznek gondoltuk – és gondoljuk most is –, amelynek rehabilitációjára és továbbfejlesztésére lenne szükség. Melldöngetés és Wass Albert-szobrok avatása nélkül, de jeleznénk román, szlovák és szerb barátainknak: a nekik boldog pillanatokat szerző Medgyessy- és Gyurcsány-kormányok után ismét medencébe szálltunk, és ne nézzenek minket teljesen hülyének. (A Malina Hedvig körüli koncepciók eljárás például nem szlovák belügy.) Nem tartjuk egészségesnek, hogy a hazai belpolitika határozza meg viszonyunkat a határon túli magyar szervezetekkel, és a korrupciószerű klientúrarendszer felszámolását alapvetőnek tekintjük a határon túlra csordogáló pénzek esetében. A Reakció különösen nem támogatna egyes polgármestereket csupán azért, mert – akaratlanul is – a román célokkal összhangban – az RMDSZ víz alá nyomásán fáradoznak. Fontosnak tartjuk, hogy a határon túli magyarság őrizze meg az adott országban parlamenti képviselőjét.



VI. Önkéntesség és fiatalítás – Honvédelem

AZ ÁLLAM MI VAGYUNK

Talán lesznek olyanok, akik megvédik ezt az országot a XXI. században, ha gyökeresen szakítunk ed-

digi jól belénk nevelt államfelfogásunkkal. Az állam nem egy kedélybeteg, dagadt és szájszagú tanár, aki vonalzózt csattogtatva a kezében jár fel s alá az osztályteremben, körmösöket osztogat és néha szigorú tekintettel azt írja a táblára, hogy „éljen a császár”, vagy azt, hogy „büdös zsidók”, vagy azt hogy „fasiszta pribékek”, vagy azt hogy „hamburgert enni jó”. Mi meg birka módjára skandáljuk, mert ha nem, jobb esetben kukoricán térdelgetnek, rosszabb esetben kidobnak az ablakon. A nagy tanító nem létezik, káprázat. Most csak mi vagyunk és épp egymás uzsónáját lopkodjuk. Szóval ez az egész államos dolog mi vagyunk. Vagy megvédjük, vagy szétmállik, netán ránk ragad. Az elmúlt kétszáz évben viselt háborúink azt tanítják, csak önkéntesen szervezett honvéd haderő tudott sikeres hadműveleteket végrehajtani. A branyiszközi hágtól a székely hadosztályon át a pesti utcáig.

PROFI HADSEREG

A honvédelemre fordítható pénzt GDP arányosan nem szabad tovább csökkenteni, viszont indokolt a magyar honvédség jelenlegi profi állományának további 15-20%-os csökkentése. Azért, hogy a megmaradt állomány fizetését fel lehessen emelni legalább ekkora összeggel, mert csak így várható el, hogy a komoly technikai tudást igénylő katonai gépeket megfelelő szakemberek kezeljék. Szükség van a tisztí elömenetel szabályozására, hiszen a világon arányaiban az egyik leghatalmasabb tábornoki kara a magyar honvédségnek van. Sok a tábornok, kevés a honvéd. A külügyminisztériummal együttműködve szükség van a lehető legtöbb – nemzeti érdekeinknek és szövetségi kötelezettségeinknek megfelelő – nemzetközi békefenntartó misszióban való részvételre. Növelni kell a szerepvállalást a Balkánon. Elképzelhető, hogy a Hősök napján évente díszfelvonulást tartanak katonai egységeink.

Magyarország nemcsak hárommillió koldus, hanem a legalább félmillió biztonsági őr hazája is. Ezért szükséges, hogy a biztonsági őrök szakmai kiképzése, kétevenkénti rendszeres vizsgájuk, a szükséges engedélyek megadása a Honvédelmi Minisztérium felügyelete alá kerüljön.

NEMZETŐRSÉG

A magyar államnak – az önkéntes tartalékos rendszerrel összhangban – kötelező lehetőséget teremteni arra, hogy érettségi után minden magyar állampolgár – férfiak

és nők – részt vehessen egy három hónapos katonai kiképzésen. Önkéntes alapon! Aki ezen részt vesz – kezdetben kevesen lesznek – és vállalja az ezzel járó terheket, valamint az egyetemi évek alatt a kéthetes, később, harminc éves korig az évi egyhetes továbbképzést, azok számára az állam kedvezményeket nyújt. Mint például felvételi plusz pont, a jogosítvány megszerzése, a személyi igazolvány, az útlevél illetékének az elengedése, kedvezményes bérlet stb. Természetesen rendvédelmi szervek dolgozója és biztonsági őr csak az lehet, aki részt vett ilyen kiképzésen, valamint fegyverviselési engedélyt is csak ilyen személy kaphat. Az ezen a kiképzésen részt vett emberekből területi alapon szerveződne a Nemzetőrség, amely alkalmas lenne természeti katasztrófák elhárításától, a rendőrség munkájának segítésén túl, a fegyveres honvédelmi harcra is. Ebben a legvégső esetben pedig az állam fenntartja magának a jogot a totális mozgósításra. Ilyen esetben pedig komoly előnyük lenne azoknak, akik már ismerik a kalasnyikovot.

SZOLGÁLATOK

Növelni kell a titkosszolgálataink költségvetését. Egy kis állam számára a leghatékonyabb védelmet a titkosszolgálatok jelenthetik. Törvényes felügyeletüket az Országgyűlés mindenkor ellenzéke vezette Nemzetbiztonsági Bizottságra kell bízni. Nem szabad engedni a szolgálatok összevonását, hiszen az öt különböző szolgálat működése hasonlatos a kéz ujjaihoz. Külön-külön egymással vetélkedve, egymást kiegészítve dolgoznak a legjobban. Ha pedig baj van, ökökbe szorulnak. Természetesen itt is elengedhetetlen a fiatalítás. És ezzel együtt a német modellt figyelembe véve meg kell nyitni 1990-ig a levéltárakat, teljesen kutathatóvá kell tenni a titkosszolgálati archívumokat. Már csak a besúgók érdekei indokolják a titoktartást, a hallgatást és a zárt ajtókat. Két évtizeddel a rendszerváltás után jogunk van tisztán látni.

Három javaslatunk

- Honvédségi reform profi és hatékony befejezése, fiatalítás.
- Szabályozott keretek között Nemzetőrség létrehozása.
- Erősebb titkosszolgálatok.

Nem tartjuk egészségesnek, hogy a hazai belpolitika határozza meg viszonyunkat a határon túli magyar szervezetekkel





VII. Józanul, szigorral – Környezet- és energiapolitika

**Nem osztjuk
azt a nézetet,
hogy a meg-
újuló energia-
források el-
terjedését
akadályozná
az atomener-
gia gazdasá-
gos és éssze-
rű kihaszná-
lása** ”

DECENTRALIZÁLT PÉNZKÖLTÉS, NEMZETKÖZI FELLÉPÉS

A környezetpolitika legfontosabb eszköze nem a környezetvédelmi költségvetés növelése, hanem világos prioritások szerinti, megfelelő felhasználása. Elsődleges feladat az állam környezetpolitikai költségét a tárcák között decentralizálni, ugyanakkor minden minisztérium számára kötelezően követendő irányelveket meghatározni büdtségük (minisztériumonként eltérő) indokolt százalékarányának fenntarthatósági célokra való felhasználásáról. A környezettudatos kormányzati politikának a szakminisztérium mellett a gazdasági, a honvédelmi vagy éppen a visszaállítandó Ifjúsági Minisztérium tevékenységében is nyomon követhető szerepet kell kapnia. A határokon átnyúló környezetszennyezés megoldása a fenntartható fejlődés kulcsfontosságúja. Cél, hogy (a kisebbségpolitika hagyományos fontossága mellett) Magyarország európai arculatában mostantól a környezetvédelem közösségi szabályozásáért folytatott lobbi is megkülönböztetett szerephez jusson. Egy szigorúbb Európai Unió segíthet abban, hogy hazánk csökkentse a mindeddig alulszankcionált vízszennyezésből, önkényes vízszabályozásból vagy épp szemétcsempészetből fakadó kárait. Ezzel hozzájárulhat olyan határon innen és túli értékek megóvásához, mint nagy vízhozamú folyóink, Verespatak vagy a Tokaj-hegylajai borvidék.

TÁMOGATÁS A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOKÉRT

Az energiagazdaság területén a régiópolitika és a jövőközpontú innováció egyidejű érvényesítése a cél. Magyarország vállalt kötelezettsége, hogy energiafelhasználásában folyamatosan növelje a megújuló források részarányát. Fokozott regionális együttműködést és technológiai transzfert tartunk szükségesnek a hozzánk hasonló földrajzi

adottságokkal rendelkező térségbeli államokkal, nem csupán a szél- és napenergia, de a biomassza és a geotermikus energia termelésének és tárolásának területén. Javasoljuk, hogy induljon kormányzati program a háztartások, valamint a gazdasági szervezetek és vállalkozások megújuló energiafelhasználásának ösztönzésére.

ENERGIABIZTONSÁG

Nem osztjuk azt a nézetet, hogy a megújuló energiaforrások elterjedését akadályozná az atomenergia gazdaságos és ésszerű kihasználása. A zöldenergiákra fordított figyelem mellett a hagyományos források terén a hatékonyság növelése a cél. Energiabiztonságunk kulcsa, hogy elfogadjuk: az ország ellátásához szükséges mennyiségű energiát költséghatékonyan egyelőre csak atomerőmű segítségével tudjuk előállítani. Ezen a területen ráadásul – szemben a fosszilis energiahordozókkal – mód van a nemzetközi kiszolgáltatottság keretek közé szorítására. Ezért támogatjuk az atomenergia további, hosszú távú használatát.

KÖRNYEZETTUDATOS GONDOLKODÁST

A környezettudatos szemléletnek a jelenleginél nagyobb részt kell hasítania az alap- és középfokú oktatási tantervekből. Nem csupán a természettudományi-, de a társadalomismereti tárgyak tematikájában is meg kell jeleníteni a fenntartható fejlődés és a környezetvédelem Magyarország számára legfontosabb kérdéseit – így a klímaváltozás és az energiatakarékosság szempontját. A felsőoktatásban növelni kell a környezetgazdász és környezetmérnöki szakok államilag támogatott hallgatói helyeinek számát. Különösen fontos tudatosítani, hogy a kormányzati kompetenciák és bevezetésre kerülő ösztönző rendszerek ellenére a környezetvédelem alapvetően egyéni felelősség, és társadalmi érdek.

NAGYOBB BÜNTETÉSEK A KÖRNYEZET ROMBOLÓINAK

Elengedhetetlennek tartjuk, hogy megtörténjen az energiapolitika és a szociálpolitika szétválasztása. Nincs elegendő egyéni motiváció az ésszerű fogyasztásra, ha annak ára nem tükrözi a költségeket, különös tekintettel a környezetvédelmi, egészségügyi következményekre. Fontosnak tartjuk, hogy mindezen felül az állam használja büntető eszközeit is (bírságok, büntetések) a környezetszennyezők ellen a környezettudatos gondolkodás erő-

sítéséért, a tisztább, élhető Magyarország érdekében. Természetesen az államnak ezeket a törvényeket és szabályokat be is kell tartatnia. Javasoljuk a környezet- és természetvédelmi bírságok drasztikus megemelését és gyorsított behajtását akár inkasszó formájában is.

Három javaslatunk

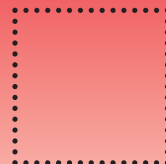
- Magyarország kezdeményezze egy új, uniós szintű ügynökség felállítását a határokon átvívelő környezetszennyezés közösségi kezelésére budapesti központtal. Hazánk következő európai bizottsági mandátumára jelöljünk környezetvédelmi szakpolitikust és folytassunk szakpolitikai lobbitevékenységet, hogy 2009-ben ezt a területet kapjuk.
- Vezessünk be ingatlan- és iparüzési adókedvezményt a minimum 10%-ban megújuló energiaforrásokat használó magyarországi háztartások és gazdasági szervezetek számára. Hasonló kedvezményrendszer indokolt azon multinacionális vállalatok irányában, amelyek vállalják, hogy megújuló energiaforrások felhasználásával létesítenek termelőegységet hazánkban.
- Kiállunk a Paksi Atomerőmű korszerűsítése (élettartam-hosszabbítása) mellett, 2020-as célkitűzésként pedig újabb atomerőmű létesítését is támogatjuk Magyarországon; kisebbségi tulajdonhányad erejéig akár innovatív magántőke bevonásával is. E tárgyban kezdeményezzük az egyeztetést a lehetséges beruházókkal és technológiai partnerekkel egyaránt.



Legyen Ön is reakciós, fizessen elő lapunkra!

A megrendelőlapot az alábbi címek valamelyikére kérjük eljuttatni: Reakció, 1085 Budapest, József krt. 31/b., I/1. • Tel./fax: 1-235-0230 • Az újság megrendelhető levélben, faxon, valamint normál díjas SMS-ben, a 06-20-520-7049-es számon is. • Az újság előfizetési díja egy évre: 3900 Ft.

Igen, előfizetek a Reakcióra.



név

ir.szám település utca, hsz.

telefon

mobil

e-mail

Parlamenti bemelegítő legekkal, lemondókkal és dühöngőkkel

NEM TISZTELT HÁZ

írta: NOVÁK TAMÁS

Annak ellenére, hogy pár hónapja három napos ultimátumtól, kordonbontásoktól zengett az utca, illetve korszakalkotó reform-kormányzásról és szenvedélyes igazságbeszédéről a média, a vezető politikusok gyakorlatilag három hónapos szabadságra vonultak, átengedve a terepet fegyverhordozóiknak, akiknek a pisztollyal hadonászó kormánypárti szakszervezeti funkcionális és nagytermészetű agrár-fideszes honatyákkal kellett versenyezniük a nyilvánosság figyelméért.

Most azonban újraindul az ülésezés a belpolitikai hidegháború legfőbb hadszínterén. Nagy teljesítményekre emlékezünk.

Tudta-e Ön, hogy a nagy csomagolóművész, Bokros Lajos (művésznevén: „Rikárdó Dávid”) 1990-ben MSZP-színben jutott a parlamentbe, majd kapásból le is mondott mandátumáról? Tudta-e Ön, hogy a legtöbb nemzetközi egyezményt 1998 és 2002 között fogadták el, vagy gondolta volna azt, hogy pont az ország leépítésében jeleskedő balliberális többségű ciklusok alatt fogadták el a legtöbb törvényt, törvénymódosítást? Tudta-e Ön, hogy egy combosabb KDNP-frakcionyi képviselő halt meg 1990 óta? Nem? Akkor most megtudja.

ÖNKÉNTES ÉS ÖNKÉNTELEN LEMONDÓK

Az OVB hipermarxista elnökénél van már egy olyan népszavazási kezdeményezés, amelyben egy állampolgár az Országgyűlés feloszlását követeli, a képviselők ellen pedig büntetőeljárás kezdeményezését javasolja. Úgy tűnik, hogy az igazság és felelősség véres lángpallosát a képviselők jóval ritkábban suhogtatják meg a fejük felett, mint ahogyan azt az anarchiára vágyó honfitársaink megkövetelnék. Aránylag ritka, hogy országgyűlési képviselők önként lemondanak a mandátumukról. 1993-ban a Fidesz politikájával elégedetlen és örök elnökjelölt Fodor Gábor mondott le parlamenti mandátumáról. Nem ült a függetlenek közé, hanem megvárva az 1994-es választásokat, SZDSZ-színben jutott a parlamentbe, sőt bátorságáért (második volt az SZDSZ listáján...) még miniszteri szék is dukált a számára. Ma már meglepően hangzik az is, hogy 1996 októberében a Tocsik-ügy miatt az SZDSZ-es Rajk László vette a kalapját és önként lemondott parlamenti mandátumáról. Igaz, bosszúból

megtervezte a Lehel téri csarnokot Budapestnek, így okkal haragudhatunk Tocsikra ezért is. Aztán persze az önkéntes visszavonulások mellett sokkal nagyobb számban szerepelnek az ajánlott lemondások. Ilyen a kisnyilas házmesteri humorhagyományokat gondosan ápoló, magát az állami alapítványi pénzek világában is feltaláló MSZP-s Zuschlag János vagy a baráti jó tanácsokat osztogató fideszes Bagó Zoltán esete. Akik, megvárva a viharfelhők elvonulását, helyi szinten folytatják értékes politikai karrierjük építését, természetesen eredeti pártjuk színeiben. Kíváncsian figyeljük majd Lengyel Zoltán pályáját, aki egy zavaros rendőrtattak és néhány ledér kép miatt elköszönt pártjától, képviselőségét viszont megtartja.

ANYÁZÓK KÉRTÉK

„Hordót a szónoknak?” vagy „Hordót a zsidónak?” Így utólag úgy tűnik: kicsit felfújták az ügyet a fasisztáktól megélhetési szinten rettegők. Az 1990-ben egy Tölgyessy-felszólalásra bekiabált mondatot még az MTA Nyelvtudományi Intézetének fonetikai laboratóriuma is megvizsgálta, bizonyítva, hogy a mai közállapotokat már tizenhét éve is erősen alapozta a közéleti és a tudományos elit. Sajnos végleges és megnyugtató eredmény azóta sem született e kardinális kérdésben. (Esetleg egy parlamenti vizsgálóbizottság most? – a szerk.)

Az ezredfordulóra még inkább elengedték magukat képviselőink. 1999-ben az MSZP-s Szabó Zoltán interpellációja közben lejárt a két perc, a levezető elnök ezért megvonta tőle a szót. A volt kulturális államtitkár ekkor durva megjegyzésre ragadtatta magát: „Baszd meg..., baszd meg a kurva anyád” – mondta ízesen a Mester, aki amúgy a szocialisták neoliberais-tálib vonalának prominens képviselője. 2000-ben pedig Horn



fotó: MTI

Rajk László vette a kalapját és önként lemondott parlamenti mandátumáról. Igaz, bosszúból megtervezte a Lehel téri csarnokot Budapestnek...

„Torgyán pubizott” némileg befolyásolt állapotban. De nemcsak ellenzék és kormánypárt anyázta egymást a Tisztelt Házban, 2001-ben Lányi Zsolt független képviselő is „kurva anyád!” felkiáltással fejezte ki túlradó érzelmeit. Eppen arról beszélt, hogy nem hisz Szabó János akkori honvédelmi miniszternek (és volt köztársaságielnök-önjelöltnek), aki különböző ígéreteket tett arra, hogy valamilyen módon megkapják majd a pénzüket az ötvenhatosok. Beszéde közben láthatóan felbosszantotta magát Lányi. Később azzal védekezett, hogy csak rálépett a mikrofonzsinórra, azért szólt el magát. Ám nem csupán a proletariátus vagy a gazdák képviselői ragadtatják el magukat az ülésteremben. Kuncze Gábor, a magyar liberális elit azóta nyugalmazott fenegyereke is megengedett magának egy „kurva anyádat” 2005-ben, Répássy felszólalására reagálva. Hozzá fűződik – az elmúlt öt év korrupciós ügyeit elnézve legalábbis egyoldalú – tolvajbandázás is.

EGYRE FEGYELMEZETTEBBEK
Örömmel értesítjük olvasóinkat, hogy a demokrácia kinőtte gyermekbetegségeit és ma már a pártok olyan jelölteket állítanak a tisztelt választópolgár elé, akik megbízhatók, nem csapodárok és nem hagyják ott a pártjukat a ciklus felénél. Kezdetben ez nem így volt. Tanulságosak a tendenciák. Az első parlamenti ciklusban 1990 és 1994 között majdnem kilencvenen váltottak frakciót, pártot vagy éppen alakítottak egy újat. Ekkor alakult meg például olyan szörnyszülötte a demokráciának, mint az Egyesült Kiszgazda Párt, amelyet valószínűleg Antall József talált ki uzsonnázás közben. Ekkor bontott zászlót, ha még nem is Árpád-sávosat a MIÉP, valamint Torgyánnak és követőinek is ki kellett lépniük az FKGP-ből, hogy aztán majd rutinosan 2001-ben megismételjék ezt a performance-ukat. A második ciklusban már ötvenre esett vissza a kiszíttottak és kilépők száma. Ez leginkább a Giczyvel és Füzessyvel súlyosbított KDNP belharcainak és a szép reményű, de csúfos végű MDNP megalakulásának eredménye. A polgári kormányzás időszakára az addig forró, bugyborgó lávaként alakuló jobboldal kezdett véglegessé válni. Az izgalmat ismét a kiszgazdák okozták, akik látvá-

nyos, székházbéli közelharcaik közben egy emberként hagyták el az FKGP-t. Mindössze huszonöten váltottak pártot ekkor. A legutóbbi ciklusban, miközben az ország elvászott a veres csillag alatt, ismét az MDF-be rúgott a jó Isten és Orbán Viktor. Lezsák Sándor vezetésével tizenhárom embert tett ki a frakcióból a Petrik Lajos Vegyipari Technikum egykori büszkesége, Herényi Károly. A kiebrudaltaknak immár jogerős bírósági ítéletük van arról, hogy jogellenesen zárták ki őket.

Persze voltak olyanok is, akik úgynevezett húzóemberként kerültek fel egy-egy párt listájára, majd a választások után egyből le is mondtak mandátumukról. Ilyen húzóember volt az MSZP-listán Bokros Lajos is, akivel sikerült tíz százalékot elérniük a kommunistáknak. Azóta sajnos ő nem került fel az MSZP listájára. De ma már az is meglepő, hogy a legjobb magyar Széchenyi István-imitátor, Eperjes Károly is helyet kapott a Fidesz listáján 1994-ben. Ő sem vált be húzócelebként, mandátumát aztán Varga Mihály vette át. Az SZDSZ Jolly Jokere, fővárosunk örök bolondja Demszky Gábor, aki négyszer is bejutott a parlamentbe és mind a négyszer visszaadta a mandátumát, sőt ezenfelül egy európai képviselői mandátumot is visszahajított a Gizella útra. Összesen 68 képviselő mondott le a mandátumáról az első szabad választások óta, a legtöbb – harmincan – az első ciklusban érezték úgy, hogy pályát tévesztettek. Egy combosabb KDNP-frakciónyi ember, azaz 29-en haltak meg képviselői mandátumuk alatt 1990 óta. A saját oldala történetét is megjárt Demény Pál szocialista honatya például a törvényhozásból távozott az örök vadászmezőkre. A pártelhagyókat szemezgetve kijelenthetjük, hogy az MDF-re ráomlott a lakiteleki sátor. A nyugodt erőt az elmúlt 17 év alatt hatvanhatan hagyták el. A korabeli nagy riválist, a népi-urbánus törésvonal másik oldalának fegyelmezetten hadseregét, az SZDSZ-t mindössze tizenheten.

PINGPONG KÉPVISELŐ

Sajnos Lengyel Zoltán már nem tudja József Attilával együtt skandálni, hogy „a hetedik te magad légy”: ő már a nyolcadik, aki elhagyja a narancsleget. Viszont Fideszék egy időben a leg-

komolyabb igazolásokat tudhatták a magukénak. Amióta farmerdzsekiben és egy szál narancssal a kézben bevonultak a magyar parlamentbe, huszonöten érezték úgy a padsorokban, hogy igazán ők is oda szeretnének tartozni. A legérdekesebb eset Katona Kálmáné, aki joggal tarthat igényt a „parlament pingponglabdája” címre. 1990-ben még Antall József oldalán kezdte a tavaszi nagytakarítást, majd 1993-tól Orbán Viktor mellett kóstolt bele a polgárosodásba, ma pedig végre egy normális Magyarországot építve üldögél Dávid Ibolya mögött. A kommunisták mások. Őket tényleg más anyagból gyúrták, ahogy a nótájuk is tartja. Az elvtársak között rend van és fegyelem. Mindössze hárman lettek hűtlenek, ők is a legelső ciklusban. Pozsgay Imre, Petrenkó János és Aszódi Ilona Katalin. Aki tud róluk valamit, jelentkezzen a szerkesztőségben (a Nemzeti Konzultáció nem ér)! Persze a szegfűs ajtón is csak keveseknek nyílik bebecsúztatás. Az átkos Orbánék idején, 2001-ben, Hortobágyi Krisztina igazolt át a Fideszből, tavaly pedig Mécs Imre vitte magával '56 szellemét az SZDSZ-ből.

TÖRVÉNYGYÁR

A régi időkön merengők között tartja magát az a nézet, hogy az első parlamenti ciklus volt az igazi nagy törvénygyár. Nos, ezt az urbánlegendát táblázatunkat böngészve sajnos el kell oszlatnunk, bár bizonyos, hogy a leg-sarkalatosabb törvények ekkor születtek. Az összeállítás elkészítésekor döbbenet tapasztaltuk, hogy ezek a piszok kommunisták rendkívül sok törvényt és törvénymódosítást keresztül-verték a Tisztelt Házon. Látszik, hogy nem pihennek az elvtársak, ha kell nadrágszíjjal, ha kell, paragrafusokkal fojtogatják a drága magyar népet. Míg, és ez akár a kurucinfóra is felkiváncozik, az álságosan nemzeti zászlóba csavarodott Fidesz, kiszolgálva a külföldi és idegen érdekeket, kormányzása alatt a legtöbb átvett és ratifikált nemzetközi jogszabállyal taszította romlásba az ezeréves alkotmány országát. A Horn-kormány alatt 111 nemzetközi megállapodást fogadott el a Ház, a Medgyessy-Gyurcsány-kormány alatt 134-et, Orbán Viktor parlamenti többsége a nemzetközi pénztöke bábjaként pedig 175 nemzetközi egyezményt ratifikált.

AZ ORSZÁGGYŰLÉS JOGALKOTÁSA 1990–2006 Forrás: mkogy.hu

Országgyűlési ciklus	Törvények száma	O.gy. határozatok sz.	Politikai nyilatkozatok, irányelvek stb. sz.	Összes új döntés	Törvény-módosítás	Törvények összesen
1990–1994	219	213	432	354	10	796
1994–1998	264	235	499	455	3	957
1998–2002	273	191	464	394	2	860
2002–2006	262	311	573	488	4	1065

BENDŐSOVINIZMUS

fotók: KÉSMÁRKI PÉTER



„Sikerült-e már választani?”
– mítoszok, árulás és újjáéledés

A GASZTRO- KÁDÁRIZMUS FOGSÁGÁBAN

interjú: NÉVAI GÁBOR

› Mivel foglalkoztatok korábban?

BD: 1982-ben végeztem az ELTE Bölcsészkarán, aztán disszidáltam. Mivel szinte az egész családom Nyugatra távozott, a hatvanas-hetvenes éveket édesanyámmal „büntetésben” töltöttük – nem kaptunk útlevelet, zaklatott a BM. Kint beleszagoltam kávéházi felszolgálásba, szállodatarításba, sajtárulásba, aztán felvettek a müncheni Szabad Európa Rádióhoz. Tíz évig voltam szerkesztő, míg meg nem szűnt a magyar osztály.

MBT: Történelmet, filozófiát szerettem volna tanulni, de az 1972. március 15-i tüntetések kapcsán rendőrhatalósági felügyelet alá helyeztek (REF). A Toldy Ferenc Gimnáziumból ugyanis gyanúsán sok volt az őrizetbe vett diák, és illetékesek azt nyomozták ki, hogy én voltam a „felbujtó”. REF-megszegésért egy időt még Baracsán is eltöltöttem, ahol kiemelkedően jó volt a sárgaborsó-főzelék és osztályon felüli a disznósajt.

A bölcsészkar viszont szóba se jött többé. Mivel régóta zenéltem (gitároztam, zongoráztam), nekiálltam nagybőgőzni, és felvettek a Zeneakadémiára. Közben vágtam a centit, mikor kapok kék útlevelet. Az akváriumlét után meg akartam tudni, milyen a mélyvíz. 1983-ban jutottam ki Nyugat-Berlinbe.

Magyarországon szokatlan őszinteséggel bírálja a honi gasztronómiát **Molnár B. Tamás** és **Bittera Dóra**, akik a témában elismert szakíróként nemcsak részletes kritikát, de megoldási javaslatokat is kínálnak a hanyatló étkezési kultúra újjáélesztéséért.

Ott egy elég nagy lakóközösségbe kerültem (egy nagy házba), ahol rotációsan végeztük a házimunkát. Két hónap után küldöttség érkezett. Azt mondták, mindenből felmentést kapok, ha vállalom a főzést. Ettől kezdve 15-20 emberre főztem rendszeresen. Jártam a főiskolára, különböző zenekarokban játszottam, mellesleg több kiváló étteremben „sztársoltam”, dolgoztam. Ez a legjobb módja annak, hogy az ember megtanuljon főzni.

› Hol ismerkedtetek meg?

MBT: A hetvenes évek végén találkoztunk, még Pesten. Dóra akkor nagy macsónak tartott (nevetés).

BD: Tamás már akkor is főzött. Kiváló csülköt pékné módra. Amikor először jártam a konyháján, épp burgundi marhapecsenyét készített, s rendkívüli megtiszteltetésként felajánlotta, hogy készíthetek egy Gundel-palacsintát a társaságnak. Aztán Németországban is tartottuk a kapcsolatot, 1987-ben házasodtunk össze. Már ekkor állandósult életünkben a piac- és étteremjárás, szakkönyvvásárlás, főzés. Majdnem egy évet töltöttünk Portugáliában is, ahol nagy hatással volt ránk a temérdek egyszerű, jó vendéglő.

A kilencvenes években jöttünk vissza Pestre, én fordítottam, Tamás pedig – aki jazzbőgőssé is kiképezte magát – már szinte csak gasztronómiával foglalkozott, a zene egyre inkább háttérbe szorult. 5-6 éve már csak gasztronómiai újságírással foglalkozunk.

MBT: Végül is a kommunizmus elől mentünk el, és mikor az „megszűnt”, azt gondoltuk, itthon is lesz mélyvíz az akvárium helyett.

› És mélyvíz van?

MBT: Megtanultuk, hogy a kádárizmus után nem lehet csak úgy leereszteni a függőnyt. Beette magát az emberek csontjába. Még azok a generációk is „kádárizmusgazdák”, akik Kádár halála után születtek. Sokat kell vándorolni a pusztaságban ahhoz, hogy elfelejtsük a rabszolgaságot. A gasztronómia terén különben a kádárizmus nem politikai oldaltól függ. Vannak például szocialista, nemzeti és liberális gasztrokádáristák.

› Voltak-e komolyabb előzményei a gasztronómiai érdeklődésnek?

BD: Nagyapám élelmiszervegyszer volt, már 1933-ban ösztöndíjjal kint járt Wisconsinban (USA) tanulmányúton. Gyerekkoromban sokat főzött nekünk – főleg erdélyi ételeket –, és magyarázott a táplálkozásról.



Az élő joghurtról, a rostgazdag ételekről, a savasságról, miegyébről, ami akkoriban még nem volt általános beszédtema. Úgy nőttünk fel a bátyámmal, hogy a gyári cukrot kerüljük el messzire, mert semmi szükségünk rá. Miközben sok gyereket körülöttünk cukorral tömtek.

MBT: Erdélyi rokonaimat kisgyerekként látogatva mélyen megdöbentett, mennyire más arrafelé az étkezési kultúra. A Tekerő-patakban folyami rákot fogtunk májjal, hegyekben szedtük a hiripet (vargánya) meg a kokozját (áfonya). Ordákat kaptunk, nyáron káposztát kovászoltak a töltött káposztához. Ott ettem először nyulat és bárányt, de került néha borjúhús is, ami Budapesten akkor sem volt, most sincs. A folyami rák azóta ott is kipusztult, s van bőven más baj is. De azoknak az időknek a varázsa megmaradt bennem.

› Egyikőtök sem végzett szakácsiskolát, szakiskolát?

MBT: Nem. De minél jobban elmerül valamiben az ember, annál jobban tudja, hogy élete végéig gyakorol marad. Erdemes megfigyelni, hogy a Michelin-csillagos éttermek szakácsai mennyire szerény, munkájukért rajongó emberek. Itthon viszont sok nagy „egóval” találkozom, aki a töredékét sem tudja annak, amit a „nagyok”.

BD: Nekem is nagy élményem volt az interjúk készítésekor, hogy a háromcsillagos szakácsok, akik valóban világsztárok, teljesen mellőznek minden sztáralúrt. Alacsonyabb szinteken egyébként külföldön is több a nagyképzű figura.

› Mi a baj a hazai szakoktatással?

MBT: Az, hogy civilizáción kívüli. Elavult, receptalapú, fontos technológiákat mellőző tankönyvből kell tanulni. Negyven éve ugyanazok határozzák meg a szakmai és vizsgakövetelményeket: olyan szemlélyek, akiknek fogalmuk sincs ró-

la, mi történt a szakmában az elmúlt évtizedekben, és nem is kíváncsiak rá. A szakmán belül azonban egyre többen látják, hogy milyen a valós helyzet.

› A Kulináris Chartában – amely az aláírókat tekintve végre összemzeti chartának tűnik – szerepel, hogy „egy befolyásos réteg túsul ejtette a szakmát.”

MBT: Ez a réteg olyan pozíciókban ül, ahol meg tudja akadályozni a szakma fejlődését. A „hagyományokra” hivatkozva ártanak a szakmának. Erdemes lenne a nyilvánosság előtt tisztázni, mi az ápolandó hagyomány, és mi a szimpla rossz szokás.

Magyarországon például száz éve nem adtak ki átfogó gasztronómiai szakkönyvet. A XIX. századot összefoglaló, 1903-ban megjelent francia Escoffier-t sem fordították le. Szezonális magyar konyha az éttermekben szinte nem is létezik. Gasztronómiánkban gyakorlatilag annyi „változás” történt, hogy a gulyás-pörkölt-töltött káposzta fővonal mellé felsorakozott a pulykamell tejszínes gombamártással, no meg a petrezselyemmel meghintett faragott narancsdísz.

› Hol a bajok gyökere?

MBT: Az egészet egy fogaskerék-rendszerhez hasonlítanám: egymásba kapaszkodik a termelési kultúra (alapanyag minősége), a kereskedő és a vendéglős (szakértelme, igényessége, erkölce), a vásárló és az éttermi vendég (ízlelése és pénztárcája), a gasztronómiai szakmák oktatása és képzése (cukrász, pék, sajt-készítő, hentes stb.). Mindegyik fogaskerékkel van baj.

› Úgy fogalmaztok a chartában, hogy „nincs számottevő közönsége” az igényes gasztronómiának. Ettől az embernek rosszkedve lesz.

MBT: Egészen pontosan ezt mondtuk: „Mivel mára tömeges méretekben szűnt meg a minőség ismerete, nem létezik számottevő igényes közönség. Értő és igényes közönség nélkül nincs kulinária és nincs egészséges táplálkozás sem.” Ez sajnos tény.

› Írásaitokban gyakran hivatkoztok a Michelin-kalauzra, mint általánosan elfogadott étteremminősítő-rendszerre. Magyarországon ettől eltérő értékelési rendszer van?

MBT: Igen. Például a Népszabadság TOP 100 kalauzában bevezetett hús pont nemzetközi összehasonlításban durván tizenhármát ér. Ez annyit jelent, hogy eleve és bevallottan kispályán indulunk.

› A magyar szakácsok mégis büszkén lobogtatják nemzetközi díjaikat.

MBT: A világ legrangosabb versei (Bocuse d'Or, Taittinger stb.)

Magyarországon eddig tabunak számítottak. Ehelyett a magyar szakma ötödik ligás versenyeken indult, ahol látványtálakat állítottak ki, s ahol szinte mindenki érmet kapott. Ez komolytalan. A látványtálakban, intarziás töltött húsokban, faragott zöldségben kétségtelenül erősek a magyar versenyzők, de a melegkonyha (valódi ételekről szóló) versenyeken alulmaradnak.

BD: És ne beszéljünk a marcipánból gyúrt látványtortákról és a margarinszobrokról. És ne beszéljünk a Magyarok Nagy Asztala nevű „gasztronómiai” fesztiválról, mely alkalmából a Várban a főszervező ételízesítő porokat állított ki.

» Beszéljünk a mítoszokról...

MBT: No, az van bőven.

» Ma már itthon is csak mítosz a jó magyar konyha? Mióta van ez a romlás?

MBT: Az első nagy törés még a lápok lecsapolásához és a folyószabályozáshoz köthető. Addig értelem szerűen sokkal nagyobb volt a hal-kultúra. Trianon pedig minden szempontból tovább szegényítette az egész konyhakultúrát. Aztán jött a szovjet megszállás, a kádárizmus, végül a multi szupermarket-kultúra.

Azelőtt az örömenytől a románon át a szerbig, zsidótól a tótig és a svábig sok volt nálunk a karakterisztikus konyha, ami együtt élt. Ez a sokarcúság megszűnt. Maradt a gulyás-paprikás vonal, amely egyébként már a két világháború között megerősödött. A németeknek persze mindez tetszett, egzotikusnak találták. Aztán megváltozott a helyzet: felmentek az árak, rögtön nem voltunk már olyan vonzóak. Évről évre egyre kevesebb külföldi jön. A Balatonnál egyébként még egy szerencsétlen büfékultúra sem tud kialakulni: 40 fokban is a hurka, kolbász, lángos a divat.

» Mi a célotok a Gasztronómiai Egyesülettel?

BD: Az egyesület nem kíván tömegszervezetté válni, hanem azokat szeretné tőle telhetően támogatni, akik a gasztronómia területén minőségi szigeteket akarnak létrehozni.

» Ennek külföldön nagy hagyományai vannak.

BD: Baszkföldön több száz bejegyzett gasztronómiai egyesület működik. Nevezzük ezeket szigeteknek. Ők nemcsak rendszeresen főznek, hanem felkarolnak alapanyagokat is. Például egy jó padlizsánt. Vagy krumplit. Vagy halat. Vagy bármilyen mást. Magyarán szólva értékmennyiséget végeznek – öntevékenyen, civil szerveződésekben.

MBT: A sok buta klisé helyett itthon is lehetne a jó szakácsoknak saját stílusú magyar konyhájuk. Az egyik lehetne kicsit könnyebb, me-



Az egyesület nem kíván tömegszervezetté válni...

diterrános, a másik retró, a harmadik újító és modernista, és így tovább. És ezeknek az egyvelege adhatna egy új magyar konyhát – nem pedig a mai kövület, amelynek jelentős része amúgy mindösszesen száz-egynéhány éves „hagyomány”. Mondhatnánk azt is, hogy a mai magyar konyha árulás: a reformkor után elhagytuk a régi hagyományokat.

» Milyen volt az a régi elhagyott konyha?

MBT: Volt egy savanykásabb, boros, leves, ecetes főzési módunk, sokkal több hozzávalóval. Ettünk csigát, békacombot, „csíkot”, sok vadat és természetes vízben élő halat, de az egyszerű alapanyagaink – burgonyánk, káposztánk – is sokkal jobb ízűek voltak. Ezt mind elhagytuk. Átvettük az osztrák konyha nehezebbik részét, a sok lisztezést, s mindezt még tovább nehezítettünk.

» Milyenek a nemzetközi trendek?

MBT: Erős a dichotómia. Egyfelől erősödik a csúcsgasztronómia, az egyedi, különleges, jó minőségű alapanyagokat használó étterem, amelyek miatt akár több ezer kilométert is utaznak emberek, egyre több a „szerzői” konyha. Ezek a csúcskonyhák azért fontosak, mert lefelé is „sugározzák” a minőséget (sok jó szakács képződik ki ezeken a helyeken), ugyanakkor megőrzik a jó alapanyagokat.

BD: Másfelől a tömegek egyre több szemetet esznek. Csak hogy befejezzem a dichotómia gondolatát...

» Milyen módszereket javasol a Kulináris Charta?

MBT: Civil önszerveződést, szigetépítést, minőség melletti lobbizást. Akkor is, ha reménytelennek látszik. De ráadásul nem is reménytelen. A szakkönyvkiadás újraindításán is dolgozunk, ami átútheti a vasfüggönyt. Kellenek még jó tévéműsorok, blogok és étteremkalauzok.

» Egyetértetek-e azzal, hogy Magyarországon több az udvariatlan pincér, mint a szomszédos országokban?

MBT: Előfordul sok udvariatlan is, de ismerem kiváló magyar pincéereket is.

BD: Kedvencem az, mikor azt kérdik: „Sikerült-e már választani?” Meg az, ha szóvá teszke valamit, s azt felelik, hogy „ezt még soha senki sem kifogásolta, mindenkinek nagyon ízlett”. De ezen kár aggódni: két-három generáció, és minden kismul.

» Ajánlanátok pár jó kisvendéglőt Budapesten?

MBT (töpreng): Hát nem könnyű... Kevesen vannak.

» És külföldön? Hogyan választjátok ki az éttermet?

MBT: Olvassuk a szaksajtót és konzultálunk hozzáértő ismerősökkel.

BD: És Tamásnak persze van hozzá hatodik érzéke.

» Az átlagember hogyan válasszon?

MBT: Ne üljön be oda, hol az utcán „vendégfogó” ember áll. Ne menjen oda sem, ahol sok a turista. Ajánlott viszont az a hely, ahol rövid és szezonális az étlap, van napi választék, ahol a helyiek ülnek, s minél kevesebb a dizájn.

» Optimisták vagytok?

MBT: Hát hogyné!

BD: Már csak hivatalból is.

LOBBI SZÜLETIK

A Molnár B.-Bittera házaspár 2003 óta publikálja gasztronómiai sorozatát a Magyar Nemzet hétvégi magazinjában. A cikkek tetszést aratnak a magyar sajtóban. Az Index főszerkesztője nemrég például úgy nyilatkozott a Heti Válaszban, hogy „stilisztikailag ez a felkészült, határozott állításokkal operáló, nyílegyenes megszólalás volt a legerősebb élményem az utóbbi években.” A szerzőpáros máris sokakat felsorakoztatott a gasztronómia megújítása mögé. „Halaszthatatlanná vált a szakácsképzés és a kapcsolódó kézműves szakmák talpra állítása. (...) Jelen helyzetben nem számíthatunk arra, hogy az állam haladéktalanul hozzálát az étető feladatok elvégzéséhez; a gasztronómiának állami szinten egyelőre igazi gazdája sincs” – áll többek között az általuk megfogalmazott Kulináris Chartában, amelyet Esterházy Péter és Lovas István is aláírt. A páros nemrégiben naprakész blogot indított az Indexen, a www.buvosszakacs.hu webcímen.



A fegyvergyártóktól a fegyverimádóig, az írektől az izraeliekig

ÍGY LOBBIZNAK AMERIKÁBAN

írta: DEMKÓ ATTILA

Átlagos novemberi délután volt Belfast katolikus negyedében, amikor Gerry kilépett a McErlean pékségből. Kint egy ősz hajú, elegáns férfi várta, Bill, akivel hosszasan, melegen kezet ráztak. Bill az Egyesült Államok elnöke volt, Gerry pedig az amerikai külügyminisztérium által terrorszervezetnek tartott Ír Köztársasági Hadsereg (IRA) legbefolyásosabb személyisége, politikai szárnyának elnöke.

Gerry Adams ekkor már járt a Fehér Házban, találkozott az amerikai Kongresszus számos tagjával, pedig az ír ellenállás ekkor még nem tette le a fegyvert, csupán fegyverszünetet kötött. Amikor először fogadták Washingtonban, Nagy-Britannia miniszterelnöke egy hétig nem válaszolt Clinton telefonhívásaira. John Majort rosszul érintette, hogy egy ír lobbicsoport lenyomta a brit-amerikai különleges kapcsolatot. Warren Christopher amerikai külügyminisztert állítólag a plafonról kellett lekaparni, az FBI IRA-ügyszálya pedig egyenesen a kardjába dőlt.

KÉTSZÁZMILLIÓ – DOLLÁRBAN

A történetnek sok tanulsága van arról, hogyan működik a külpolitikai döntéshozatal Washingtonban. Ha van szülőhazája a lobbiknak,

akkor az Egyesült Államok az. Ennek két oka van. Egyrészt mind az elnökjelöltek, mind pedig a Kongresszusba pályázók függenek egy kissé a kampány-hozzájárulásoktól. Ahhoz, hogy valaki ma amerikai elnök legyen, nyerne kell pártja sokfordulós előválasztásán, majd pedig magán az elnökválasztáson is. A folyamat közel 2 évig tart, ami alatt fenn kell tartania egy stábot, be kell járnia a hatalmas országot, televíziós hirdetéseket kell vennie. Ez jelötenként annyiba kerül, mint mondjuk Kiribati egész éves nemzeti összterméke, nagyjából kétszázmillió dollárba, amelynek az állami finanszírozás csak egy töredéke. A kongresszusi kampányok olcsóbbak, de szintén milliós tételek, ráadásul a képviselőházi mandátum csak kétéves. A másik ok az, hogy



**Van, akinek jól
jövedelmező iparág**

számos bevándorló csoport megőrzött bizonyos kohéziót és valamilyen szinten mozgósíthatók a szavazásokon. A legalább részben ír származásúak 44 millióan vannak az USA-ban, az ír nacionalista szervezetek tagsága pedig több százezer, így az ír lobbí egy szorosabb választást önmagában is eldönthet még akkor is, ha csak a legmotiváltabbak szavaznak az iránymutatás szerint. 1992 áprilisában Clinton azért ment el a New York-i ír közösség kampánytalálkozójára, mert tudta, ahhoz, hogy a Demokrata Párt előválasztását megnyerje a volt kaliforniai kormányzóval, Jerry Brownnal szemben, nagyon is kellenek az ír szavazatok. Brown viszont nem foglalkozott eleget az írekkel, sőt ami még fontosabb, az izraeli lobbít is megsértette, így vesztett. Nagyon valószínű, hogy ennyin, két etnikai lobbín múlt, hogy 1993-tól nem Brown lett az elnök a politikailag gyengélkedő idősebb Bushsal szemben. Megválasztása után Clinton betartotta az ígéreteit, egyrészt mert London már nem volt olyan fontos mint a hidegháború alatt, másrészt mert maga is úgy vélte, az IRA vezetése őszintén békét akar, harmadrészt pedig az újráválasztásához még szüksége volt az írekre.

PROFIK ÉS ELHIVATOTTAK
A nemzeti lobbikon kívül természetesen számos gazdasági és politikai érdek képviselteti magát Washingtonban. A szaúdi lobbí a szó szoros értelmében nem etnikai lobbí, mivel nem épül egy Amerikában élő közösségre, de Rijádnak nagyon jók a befolyásai a mindenkori Fehér Házban. A fegyvertulajdonosokat tömörítő NRA-nak

4,3 millió tagja van, befolyása pedig masszív – különösen a déli államokban. A katonai-ipari komplexum is nagyon aktív, számos államban a legnagyobb foglalkoztatók közé tartozik, de az összefonódások a Pentagon, a cégek és a Kongresszus közt nehezen láthatóak.

Nemcsak a lobbiknak, hanem a lobbistáknak is különféle alfajai vannak. Léteznek profik és vannak erre specializálódott cégek, amelyek bárkitől elfogadnak megbízásokat. 1990-ben például egy lobbicég emberei építették fel a „szegény, meggyalázott kuvaiti nővér” történetét, aki iraki atrocitásokról számolt be egy gyermekkorházban. A nővér szerepét a kuvaiti nagykövet lánya töltötte be, a történetből egy szó sem volt igaz, de ettől még igen hatásosnak bizonyult. De bemehet egy ilyen céghez Burkina Faso nagykövete is, hogy egy rakás pénz ellenében ugyan említésre méltóan megdicsőítse nemzete profilját Washingtonban. A Dutko Worldwide-on keresztül ma a magyar adófizetők is támogatják a lobbipart: ez a cég menedzseli a másodrendű EU-tagok kilincselését a vízumkötelezettség eltörléséért.

Másoknak persze mindez hivatás, az amerikai szerbeket tömörítő Szerb Egységkongresszus például a délszláv háborúk alatt makacsul próbálkozott az „igazság” szerb verzióját megismertetni az USA-val. Persze Dubrovnik és Szarajevó szétlővetésére, valamint a srebrenicai népirtásra nehéz volt hatásos kampányt építeni, így az aktivisták ingyenmunkájára kárba vesztett. Csak Washingtonban több tízezer lobbista van, és így vagy úgy, az USA

minden fontosabb érdekcsoportja – közel háromezer – és az ország minden nagyobb nemzeti közössége (a magyarok is, lásd keretes írásunkat) képviselt általuk.

ELSŐ AZ EGYENLŐK KÖZÖTT

A befolyásos nemzeti csoportok kapcsán sokáig a három „I” hatalmáról beszéltek az Egyesült Államokban: a már említett ír és izraeli lobbiról, illetve az olaszról (i mint italian). Ma az ír mellett jelentős tényező az örmény, a lengyel és a mexikói közösség is, az olaszok már kevésbé. De az izraeli lobbí továbbra is mindegyiknél befolyásosabb. Az írek csak néhány évre, Clinton elnöksége alatt érték el, hogy a Fehér Házon keresztül valóban formálhassák az amerikai külpolitikát. Az izraeli lobbí lassan ötven éve a legerősebb etnikai érdekérvényesítő csoportosulás, nagyon komoly pozíciói vannak a Kongresszusban, a Fehér Házban és a sajtóban is. Talán nem véletlen, hogy maga Izrael évtizedek óta a legfőbb kedvezményezettje az amerikai segélyeknek – amely összegét nemrégiben emelték évi 3 milliárd dollárra. Ereje miatt az izraeli egyben a legvitatottabb lobbí is, különösen azóta, hogy az iraki háború nem Washington tervei szerint alakult. Sokan úgy vélik ugyanis, hogy a Likudhoz közel álló, keményvonalas AIPAC, az izraeli lobbí zászlóshajója volt a háborúpárti neokonzervatív koalíció legfőbb eleme. Mások szerint ez csak optikai csalódás, mivel szerintük a jéghegy kilenczetedét alkotó katonai-ipari komplexum hatása nem látszik. 2006-ban két ismert és elismert amerikai külpoliti-

Dubrovnik és Szarajevó szétlővetésére, valamint a srebrenicai népirtásra nehéz volt hatásos kampányt építeni, így az aktivisták ingyenmunkájára kárba vesztett.



kai szakértő, John Mearsheimer és a Harvard egyetem professzora, Stephen Walt egy hosszú tanulmányt jelentetett meg az izraeli lobbiszerepéről az USA Közel-Kel-et-politikájának formálásában. Állításuk szerint a lobbihatása olyan nagy az amerikai kormányzatra és a Kongresszusra, hogy Amerika feláldozta saját „biztonságát egy másik állam (Izrael) érdekeinek oltárán.” Érvelésük szerint stratégiai okokkal legfeljebb a hidegháború végéig lehetett magyarázni Izrael támogatását, azóta Tel-Aviv teher az USA számára. Zbigniew Brzezinski, Carter elnök volt nemzetbiztonsági főtanácsadója hasonló gondolatokat fogalmazott meg, nem sokkal később pedig könyvében maga a volt elnök is megtámogatta a duó számos megállapítását. Az utóbbi időben megtépázott hírnév azonban aligha csökkenti jelentősen az izraeli lob-

bi befolyását, amely belátható ideig első lesz az egyenlők között.

Hogy jó hatással vannak-e a lobbik az USA külpolitikájára vagy sem, nehéz feketén-fehéren megválaszolni. Az etnikai lobbik fenntartják az USA szerves kapcsolatát a világgal, ami sokszor fontos és jótékony. Az ír lobbij nélkül aligha lett volna a 90-es években sikeres a békefolyamat Észak-Írországban, az áttöréshez Washington közvetlen beavatkozása kellett Nagy-Britannia kifejezett akaratával szemben. Azzal, hogy Bill kezét rázott Gerryvel, mindenki nyert. A második iraki háború, összes negatív következményével együtt, azonban legalább részben lobbierdekek eredménye. A lobbikarrierje elsősorban azt bizonyítja, hogy az Egyesült Államok a lehetőségek hazája, az írek és izraeliek, a fegyvergyártók és fegyverimádók nem tesznek mást, mint kihasználják ezeket a lehetőségeket.



A fegyverlobbi továbbra is kitart

A MI LOBBINK

A magyar lobbij – mint minden más nemzeti lobbij – nem egységes, központi-lag irányított szervezet, és nem is Budapestről vezérlik, bár létezik bizonyos koordináció a magyar külpolitikával. Fő hajtóereje tagjainak és támogatóinak elkötelezettsége. Több lobbitevékenységet (is) folytató magyar csoport van, az egyik legnagyobb szervezet a washingtoni székhelyű Magyar-Amerikai Koalíció. A Koalíció jó kapcsolatokkal rendelkezik a Kongresszusban, harcol a vízumkötelezettség eltörléséért, és nagy figyelmet fordít a határon túli magyarok kérdésére. A New York-i Magyar Emberi Jogok Alapítvány fő tevékenységi területe célzottan is ez az utóbbi, a hetvenes-nyolcvanas évek legendás Ceaucescu-ellenes tüntetéseiből nőtt ki, és jelenleg is arra törekszik, hogy ráirányítsa az amerikai döntéshozók figyelmét a magyar kisebbségek helyzetére. Érdekes színfolt a palettán a Corvinus Library, amelynek fő célja a magyar és közép-európai történelemmel kapcsolatos, a magyar nézőpontot is bemutató információk terjesztése, az USA-ban ugyanis sokáig az utódállamok történelemszemlélete érvényesült erőteljesebben. Könyveik immár ott vannak az amerikai külügyminisztérium könyvtárából a Kongresszusi Könyvtárig, a legfontosabb egyetemeken és kutatóintézetekben, kitűnő weboldaluk pedig mindenki számára elérhető (<http://www.hungarian-history.hu/aloldal.htm>). Ami a román és szlovák lobbijról, a legendákkal ellentétben szó sincs arról, hogy nagyobbak vagy befolyásosabbak lennének a magyarnál az Egyesült Államokban, ennek az ellenkezője az igaz. A magyar lobbij hatékonyságát nem ők, hanem a Washington hatalmi viszonyait, tabuját és etikettjét sokszor meg nem értő (általában jobboldali), vagy a nemzeti érdekérvényesítésben bátoratlan (általában baloldali) külpolitika ássa alá.

– D.A.

A

z érintettek közül csak Magyarország nem csatlakozott ahhoz a tiltakozó jegyzékhez, amelyet nemrégiben kelet-európai államok intéztek Washingtonhoz az amerikai vízummentesítési programból való kimaradásuk miatt. No nem mintha a jegyzék bármilyen érdemi jelentőséggel bírna – elképzeljük például a State Department román referensének titkárnőjét, amint szívéhez kapott a dokumentum átvételekor. A szóban forgó országok együttesen is kevesek ahhoz, hogy hasonló lépéssel befolyást tudjanak gyakorolni az amerikai kormányzatra egy ilyen súlyú ügyben. Az elvi álláspont tisztázása mindazonáltal szimbolikus jelentőségű volt – pontosabban Magyarország részéről csak lett volna. Nehéz rögtön nem arra gondolni, hogy a Gyurcsány-kormány ezzel a bugyuta szívességgel kompenzál cserébe azért, hogy többször is kihúzza a gyufát az Egyesült Államoknál a már-már intim dimenziókat öltő magyar Oroszország-politika miatt. Az elmúlt hónapokban a hazai progresszív jeles képviselői értetlenül álltak, mikor Fletónak az orosz gázvezetéktervek iránt – jó taktikai érzékkel az International Herald Tribune-ban – tett hűségnyilatkozatát követően hirtelen bíráló cikkek jelentek meg nagy nyugati lapokban. Teljes volt a megrökönyödés, hogy e kapitális öngól után Uncle Sam összevonta a szemöldökét és egyre magasabb rangú tisztviselőket küldött Budapestre vizsgálódni. Hogy MSZP-SZDSZ-kormányt kritika érjen az Egyesült Államokból? Felfoghatatlan mindez azok számára, akik a fasizálódás elleni örök harc utolsó védvonalának és a külföld egyetlen hazai partnerének vizionálják magukat. Úgy tűnik, hogy ezt a retardált osztályharcos hülyeséget Gyurcsány és az élcsapat nemcsak szanaszét kürtölte, hanem maga is elhitte.

A GRIPEN-SZTORI ÉS EGYÉB BAKLÖVÉSEK

Ezzel tulajdonképpen ugyanabba a hibába estek, mint annak idején az Orbán-kormány: úgy gondolták, hogy Washington korábban biztosított jóindulata biankó csekként mindig garantálnak vehető. Nem vették komolyan a közhelyszámba menő elvet, hogy egy szuperhatalom soha nem a múltban, hanem a mában gondolkodik. Ráadásul Közép-Európa 09/11 után még a korábbiakhoz képest is vesztett jelentőségéből, s a mindenkor lojalitáson kívül nem sok mindent tud ajánlani Washington számára. Az Egyesült Államok részéről a térséggel kapcsolatos legfontosabb szempont az, hogy „stabilitás” legyen, azaz

A Bush–Orbán–Gyurcsány–Putyin-négyszög

KIT SZERET UNCLE SAM?

írta: BENKŐ LEVENTE CSONGOR

Frusztrációktól sújtott honunkban kevés misztikusabb területe van a közéleti csatározásoknak az amerikai-magyar kapcsolatok elemezgetésénél. A Reakció nem szereti a zűrzavart, ezért kibogozza a szálakat.

hogy egyéni akcióival senki ne pattogjon és zavarjon a térségen túlnyúló, adott esetben globális amerikai érdekeket. Közép-Európa egyetlen, közép-hatalmi ambíciókat dédelgető állama a jelentős amerikai diaszpórával bíró Lengyelország, amely megkülönböztetett szerepre törekszik rendíthetetlen atlantizmusával – oszt no, még ők is fent maradtak a vízumszűrőn. Magyarország pozícióit külön rontja, hogy a terror elleni háború nyomán a Balkánnal együtt rólunk is elfordult a figyelem. Ráadásul 2002 után a szakértelem kormányai sikeresen megsza- badítottak bennünket a térségben betöltött élvasszerepünkől, előzé- kenyen átengedve helyünket a „tátrai tigrisnek” és társainak. Nem mindig volt ez így. Az Orbán-kormány idején, a NATO-csatlakozás és a Jugoszlávia elleni 1999-es légiháború által felértékelt térségbeli magyar pozíciókat Budapest aktív és kezdeményező külpolitikával fejezte meg. A Milosevics-rezsim fellazításában játszott jelentős magyar szerep például köztudottan amerikai patronátussal bonyolódott. Aztán egyesek az akkori magyar miniszterelnök környezetében úgy vélték, hogy a 2001-ben hatalomra került Bush-kormányzattal valamiféle, az antikommunizmus talaján álló ideológiai együttműködést lehet kialakítani, s ez a cement tartósnak bizonyulhat Washington és az Orbán-kormány viszonyában. Csakhogy a hidegháború rég véget ért, a kommunis- tákkal pedig már a kutya sem törődött Washingtonban. S jött a vadászgép- tender és a keserű csalódás. Amikor belpolitikai okokból (vö. a „Lockheed-szenátorok” botránya), illetve az F-16-os ajánlat felturbózásával magukat nem törő amerikaiak magabiztosságát látva Orbán Viktor miniszterelnök – a kül- és biztonságpolitikai szempontokat háttérbe szorítva – az üzletileg jobb svéd Gripen-konstrukció mellett dön-

tott, hirtelen beállt a mosolyszünet. (A hazai tendert árgus szemekkel figyelték a hasonló beszerzést tervező csehek és lengyelek, s a Gripen esetleges térségbeli „áttörése” már érezhető piacvesztést jelenthetett volna az Egyesült Államoknak – Prága és Varsó végül az F-16-os mellett döntött.) Külön szerencsétlenségére a magyar kormány 2001. szeptember 10-én hozta meg döntését, egy nappal a New York és Washington elleni terrortámadások előtt: az amerikaiak agyában a Gripen választása „hűtlenséggel” ért fel a nehéz időkben. Hab volt a tortán Csurka jól időzített idiotizmusa a terrorcselekmények kvázi laudálásával, amitől Orbán Viktor személyesen tényleg nem határolódott el egyértelműen. Az incidens – Charles Gati-féle ballib összekötők által felerősített – üzenete pedig Washingtonban felülmúlta a jobbkö- zép kormány többi, valóban konstruk- tív lépését, például a NATO-szerződés önvédelmi cikkelyének alkalmazására vonatkozó magyar javaslatot. Ezek után nem csoda, hogy a külpolitikai kérdésekben is kissé együgyű Medgyessy Péter a kormánypárti sajtó lelkes hurrázása (lásd: Aczél Endre- összes) közepette eljátszhatta az ame- rikai-magyar kapcsolatok nagy restau- rátorának rá jól illő bohócszerepét. S hát ugyebár a Gripen-szerződésen is történtek kisebb, de érdekes utólagos módosítások.

DRUzsBA RELOADED

Miután a Fidesz 2004 tavaszán a parla- mentben elkaszálta az Irakban szolgáló magyar kontingens – egyébként csak technikai jellegű – mandátum- hosszabbítását, mert roppant furmá- nyosan ezzel vélte megnyerni az euró- pai választást, a szocik fekvése Wa- shingtonban biztosabbnak tűnt, mint valaha. A szeptemberben berobbanó, túlmozgásos pápai gyerekek azon- ban – Moszkva közreműködésével –



volt bátorsága hozzányúlni ehhez a megalvadt struktúrához is. A nagy druzsba felmelegítése valamikor 2005 táján kezdődött, majd egy homályos üzlet keretében Putyin a magyarorszá- gi választási kampány kellős közepén egyszer csak nagy kegyesen hazahozta a sárospataki könyvek egy részét (né- mi kezelési költséget azért rátett), no és az Apró-villában a kamerák kereszt- tűzésében megsimogatta a Magyar Köz- társaság miniszterelnöki blogjának egyik főszereplőjét, Totó kutyát. (Pár héttel később jött a hír, hogy az E.On a MOL-tól frissen vásárolt üzletrészeit rögtön tovább is adja a Gazpromnak.) Aztán a Putyin-Gyurcsány találkozók egyre sűrűsödtek, és mintha a poráz is egyre rövidebbé vált volna: jött a Nabucco tervének lefitymálása, az amerikai rakétavédelmi rendszer kap- csán Moszkva iránt igencsak megértő magyar álláspont, sőt, Fletó egy idő után már az orosz demokrácia nagyon fejlett mivoltáról is értekezett. A dolog akkor kezdett tragikomikussá válni, amikor a magyar kormány – két len- gyelgalgázás között – jóformán az EU- és NATO-szövetséges Tallinn tette fe- lelőssé, amiért az elhíresült szoborvi- tát követően Moszkvában csaknem meglincselték az észt nagykövetet, és Oroszországból brutális szájbérblokád alá helyezték a balti államot. Wa- shingtonban erősen kezdi kilengetni a toleranciamétert, hogy Budapest Moszkva egyik legjobb ügyvédjévé vá- lik az EU-döntéshozatalban, asszisz- tálva az orosz megosztási törekvések- hez. Mint ahogy információk szerint attól sem repesnek odaát, hogy Fletóék a magyar elhárítás élén egy olyan kipróbált öreg harcost reaktívál- tak, aki annak idején még a szokott- nál is jóval több időt töltött a Dzerzsinszkij Akademián. Kérdés, hogy Charles Gati hipoallergén mosó- szere ezúttal elég lesz-e a szerezsen suvickolásához.

„No és mi újság Bukarestben? What's this Árpád sáv thing?”

Oli bácsi megmongya a frankót

A RUSZKIKRÓL

írta: TVISZT OLIVÉR

Korunk – a látszat ellenére – valójában nem kedvez az individuum szabad szárnyalásának. Az önkiteljesítésnek meg ilyeneknek.

Odáig lehetsz marhára egyéni, amíg eldöntöd, hogy lájt, vaníliás, aranyszínű vagy éppen cseris kólát veszel magadnak: a végeredmény mégis az lesz, hogy ugyanazt a rémisztő lötytyöt kapod. A génusz szabad szárnyalásának meg végképp nem kedvez a kor, az emberiség szebb jövője fölé húzódó szívárványra évtizedekkel ezelőtt az lett odavésve, hogy „tímmunka”, úgyhogy itt van az aranykapu, csak bújjatok rajta. Csatapban kell dolgozni, különben elvisz az ördög. Edison ma már sehova sem jutna kreatív szakemberek nélkül, akik véget nem érő brífigeken magyaráztatnák el maguknak a villanykörte értelmét és rejtelmét. Jedlik Ányosról és a spriccerről itt és most nem is szólunk.

Itt rohadunk mi is már negyedik órája egy agyviharzáson, ahol „átbeszéljük” az „anyagot”, amúgy egyébként nem ellenszenves emberek között, akiket azonban kötnek a játékszabályok, és szikrányival több felelősségérzet van bennük, mint mibennünk. Mi egy Rorschach-tesztre való ocsmányságot firkáltunk már az előttünk lévő papirosra, bámultunk ki az ablakon, elábrándoztunk most itt nem részletezendő témákról, amikor

egyik gályarabtársunk a „felszabadulás” fordulatot használja. Bensőnkben sok ambivalencia van e fogalommal kapcsolatban, de ezekkel csak negyvenedik születésnapunk után fogjuk zaklatni a t. Olvasókat. Mindenesetre motyogunk valamit az orrunk alatt arról, hogy „hát nem így élte meg ezt mindenki, ott van például a nagyanyám” – ettől azonban a megjelentek úgy érzik, hogy feltörték hallgatásunk burkát, és nyilván innentől konstruktívabban leszünk, esetleg a végén még a prezentáció elkészítését is ránk tudják majd sózni. Szó szót követ, meddő ideologizálásba merülünk, hiszen saját terepen vagyunk, elhagyott szakmánk oltárán áldozunk éppen. Aztán egyszer kicsúszik a számon az a szó, hogy „ruszlik”: persze, amikor kimondjuk, már bánjuk, mert hát nem biztos, hogy pejoratív cengésű ez a szó, biztosan nem jobban, mint az „amcsi”, csak most rémlik fel bennünk, hogy Natasa keresztnevű munkatársunk esetleg nem azért visel ilyen nevet, mert a papája world music-rajongó volt (szerzőnk itt szokott nagyképűségével Natacha Atlas művésznőre utal – a szerk.), hanem vannak itt sokkal direkter, ún. emberi okok is. Szegény, el is vörösödik rendszeren. Mi már szégyelljük magunkat, de természetesen van a társaságban olyan hímnemű hepciás, aki úgy gondolja, most kell bepótolni azt, ami a karácsonyi céges bulin elmaradt. Ő most lovag lesz. Emelt hangon, de folyamatosan az asztal körül ülőket nézve von felelősségre bennünket, hogy mi bajunk van „az oroszokkal?”. Van, aki megdermedve nézi a kialakulóban lévő kakaskodást, van, aki rutinosan érzi, hogy nem szakmai dolgokról van szó, és elkezd

araszolni az ajtó és a kávéautomata felé (a sajátot már legalább két órája feléltük).

Itt fel kell kötni a gatyát, az már biztos.

Bár eleve bűdösnek érzünk minden olyan magyarázatot, amely úgy kezdődik, hogy „nekem semmi bajom” és úgy folytatódik, hogy „de” – nem azért, mert ez fasizmust jelentene, hanem mert azt jelzi: elszavalójuk nem elég rafkós, és nincs nagyobb időpazarlás, mint korlátolt embereket hallgatni. Most mégis hasonló stratégiát vázolunk fel, tekintettel a Támadó Hepcia általunk mindig lebecsült képességeire. Soha nem jártunk Oroszországban: egyszer majdnem, de aztán inkább nyugat felé indultunk. Ugyanakkor szerettük az orosz irodalom egyes szerzőit: Bulgakovot, Csehovot, Turgenyevet, kamaszkorunkban át-estünk a kötelező Dosztojevszkij-tripen, újabban Borisz Akunyin könyveit is kedvvel forgatjuk. (Itt lapos pillantásokat vetünk jobbra-balra: B. Akunyin neve ugye egy merész farce, mondott szerző valójában – vesszen a politikai korrektség – nem egészen szlavokonform nevet visel, ráadásul Grúziában született. Megnyugvás, nem ismerik: ezt megúsztuk.) Annak idején ráadásul az orosz nyelvet álltunk a legközelebb ahhoz, hogy módszeres és hatékony tanulás révén iskolapadban szerzett nyelvtudásunk legyen. Ez hagyott bennünk pozitív emlékeket, ami mára kocsmai idétlenkedéssé kopott, amennyiben egyívású cimboráinkkal tudunk orosz mondókákban beszélgetni. (Vö. „Dalban mondom el”.) Ez sem a mi érdemünk volt mondjuk, hanem általános iskolai orosztanárnőnk, Lívia néni volt olyan kemény, mint egy gárdahadosztály Borogyinónál. Azon muszkák, akikkel találkoztunk, itt nem játszanak: volt köztük érdektelen leányzó, nagypofájú piás, kedves művész, általánosítani különben

Nem kellett volna ennek feltétlenül így lennie: az 1849-es orosz beavatkozásról a magyar népi emlékezet nem őrzött olyan rettenetes emlékeket



sem innen kell. A magyar ember, ha oroszról/ruszkiról beszél, sosem arra az édespofa Igorra gondol, akivel olyan jól lehetett inni Szimferopolban 1976-ban, vagy Szergejre, akitől jutányos áron lehetett harcokszibenzint venni a laktnya végében. Az „orosz”, mint a nagy Oroszország megszemélyesítője bukkan fel, oximoronként fungál.

És megszemélyesítőből, na, abból akadt. Olyan környéken nőtünk fel, egy szovjet bázis vonzáskörzetében, ahol az ellopott szárnyasokról szóló történetek, a szerelmi bánatból kifolyólag elkövetett géppisztolyos flangálás, a forgalmi lámpák jelzéseinek konvojok által való figyelmen kívül hagyása legalábbis az időjárás gyakoriságával bukkantak fel a hétköznapi beszélgetésekben. Megszállók voltak, na: ezt nem mi fogalmaztuk meg ilyen élességgel, kis hülyék voltunk mi ehhez, meg konformisták is; édesapánk volt az, aki így élére állította a dolgokat.

És igaza volt.

Nem kellett volna ennek feltétlenül így lennie: az 1849-es orosz beavatkozásról a magyar népi emlékezet nem őrzött olyan rettenetes emlékeket. Sőt, az osztrákokhoz viszonyítva a cári tisztek lettek az ódivatú úriemberség példái – kivéve talán a losonci polgárok szemében, akik azért tudnának mesélni az orosz hadsereg gyűjtogatási know-how-jának főpróbájáról, 1849. augusztus 8-án. Az első világháborúban, amikor a rémületes elgépiesedés ellenére a hadifogságba esés még nem volt egyenlő a lassú és kínos halállal, az orosz fogság sem volt sokkal rosszabb, mint a nyugati – bár erről meg Gyóni Gézának lenne más a véleménye. Hogy hol romlott el? Nyilván nem használt neki a kommunizmus és a terjesztésére tett, kissé bárdolatlan kísérletek. Nyilván nem használt neki a második világháborúként ismert csöpp intermezzo, melynek során – most ne firtassuk, milyen okokból – hát nehéz lenne tagadni, hogy Magyarország támadta meg a Szovjetuniót. És a vérmesebbek hiába hitegetik magukat azzal, hogy kommunista-ellenes keresztshadjárat zajlott ottan, abba nem feltétlenül fér bele belorusz parasztkunyhók felégetése, lakóik brutális kivégzése, utóbbiak javainak elrablása. A visszavágó során a szovjet hadsereg felszabadította/megszállta/bedöntötte Magyarországot, mindazzal a rémülettel, ami ezzel járt, és amellyel kapcsolatban a jobboldali propagandának jelentős részben igaza volt. (Kötelező olvasmány: Polcz Alaine: Asszony a fronton, a lustabak vegyék elő megint Márait.) '56

leveréséből elég nehezen lehetne ki-mosni a Szovjetuniót, akarja a fene egyébként. Ami utána jött, az a harmincöt év, amíg egy hódító hadsereg üdülőtelepe voltunk, nem segített abban, hogy mély, őszinte és tiszta barátság szökkenjen szárba a pannon sziken. Aztán elmentek, és mostanában igen drága angol konfekcióba öltözötten jönnek vissza, de fizetnek és követelnek, úgyhogy ez rendben is van.

Hecpia megpróbál megakasztani minket, azonban a térítő Jehova Tanúitól ellesett légzéstechnikával egy pillanat alatt visszaverjük kísérletét, amely ismét a felszabadulásra akarja terelni a szót, hogy az néme-lyeknek tényleg az volt. „Ebben az országban az elfogadható makro-gazdasági mutatók mellett az em-pátia hiányzik a leginkább” – vetjük ellen. Készséggel elhiszük, hogy az sokaknak felszabadulás volt, ha a sokak is elfogadják azt, hogy ezt né-melyek megszállásként élték meg: és itt erősen gondolunk dédnagy-anyánk hadizsákmánnyá lett varró-gépére, meg a mára eltűnt debrece-ni polgárlakás latrinaként haszno-sított nappalijára. Ha mindenki el-fogadná, hogy a saját szenvedése szemernyivel sem lesz kisebb attól, hogy elismeri a másik szenvedését, akkor lehet, hogy előrébb leszünk.

Nekünk meg idő kell addig, amíg tényleg egy rendes, és ha nem is de-mokratikus, de legalább racionális politikai viszonyokra törekvő Orosz-országot látunk, és elfeledjük a pi-roson végeérhetetlen közömbösség-gel áthúzó orosz katonai teherautó-kat. Nekünk nem jutott fegyverro-pogás, hála Istennek, nekünk ez ju-tott a megszállásból/felszabadulás-ból. Ha az orosz nagykövet, Igor Szergejevics Szavolszkij lefegyverző-en világos mondatait hallgatjuk, vagy elmerülünk főnöke jó csekitá-hoz méltón fagyaszon kifejezéstelen tekintetében, nem vagyunk telje-sen biztosak a szándékok tisztasá-gában. Rosszhiszeműek vagyunk, nyilván azért.

Hecpia legyint, elfordul. Natasa visszanyerte arcszínét, nem győ-ztük meg, de a megbeszélésből már neki is nagyon elege van, így nem forszírozza.

Majd leveri rajtunk egy céges tré-ningen.

.....

A czegei gróf Wass Albertről szóló múltkori írásunkba enhibánkból, ugyanakkor felette sajnálatos módon ordas nagy baromság csú-szott. Ott, ahol a Holttenger c. regényről érte-keztünk, természetesen folyamatosan a Far-kasverem címűre gondoltunk. Ez ugyan az írás élvezeti értékét nem rontja, de ezennel megkö-vetjük minden olvasónkat és az ok nélkül ide-ráncigált Makkai Sándor püspök urat is. – OB

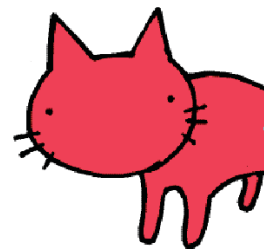
Doromboló cicus-díj

SZERELMESEK ÉS JÓKÉPŰEK

Cicusunk a nagy, magyar, hőségria-dó sújtotta nyárban unottan kattintgatott felgyorsult világunk információs szuper-sztrádájának hazai mellékútjain. Ipari mennyiségű bulvárhír között akadt rá né-hány olyan darabra, melyektől önköntenül is felsőhajtott: ó, a reformkommunikáció! A Velvet celebfeljelentő rovatában emberi, érzelmektől és harmóniától túlsorduló bejegyzések bújtak meg a főreformerről, mindenféle hely iérdekű csepűragókról és modellszakmabeliekről szóló exkluzivitások közé rejtve. Cicus reformdüh-től felpörgött fantáziájá-
val sem tudta volna el-képzelní, hogy valakinek Gyurcsány Ferenc láttán, különösebb fizikai kény-szerintézkedés foganato-sítása nélkül a „de jóké-pű!” kiáltás hagyja el aj-kait. És mégis. Egy má-sik feljelentő hősiünk ró-zsaszín ingére figyel fel, amivel kitűnik a szürke tömegből, ahogy felesé-gével sétál: „Meg kell mondjam, nagyon ara-nyosak és szimpatikusak voltak mindket-ten: egymást átölelve sétáltak, vidámak voltak, nevetgéltek, mint két kamasz, akik nagyon szerelmesek egymásba. Komolyan mondom, egész napra felvidultam tőlük, annyira kedvesek, természetese-
sek és emberiek voltak”

**Komolyan mondom, egész napra felvidultam tőlük, annyira kedvesek, természetese-
sek és emberiek voltak**

nyosak és szimpatikusak voltak mindket-ten: egymást átölelve sétáltak, vidámak voltak, nevetgéltek, mint két kamasz, akik nagyon szerelmesek egymásba. Komolyan mondom, egész napra felvidultam tőlük, annyira kedvesek, természetese-
sek és emberiek voltak.” Kamaszos szerelem, felvidulás egész napra – hát létezik olyan reform, ami ennél többet ad köztársaságnak és nemzetnek? E havi díjazottunk tehát a Velvet néhány szorgos, névtelen feljelentője – ha a Miniszterelnöki Hivatal sajtóosztá-lyán dolgoznak, ha nem. – TURUL





Veled utazik az „Eagle” a metrón

ESKÜVŐ ÜRÜGYÉN WIMBLEDONBAN

írta: SZŐKE ÁKOS

Március elején kezdődött. Kedves kuzinom bejelentette, meghívást kaptunk Londonba, egy „igazi” angol esküvőre. A vőlegény távoli rokonunk: a magyaron kívül még svéd és angol felmenőkkel, de gyerekkorát Kenyában és Dél-Afrikában töltötte. A menyasszony ezzel szemben félig ír, félig skót, és a baráti társaságban is csak nagyítóval lehet tősgyökeres angolt találni.

A leánybúcsúra rendhagyó módon Budapesten került sor, miközben a fiúk Barcelonában mulattak. Tudvalevő, hogy a szigetországi férfiak előszeretettel jönnek kis hazánkba leánybúcsút tartani, azonban a fordított scenárió meglehetősen szokatlan. Volt ok tehát az izgalomra, pláne a szenzációs felismerést követően: az esküvő éppen arra a hétvégére esik, amikor a wimbledoni tenisztorna döntőit, a híres henleyi regatát, a Tour de France nyitányát, valamint a silverstone-i Forma-1-es nagydíjat rendezik.

CSOMAG, JACHTOK, METRÓ
A pénteki indulást is már ennek megfelelően terveztük: cél a minél korábbi érkezés, hogy legyen elegendő idő a preferált versenyszám megtekintésére. A „fokozott terrorve-



Olyan érzés keríti hatalmába a földi halandót, mintha egy szentélyben lenne

szély” azonban majdnem keresztül-húzza számításunkat: a landolást követő több mint egyórás idegtépő várakozás után közölték, hogy csomagjaink eltűntek, lehet, hogy gyanúsak voltak és emiatt megsemmisítették őket (hülye angolok, angol hülyék). A dolog pikantériáját az adta, hogy mindkettőnk ünneplő ruhája, valamint a nászajándék is a hiányzó poggyászban volt. Óriási megkönnyebbülésünkre a csomagok másnapra előkerültek, és egy órával a menynyegző kezdete előtt sikerült is őket átvenni. Mit mondjak, nem úgy nézünk ki, mint az Elite magazin címlapja. A csomagok hiánya viszont megkönnyítette a pénteki közlekedést: kuzinom Henley-on-Thamesba tartott, az evezősverseny helyszínére, ahol már várta őt az örömapa. Henleyről tudni kell, hogy 1839 óta itt rendezik a világ első, egyetemek közötti evezősversenyét, a híres henleyi regattát. Ilyenkor csak úgy hemzsegnek a jachtok, a vitorlások és az evezős csónakok a vízen, mert bár a verseny egy napos – minden év júliusának utolsó szombatja –, ilyenkor péntektől vasárnapig tart a mulatság. Az emberek elegánsan kiöltözve parádézhatnak hajóikon, vagy a vízparton élvezik a társasági életet: laci-konyhák és italmérések, bor és pezsgő, igazi vásári forgatag. Én eközben gyerekkori nagy álmom realizálására készültem: megnézni a világ legjobb teniszezőit a világ legnagyobb teniszeversenyén.

Londonról lévén szó a híres földalattival és a még híresebb emeletes busszal közelítettem meg London elegáns kertvárosát, miközben merő véletlenségből belebotlottam minden idők legnagyobb hármassugrójába. Jonathan „Eagle” Edwardsszal egy metrószerelvényen utaztam, de utastársaim úgy látszik nem ismerték föl, mert csak én vettem a bátorságot, hogy gratuláljak neki fantasztikus

sportsikereihez. Szerénytelenül megemlítettem, hogy élőben láttam a 95-ös götebörgi világbajnokságon nyújtott produkcióját: győztes ugrásával itt állította fel a jelenleg is érvényben lévő világrekordot, amit előreláthatólag hosszú ideig nem fog senki még csak megközelíteni sem. Gratuláltam továbbá a 98-as budapesti Eb aranyához és a 2000-es sydneyi olimpia bajnoki címéhez is, amiket a változatosság kedvéért szintén volt szerencsém a helyszínen végigcsodálni. Látszott, hogy jólesik neki a laudáció, amit egy személyre szóló autogrammal köszönt meg, a bűvös 18.29-es számmal kiegészítve (ennyi ugyanis a világcsúcs). Ismeretes, hogy a protestáns lelkész családban felnövő atléta vallási okokból évekig nem volt hajlandó vasárnap versenyezni, emiatt ki is hagyta a stuttgarti világbajnokságot, visszavonulását követően pedig a szokásostól eltérően, mint médiamunkás nem atlétikát közvetített, hanem a BBC egyik egyházi műsorát vezette.

A SZENTÉLYBEN

A wimbledoni torna helyszínénél szolgáló All England Lawn Tennis and Croquet Club főbejáratánál szakavatott nézésemmek hála, újabb „ismerőst” azonosíthattam: James Bond alias Pierce Brosnan illusztris társaságában léphettem be a „szentek szentélyébe”. Azon persze már meg sem lepődtem, hogy az összesen 20 tenispályát összekötő, örökzöld sövényvel és egyéb egzotikus növényekkel övezett sétányon úton-útfélen élő teniszelegendák jönnek szembe, legnagyobb egyetértésben hajdani kibékíthetetlen ellenfelek: a zsinórban öt győzelmet arató és ezzel rekordernek számító díszvendég Björn Borg, és a szakkomentátorként ténykedő John McEnroe. A teniszkлуб 1877 óta ad otthont a nem hivatalos füves pályás világbajnokság-

nak, amit a helyiek csak nemes egyszerűséggel „The Championships” aposztrofálnak. A döntőket és a legfontosabb meccseket a híres Center Court bonyolítják le, ami idén épp átépítés alatt állt: a tervek szerint két év múlva készül el az a tetőszerkezet, amely eső esetén behúzható lesz, kiiktatva az esőszünetek miatti állandó időzavart. A dekoráció az idők folyamán mit sem változott: a zöld és lila színek a mai napig dominálnak. A régi fatribünök és az állóhelyek ugyan eltűntek, de ez mit sem von le a létesítmény patinájából: belépve tényleg olyan érzés keríti hatalmába a földi halandót, mintha egy szentélyben lenne. Nagyon mulatságos, hogy miközben a küzdőtéren rohamtempóban játszószák az esőszünetek miatt elmaradt mérkőzéseket, a nézők jelentős része időről időre a királyi páholy felé fordítja figyelmét és a fényképezőgép optikáját, hátha sikerül lencsevégre kapni az ott felbukkanó egykori szupersztárokat. A Royal Boxba csak a klubházból lehet bejutni, ahova viszont földi halandó be sem teheti a lábát. Még a versenyzők edzői és közvetlen hozzátartozói sem ülhetnek ide, jöllehet innen nyílik a legtökéletesebb rálátás a pályára. Alapszabály, hogy a tenisz nem az „egyenesekből”, hanem az alapvonal mögött a legélvezetesebb, és ez fokozottan igaz a füves pályára, ahol a leggyorsabban pattan a labda. Látnyban és patinában a Center Courttal vetekedik a No.1 Court, ami nekem barátságosabbnak is tűnt az előzőnél, ide ugyanis bármilyen földi halandó könnyen kaphat jegyet, nem kell évekkel a verseny előtt jegyet foglalni. A stadionok aljában éttermek, kávézók és ajándékboltok váltogatják egymást, a nézőközönség körében divat a földi eper tejszínhabbal és pezsgővel, ellentétben mondjuk a hazai stadionokban szokásos tökmag, szoty, sós

Szerénytelenül megemlítettem, hogy élőben láttam a 95-ös götebörgi világbajnokságon nyújtott produkcióját



percec „szentháromsággal”. Fish and chips is kapható úton-útfélen, értve ezalatt a tenispályákat összekötő sétányokat és a stadionokat körülvevő óriási füves plac-cokat, ahol a kevésbé sze-rencsések óriás kivetítőn nézhetik a bent zajló küz-delmeket. Sikert két férfi negyedöntőt és a két női

elődöntőt végigigzolni. Szabályos eu-fóriába estem, látva Federert, Ferrerót, Gasquet-ét, Roddickot, Ivanovicot, Bartolit, Henint és Venus Williamset.

ZÁRÓJELBEN A SZERTARTÁS

Másnap az esküvő is pompásan sike-rült, a szertartás katolikus templom-ban volt, majd egy London melletti, III. György korabeli kicsi kastély ha-talmas kertjében volt előbb állófoga-dás, amolyan cocktailparty, és per-se a kötelező fényképezkedés, majd kicsivel később a kastély ebédlőjében maratoni, 5 órás vacsora, vicces po-hárköszöntőkkel, sok fogással és tánccal. Mindeközben a násznép fér-fi tagjai fél füllel végig azt figyelték, hogy vajon Lewis Hamiltonnak sike-rül-e a pole pozíciót megszerezni Silverstonban, és hogy Venus Williams megnyeri-e negyedik wimbledoni salátástálát. A britek tényleg örült módon szeretik a spor-tot. Vasárnap délelőtt London belvá-

rosából indult a Tour de France. A város modern kori szimbólumának számító óriáskerék – a London Eye – tövéből néztem végig az elsuhanó színes forgatagot. A karaván a Buckingham-palota elől indult, a Trafalgar Square érintésével a West-minsterhídon tért át a Temze jobb partjára, majd a belvárost elhagyva Greenwich érintésével hagyta el Londont. Ekkor még a legtöbb arcon várakozással teli büszke mosoly volt látható: igen, mi vagyunk a kivá-lasztottak, akik részt vehetnek a vil-ág legnagyobb bringatúráján. Vinokurov, Rasmussen és a többi hazaparancsolt világsztár még nem sejtette, hogy az idei Grand Boucle még az előző éveknél is hangosabb lesz a doppingbotrányoktól.

Évés közben jön meg az étvágy: a jól sikerült pénteki nap után immár biztosan tudtam, hogy ott kell len-nem a vasárnapi férfidöntőn. Így is lett. Federer és Nadal immáron me-netrend szerintinek tekinthető Grand Slam döntőbeli összecsapása elké-pesztő produkció, azóta is mindenki elragadtatással beszél róla. A régi klasszikus párharcokat idézte fel: Borg McEnroe-val, Lendl Wilanderrel, Becker Edberggel, Sampras Agassi-val játszott éveken keresztül ilyen drámai küzdelmeket. A pontot az i-re mégis egy másik döntő, a legke-vesebbre tartott vegyes páros finálé-ja tette fel. Történt ugyanis, hogy a

britek első számú üdvöskéje – a skót Andy Murray – pár nappal a verseny előtt sérülés miatt visszalépett, és emiatt fivére, egyben páros társa, Jamie partner nélkül maradt. Edző-je megpróbált lasszóval női partner után nézni, hogy legalább a vegyes párosban elindulhasson. Kapóra jött, hogy a női mezőny harmadik számú kiemeltje, Jelena Jankovic váratlanul már az első héten ki-esett, ezért hajlandó volt társulni. Életükben nem játszottak még együtt, sőt mi több, korábban nem is ismerték egymást, mégis olyan olajozottan működött a gépezet, hogy öröm volt nézni. A nézők per-se már nagyon ki voltak éhezve a hazai sikerre, mivel az utóbbi né-hány évtizedben nemigen termett nekik babér, leszámítva a veterán Tim Henmant, aki néhány évvel ez-előtt elődöntőt játszhatott. Végül a szerb-skót páros nyert, amit a néző-közönség kitörő örömmel üdvözölt. „Kiss, kiss” és „Come on Mrs. Murray” bekiabálásokkal biztatta végig a tandemet, utalva a fiatalok között szemmel láthatóan kialaku-lóban lévő kölcsönös vonzalomra. A páros tagjai a Royal Boxban vehet-tek át a kupát magától a kenti her-cegtől, a közönség pedig állva tap-solta végig a ceremóniát, nagyobb ünneplést csapva, mint pár órával azt megelőzően, Federer zsinórban ötödik győzelmeiért. Jövőre Roland

**Úton-útfélen
élő tenisle-
gendák jön-
nek szembe,
legnagyobb
egyvetértés-
ben hajdani
kibékíthetel-
len ellenfelek**



WIMBLEDON APROPÓJÁN

Tanácsok az STA Traveltől

A cikk írójának igen nagy szerencséje volt, hogy ennyire mozgalmas és tartalmas hétvégét sikerült kifognia Londonban – a számos, nemzetközi szinten is nagynak számí-tó esemény egy időben zajlása akár el is ronthatta volna a kinttartózkodását.

Mi magyarok elég rossz utazók vagyunk abban a tekin-tetben, hogy (akárcsak az olaszok) hajlamosak vagyunk későn kitalálni, hogy hirtelen el szeretnénk utazni valaho-vá, és gyakran szembesülünk azzal, hogy úti célunkon nem lehet szállást találni, rosszabb esetben nem vagy csak nehezen lehet odajutni, mert ott éppen valami esemény zajlik: kiállítás, vásár, sportverseny, fesztivál, vagy akár csak egy nagyobb koncert. A szállásadók persze igyekeznek ügyesen kihasználni az ilyen alkalmakat arra, hogy élesre fent biciskával ürítsék a későn kapcsoló vándorok pénztár-cáját, mi pedig választhatunk a sokat fizetés vagy a kocsi-ban, rosszabb esetben aluljáróban alvás között, amelyek nem túl csábító alternatívák, bár elkerülhetetlen, hogy egyszerű-kétszer ilyesmit is kipróbáljon az ember az életé-ben – és akkor már jobb fiatalon túlesni rajta, ugye.

Mindig hasznos utánanézni – és a mai internetkorban nem is nehéz –, hogy úti célunkon vajon mi zajlik majd éppen, amikor mi oda szeretnénk menni. Vannak évekre

Rovatunk támogatója az



előre tudható események, melyek általában nemzeti ün-nepekhez kötődnek, vagy évszázados hagyományokhoz kötődő rendezvények, mint pl. a müncheni Oktoberfest, amikor bizony számítanunk kell arra, hogy ha nem fogla-lunk magunknak szállást 6-8 hónapra előre, akkor gond-ban leszünk. A kiállítások és vásárok, valamint a nagyobb sportesemények eggyel nehezebben deríthetők fel, hiszen ezek nem rendszeresen ismétlődnek, a konferenciák vagy az esetenként akár több ezer résztvevővel zajló céges ösz-tönző utak, amerikai vagy orosz elnöki vizitek pedig szin-te kivédhetetlenek.

A legjobb védekezési mód ezen kellemetlenségek ellen, ha az ember minél korábban foglal magának szállást és le-hetőleg az olyan közlekedési eszközökre is megveszi a je-gyét, ami szűk keresztmetszet lehet – pl. Angliában a Glastonbury fesztiválra hetekkel korábban kell megvenni a buszjegyet, a Tour de France befutójára hónapokkal ko-rábban lehet csak normális szállást foglalni.

Ha mégis póru járunk külföldön, nyugtassuk ma-gunkat azzal, hogy mi is törlesztünk a Sziget vagy a Ta-vaszi Fesztivál idején felkészületlenül hozzánk érkezők-nek, de biztosak lehetünk benne, a Volt idején Sopront, vagy a Virágkarneválkor Debrecen felkereső külföldie-ket is érik meglepetések. Mindenesetre most szeptem-ber-októberben Párizsban (!) rögbivébé lesz, ami nem-csak a párizsi szállodákat, de a Eurostar vasút kapacitá-sát is alaposan kitölti.

(x)

NEKTÁRT CSEPEGTETNI

írta: : AMBRUS BALÁZS



Gasztronómiai útkeresésünk során ezúttal – adja magát a szeptemberben – tőkék, venyigék, hordók és lecsengő ízek világába hívjuk olvasóinkat egy intellektuális botladozásra. Tekintettel arra, hogy a borkészítést komoly szakmának tekintjük, és nem akarunk beállni a napszemüveges, vietnami papucsos városi „szakértők” táborába, áttekintésünk megírásához **Újfalussy Szabolcstól**, a Tokaj Oremus pincészet vezető borászától kértünk egy jó 1978-as évjáratú, tanninban gazdag tölgyfa mankót.

Kicsit aggódtunk, hogy a szokatlanul nagy hőség a borosgazdákat is a dinnyetermesztők reménytelenségébe, nota bene Jakab István karjaiba taszítja, és együtt sóhajtanak majd intervencióért, ám hamar kiderült: a nagy meleg alapvetően nem probléma. Fejtörsre inkább a szárazság adhat okot, mivel bizonyos szőlőfajtáknál az aszály miatt az érési folyamatok lassulnak. Lapzártánk utánra tervezett komolyabb pincelátogatásunk során mondhatjuk ki majd a verdiktet (a szakember szüret utáni reális értékelést említ), annyi azonban tudható, hogy a hasonlóan meleg 2000 és 2003 is általában igen jó minőséget produkált.

TECHNIKA

Tokaji hungarikum az aszú, melyhez jól beérett szőlő szükségeltetik, s ez most sanszos. Ha beérett a szőlő, akkor az aszúsodási folyamat elindulásához egy nedvesebb periódus szükséges (2-5 napos esős időjárás). Ennek hiányában igazán jó minőségre csak nagyon kicsi mennyiségben számíthatunk (ez 2003-ban két-háromszáz palack aszút jelentett egy hektáron). Nagy területen megindult aszúsodás esetén (ez történt például 2000-ben) akár nagyon jó minőségű és nagy mennyiségű (hektáranként ezer-ezeröttszáz palack) aszúbort is lehet készíteni. Érdeklődő fiatalembereként azt is megtudtuk, hogy az éretlen szőlő is aszúsodhat, azonban az abból képződött aszúszemek felhasználásával készült aszúbor „közelében sincs” egy jó minőségű aszúszemből készült bornak. Meteorológiai blokkunkat zárva annyit szúrunk még ide, hogy bár a furmint és a hárslevelű általában október végére érik be, idén a nagy meleg miatt várhatóan szeptember végén lehet szüretelni.

Apa, mi az, amit iszol? - hangzik a kérdés, és mi férfiasan bevalljuk, nem kakaó. Na jó, és mit ivott a Sanyi? Nos, miként a nagy hagyományokkal rendelkező bortermelő országokban (pl. Franciaország, Olaszország stb.), úgy itthon is a fogyasztás nagy részét az alacsony árfekvésű, többnyire közepes vagy gyenge minőséget meg nem haladó, de nagy mennyiségű bor teszi ki. Ezeknek a boroknak a piaca igen érzékeny. Bár a hazai fogyasztás többségét – egyes becslések szerint akár nyolcvanöt százalékát – ez a kategória adja, a szegmens lassan, de biztosan veszít fogyasztói táborából. Ezt a magunk részéről nagy meglepetéssel nyugtázzuk. A piac másik végén ott vannak az elsősorban minőségorientált borászatok. Itt a magasabb minőség és a nagyobb költségek révén magasabb, úgy nyolcszáz-ezer Ft-os palackonkénti és e feletti árakkal szembeülünk. Optimista becslés szerint is jó, ha nyolc-tíz millió palack fogy el ebben a kategóriában, ami azt jelenti, hogy a piacnak mennyiségben kevesebb, mint tíz százaléka, azonban (hurrá, hurrá!) folyamatos a növekedés. Ezen a pályán már nem feltétlenül az ár a döntő. Fontos a divat és a trend.

ÉDES BORT A VITRINBE

A tokaji borvidék számára kedvezőtlen a vörösborok aktuális divatja. Míg az összes eladott bornak csupán harminc-negyven százaléka vörösbor, addig becslések szerint az ezeröttszáz forint felett vesztegetett boroknak legalább háromnegyede az. Ugyancsak évtizedes trend az édes borok (ezen belül a tokaji természetes édes borok) iránti alacsony kereslet. A minőségi fogyasztók nagyjából egy százaléka vesz néhány üveg „természetes

Annyira vagyunk bornagy-hatalom, mint amennyire lovas nemzet



édes bort”, és közülük is csupán kb. 1% fogyasztja havi rendszerességgel. A többiek elteszik a pincébe, majd ha betölti a gyerek a 18-at felkiáltással.

Csupán a mihezértás végett: Tokajban – évjáráttól függően – egy-két millió palack öt- és hatputtonyos aszú készíthető, ami a hazai lakossághoz képest sem nagy szám. Ugyanakkor vörösből negyedakkora területen, ennek a mennyiségnek akár két-háromszorosa készül, a kereslet mégis meghaladja a kínálatot.

Láthatóan tehát a vörösborok fogyasztása növekszik, és bár lassan, de kialakul a piaca a magas minőségű és viszonylag magas árú fehérboroknak is. Ez a kategória jelentheti az egyedi és magas minőség elérésére törekvő borászatoknak az utat a nagyvilág borisszái felé.

A magyar borvidékek nem elsősorban egymással állnak harcban; a fogyasztókért folytatott küzdelem frontvonalai az egyes borvidékeken belül húzódnak. Ha az adott régióon belül kérdezősködünk, mindenki a minőségről beszél, de a termelő szőlőültetvényeit látva a hozzáértő ember számára (akik nem mi vagyunk) rögtön eldől, hogy a termelő épp melyik oldalon áll.

A TRENDI KULCSSZÓ: REDUKTÍV

A bor minőségét elsősorban a készítéshez használt szőlő minősége határozza meg. Ez az alap. A szőlőből többféleképp készíthető bor. Az 1970-es években jelent meg az acéltartály a borászatban. Ez tette lehetővé, hogy a készítés során minimálisra korlátozzák az oxigén hatását a borra. Az oxigén – a borral vagy musttal érintkezve – viszonylag gyorsan képes a szőlő elsődleges aroma-

**Mára már
szinte áttekinthetetlen
a borkiállítások
sokasága**

anyagait „tönkretenni”. A levegővel való érintkezés minimálisra korlátozásával rendkívül üde, friss aromákkal teli borok készíthetők. Ám – baráti jó tanács következik – ezeket a borokat célszerű a szüretet követően 1-2 éven belül elfogyasztani.

Jellemzően az Irsai Olivérnél, csereszegi fűszeres, a különféle muskotályos fajták és a rozé borok többségénél alkalmazható ez az eljárás. Bizonyos fajtáknál pedig akár a reduktív, akár a részben vagy egészben fahordós érlelés ad jobb végeredményt. Persze ne feledjük a fajtán túl a termőhely, a szőlőművelés vagy a szüret befolyásoló képességét és a „végfelhasználó” személyes ízlését sem. Sajnos a közutadatban (de a szakmában is) gyakran csak reduktív és oxidatív eljárásról beszélnek, holott ez körülbelül akkora butaság, mintha csak fehér és fekete létezne, noha gyakran mi magunk is a két szélsőérték között keressük az igazit.

MUSTRA

Mára már szinte áttekinthetetlen a borkiállítások sokasága, évente legalább harmincat rendeznek ország-szerte. A hazai piac mérete, illetve a fogyasztók száma még közel sincs ezzel arányban. Többek egybehangzó véleménye szerint a legnagyobb jelentőségű a Budapesti Pezsgő- és Bor-fesztivál. Erre nem csak érdeklődő fogyasztók érkeznek nagy számban, hanem szaküzletek, forgalmazók és éttermesek is. Egy ismeretlen, induló pincészetnek jó lehetőség a bemutatkozásra, míg a tekintélyes pincészetek a kapcsolatok ápolására és a magunkfajta poharzatgatókkal való közvetlen találkozásokra helyezik a hangsúlyt.

Nagyon érezzük a borászat, a borkészítés divatját. Mert mára a saját pincészet státuszszimbólum lett. A milliárdos üzletemberek megjelenése a piacon (Csányi Pincészet, Patrícus Borház stb.) hogyan hat a minőségre, a borkészítés presztízsére? – tesszük fel az egyszeri újságolvasó körmonfont kérdését. Megnyugtató a vá-

lasz, ezek a pincészetek nagyon ügyelnek a minőségre. A biztos háttér a minőség mellett a komolyabb mennyiséget is garantálhatja, ami nagyon fontos lehet a jövőben. A borvilágban semmilyen, vagy csak minimális kapcsolatokkal rendelkező befektetőknél azonban arra kell felkészülniük, hogy rendkívüli kitarásra lesz szükségük ahhoz, hogy ne csak ismertek legyenek, hanem valóban meg is térüljenek befektetéseik. Ez a soványka exporttal lehet összefüggésben.

A magyar bor világhírű Magyarországon – állította egy borász, hozzátéve, hogy annyira vagyunk borna-gyhatalom, mint amennyire lovas nemzet. Ha száz embert felültetnél egy lóra, kilencvenkilenc egy percen belül leesne – valahogy így állunk borainkkal is a világban. Az exportban öt-tíz ezer palackkal nagyon nehéz mit kezdeni, főleg ha ez a mennyiség több fajtából jön össze. Ennél lényegesen nagyobb tételek kellenének, melyek exportja már hatékonyan megtámogatható némi marketing-gel.

A 90-es években szinte mindenki chardonnayt, sauvignon blanc-t, cabernet sauvignon, merlot-t, azaz „világfajtákat” telepített, amelyekkel nagyon nehéz a világpiacra versenyezni. Ki lesz kíváncsi egy 101. borra ezekből? Ausztrália, Dél-Afrika, Dél-Amerika, az USA több területe jobb klímával, hatékonyabb természet-sel, alacsonyabb költségekkel operál. Valamelyik helyi fajtaival talán nagyobb esélyünk lenne, miként Ausztriának a Grüner Veltlinerrel, vagy Németországnak a rizlinggel, csak mi még nem találtuk meg ezt (Tokajban a furmint, vörösborból talán a kétfarkos lehet ilyen).

Saját szánk íze szerint egyébként az elmúlt években a száraz tokaji borok fejlődését találjuk a leginkább figyelemre méltónak. Vörösökben a hazai fajták közül néhány kétfarkos, a nemzetközi fajtákból pedig merlot és cabernet franc volt kellemes meglepetés. Egészség!



FESZTIVÁLSZEZON

A nyár mellett – érthető módon – ősszel rendezik a legtöbb boros happeninget, ezek közül ajánlunk néhányat olvasóink figyelmébe. Szeptember 5-től 9-ig a Budai Várban tartják a XVI. Budapesti Nemzetközi Bor- és Pezsgőfesztivál legnépszerűbb eseményét, a borkiállítást és vásárt – a legnagyobb pincészetekkel, külföldi vendégborászokkal és néha már nehezen elviselhető tömeggel. Szeptember 15-16-án lesz a Tokaji Ősz, kedvenc Kezes-Lábos Fesztiválunknak pedig szeptember utolsó hétvégéjén ad otthont Etyek. Villányban október 6-án lesz a Vörösbör Fesztivál, s ugyanezen a hétvégén vannak a Bornapok Mórton. Egymást érik a szüreti rendezvények is: szeptember 9-én Badacsonyan, 15-én Balatonfüreden és Szekszárdon, 29-én Bogácson és Sümegen szüretelnek.



AGANCSOS

PINCÉSZET

Villány

Várjuk kedves vendégeinket
16. BUDAPESTI
NEMZETKÖZI
BOR- ÉS
PEZSGŐFESZTIVÁL
(2007. szeptember
5-18.) 126-os
standján.

Látogasson el
Villányba a
november 11-i
Márton-napi
ünnepekre,
és kóstolja meg
újborainkat!
Már foglaljon
most asztalt
magának!

**AGANCSOS
PINCÉSZET**

7773 Villány,
Fáy A. u. 21.

Telefon/Fax:
(06) 72 492 180

Mobil:
(06) 30
277 57 80

www.agancsos.hu



Akivel a Népszabadságot
revolverezték

BÖLÉNY- MENTES ZÓNA

interjú: SÓREGI ENDRE

Nem hiszünk TGM-nek, utáljuk a Napkeltét, nem félünk a fasisztáktól – egy sor közös pontot találtunk **Szombathy Pállal**. Szociközeli múltjáról, a Magyar Hírlapnál töltött időkről is faggattuk az újságíró, aki nem elég, hogy rendszeresen a köztvében vacsorál A' la carte címmel, de október elsején indítja Zóna című prémium internetes portálját.

› Csak kávé? Biztos nem kér valami harapni-
valót?

– Nem, kösz, elég lesz a kávé.

› Tessék! Magunknak meg rendeltünk somlót,
mert úgy tudtuk, teli szájjal szeret beszélgetni.
– Én?

› Tudja, van ez a tévéműsora! A' la carte.
Még csak nem is desszert mellett beszélget
vendégeivel, hanem rendszeren kaja közben.

– Ez igaz. A desszertes beszélgetéseket ugye már lelőtte Kepes András, nem lenne valami nagy ötlet megismételni. Az ő koncepciója az volt, hogy evés után, komótosan kifaggatja vendégeit. Ebből alapos, kiváló beszélgetések születtek. Nem mondom, hogy Kepesnek nem állt jól az a műfaj, nekünk viszont egészen más a koncepciónk. Vibrálóbb, vitatkozó-

sabb, lazább. Nem igaz ugyanis, hogy „magyar ember evés közben nem beszél”. Ha ismerősökkel elmész vacsorázni valahová, a főételnél már nyakig vagy a diskurzusban. Aztán kérsz még egy kis bort, felengedsz, finoman becsípsz, vitatkozni kezdesz... Ezt a természetes helyzetet akartam megteremteni a közélet szereplőivel.

› Igazán bírjuk a dzsentrí tempót, de mégis, miért jó, ha puccos étteremben balos és jobbos figurák egymás szavába vágva osztják, közben meg homár lóg a szájukból? Láss a nép, hogy ezek itt oldalfüggetlenül újarisztkraták?

– Micsoda kínos, álszent kérdés!

› Miért? Tamás Gáspár Miklós maga mondta a műsorban, hogy ő bizony nem tudna kifeizetni egy ilyen vacsit.

– És elhisszük neki?

› Nem. De jobb így, hogy ön vonta kétségbe, és nem nekünk kellett.

– Tisztázzuk: ez a műsor nem szocioműfaj. Csinálhatnánk persze úgy is, hogy elmegyünk a menzára kajálni. Csak talán nem lenne életszerű, ha úgy tennénk, mintha azok a közszereplők, akik a műsorban feltűnnek, nem járnának nyaralni, vagy minimálbérből tengődnének. Ez ordas nagy hazugság lenne.

› De mégis miért jó, ha együtt abrakol TGM Schmidt Máriával? Békülünk, így mentsük meg a hazát, mint Frei Tamás?

– Nem. Nincs olyan műsor, amely bármit is meg tudna oldani, már ami az ország ügyeit illeti. Egy műsornak nem is ez a dolga. Két szempont van. Egyrészt létezik egy réteg, akit érdekelnek ezek az emberek. Szeretnék

foto: KESMÁRKI PÉTER





Mondjuk normális az, hogy helyén marad a főszerkesztő-helyettes egy Kontrát Károly-ügy után, ami egyébként második Teller-levél?

Őket közelről – mondjuk evés közben – látni. Azt várják, hogy egy tévéműsor szórakoztassa őket, olyanra nehezen kapcsolnak, ahol okos figurák oldják meg a világ dolgait egy órában, nagy sötét asztal mellett. Épp a bevett közéleti-politikai műsorokat látva találtuk ki, hogy nem ártana fogyaszthatóbb menüvel bővíteni a kínálatot. Attól ugyanis rosszul vagyok, ahogy a Napkeltében váltják egymást a meghívottak, egymással szóba sem állva, közben meg iszonyatos alakok kérdezzetik őket, tisztelet a kivételnek.

› Nem szereti a Napkeltét?

– Borzalmas. Persze fontos, hogy van. Intő jel. Ameddig létezik, na, addig biztosak lehetünk benne, hogy Magyarországon még bőven nem fejeződött be a rendszerváltás. Egyéb-

ként nagyon kompakt műsor: teljesen harmonizál külsőn és belbelsőn.

› Akkor mi az a műsor, amit szeret?

– Nem nagyon nézek tévét, hat éve nincs is készülékem. Neten utólag megnézhetek bármit, ami érdekel – főleg az időpocsékolás lenne leülni és tévét bámulni.

› Újságot azért olvas?

– Persze.

› Fájó szívvel nyitja ki a Magyar Hírlapot, miután tavaly Széles Gábor kiebrudalta az újság éléről?

– A Hírlapot egyáltalán nem nyitom ki. Nem az a bajom, amit sokaktól hallok, hogy hú, micsoda irányba ment el a lap politikailag. A gond nem ez, hanem hogy eközben unalmas. Mivel azonban ahhoz, hogy egy-

általán létezik még, van némi közöm és tíz évem fekszik benne, szurkolok, hogy legyen jó, meg sikeres. Más kérdés, hogy talán nem ez a helyes út. Az kevés, hogy egy lapot politikailag átpozicionálunk. A lapkészítéshez, tetszik, nem tetszik, szakemberek kellenek. Már csak azért is szurkolok, mert fontos lenne, hogy a konzervatív sajtó megerősödjön. A ballibtól ugyanis nem fog emelkedni az újságírás minősége, merthogy nagy, általában lusta és elfogult. Ücsörögnek az agg bölények, és csinálják, amit húsz éve is. Rutinból működnek. Lehetetlen feliasztani őket – még a saját tulajuknak is nehezen megy.

› Hogyhogy?

– Amikor a Hírlap főszerkesztője lettem, két-három hónap alatt rájöttem, hogy

semmi másra nem kellünk a Ringier-nek, mint hogy velünk revolerezze a Népszabot: lám-lám, be lehet rakni nagyobb képet is. Persze nem a képméret a kulcskérdés.

» Hanem?

– Mondjuk normális az, hogy helyén marad a főszerkesztő-helyettes egy

Konkrét Károly-ügy után, ami egyébként második Teller-levél? Utána ráadásul magyarázódik a lap, olyan dilettáns módon, hogy közben kiadja a forrását is. Pedig nem magyarázkodni kellene. Elrontottuk. Ennyi lenne a helyes reakció. Aztán meg vállalni a következményeket.

» Miért? A főelkúró sem vállalta, és köszöni, jól van.

– Nincs jól. Nem tudja rávenni a társadalmat egy sor fontos dologra. Tüllépve az elkúrtukon: azt mondja egy ember, aki a cégére íratna mindenét, hogy adózzunk rendesen, mert az úgy etikus. Ez a hitelességi probléma, amin nehéz tüllépni. Aztán persze a Jobbik összehoz egy százalmas fekete sereget, és megint lehet jajongani, hogy azért mennyivel jobb mégis Gyurcsány, mint a fasiszta jobbosok. Szörnyű!

» Nem fél a fasisztáktól?

– Amíg nem fenyegetnek, addig nem. Ezt hívják demokráciának. Lővészegyletet akarnak? Egyenruhás masírozást? Csinálják csak! Nem érintkezem velük, de eszem ágában sincs rettegni tőlük. Az unalmas lemez megint: bedobjuk a kétforintost, és fasisztaveszély van.

» Nem azért unja, mert dobálta ön is eleget? Ne mondja, hogy amikor a Horn-érában, 25 évesen a Hét élére került, nem a szocik tették oda!

– Azért a nagy fasisztázás a chartás időkben volt igazán divat. De persze, a szociknak volt némi szerepük abban, hogy odakerülhettem. Tisztában is voltam vele, hogy ezzel a billotgot is vállalom, ezért aztán igyekeztem minél jobban és minél többet dolgozni, hogy elhalványítsam. Elő lehet venni azokat a műsorokat: nem hiszem, hogy szégyenkeztem volna többségük miatt. Azóta viszont eltelt tizenhárom év. Az ember tapasztal ezt-azt, alakul, felülbírálja korábbi véleményét: azaz próbál fejlődni. Semmi kedvem ahhoz, hogy bevegym magam valamelyik lövészárokból és ott ösziüljek meg.

» Tavaly még a Szeretem Magyarországot Klubból is kilépett, azóta az ÉS-ben is rossz kritikákat kap. Van még egyáltalán olyan oldal, amely szereti önt?

– Azt nem tudom, tavaly mindenestre nem tehettem mást. A klub belső levelezőrendszerébe például a

zavargások után ilyesmit írt be valaki: „most voltam a miniszterelnöki hivatalban, azt mondták, jó lenne egy civil tüntetés”. Ezt az utat én nem tudtam követni. Úgy éreztem, nem lehet azzal kiállni, hogy akkor itt most a békeesség és a zűrzavar között kell választani – egyenes gerinccel biztosan nem, mert az igazság nem ez volt, s egy kreált politikai játék zajlott már. Ráadásul ősszel, a tüntetések idején gyomortájon teljesen olyan érzéseim voltak, mint 1989-ben, s az ember néha ad az érzéseire is.

» Lassú folyamat lehetett a változás: amikor a '98-as kormányváltás után kitették a szűrt a tévéből, önnek egy szó lebegett a szeme előtt: „vérnarancs”.

– Dehogy lebegett.

» Hogyhogy? A 168 Óra újságírója még Minőség Újságírási Díjat is kapott a cikkért, amelyből ezt tudhatjuk.

– Akkor sem mondtam ilyet. Az újságíró megkeresett sokakat, engem is, elmondtam neki, mi történt, aztán visszakaptam a kéziratot, amely hemzsegett a hatásvadász fordulatoktól. Felhívtam, hogy én efféleket ugyan nem mondtam, jó lenne kihúzni, mire szenvedélyesen közölte: ne cenzúrázzak. Hát így került nyomdába ez a szép költői túlzás.

» Vicces.

– Lehet rajta röhögni, de inkább sírnivaló. Nem a konkrét ügy, hanem a sajtó állapota általában. Szeretik persze az újságírók köpködni a politikusokat, hogy hazudnak, korrumpáltak, felkészületlenek. Lehet, hogy ilyen politikai elitet izzadtunk eddig ki, de tegyük hozzá: miért lennénk nagyságrendekkel minőségibbek mi, újságírók?

» Ön is? Főszerkesztőként nyilván megkörnyékezte a gazdasági elit...

– Olyan előfordult, hogy egy nagy cég nem kedvelte azt az újságírókat, aki az ő szektoráról írt. Meg is keresett a vezérigazgató azzal, hogy lesz itt rengeteg hirdetés, sok-sok pénz, csak ezt a fickót kellene elküldeni. Az újságíró maradt. Pedig nem is tetszett igazán, ahogy dolgozott, de ezek után úgy éreztem, lehetetlen elküldeni. Milyen szakmai tekintélyem lett volna az után, ha elküldöm a srácot, aztán hirtelen hirdetni kezd a cég?

» Mégis, akkor miből indítja el új vállalkozását, a Zóna című prémium portált? Magyar Hírlapos tulajdonrészének eladása tette gazdaggá?

– Ezt kérdezte már más is, hogy vajon száz-, vagy százötvenmilliót kaptam a nyolc százalékomért. Közben kétszáznegyvenet. Csak nem millióban, hanem ezerben számolva. Úgyhogy szponzorokat keresünk, bankba járunk, így szerzünk pénzt a Zónára.



Azt mondja egy ember, aki a cégére íratna mindenét, hogy adózzunk rendesen, mert az úgy etikus. Ez a hitelességi probléma, amin nehéz tüllépni

» Mégis mi a biznysz egy internetes portálban? Túllínálat van, a kereslet meg nem nő.

– Megjegyzem: a kereslet nő, persze hírportál van elég. Abból is lehetne persze jót összehozni, amolyan angolszász típusút, amely nem a jópofaságra utazik. Mi viszont most olyan internetes magazint készítünk, amely tudomásul veszi, hogy a híversenybe nem tud beszállni. A piaci rés nem is itt van: azt a minőség fertályán érdemes kutatni. Nézz meg A búvós szakács nevű gasztroblogot, és érteni fogja, mire gondolok (a blog két szerzőjével Molnár B. Tamással és Bittera Dórával e számunkban olvashatnak interjút a 21-23. oldalon – a szerk.). Ha az ember leül netezni, se eleje, se vége az MTI-ből toldozgatással összetakolt cikkeknek, ezeket olvasva pedig szinte éhezem arra, hogy mély, háttérrel ellátott, profin megírt anyagokat kapjak. Ügy-nökségszerűen működünk majd, mindig az adott témához keresve az abban legjobb újságírókat.

» Miféle témákhoz?

– Hatalom és politika, élet és minőség, kultúra és szórakozás. Emellett nagy véleményportállá szeretnénk fejleszteni a diskurzus.hu-t, amely szintén a lap része lesz.

» Még egy gigablog? Továbbra sem értjük, mi ebben a biznysz.

– Nem gigablog. Megvan annak is a létjogosultsága, hogy felhasználók álnéven kommentelgetnek, de ez meglehetősen károszt eredményez. Mi más úttal próbálkozunk: véleményportálunkon csak névvel jelenhetnek meg a vélemények.

» Miért csinálja ezt, mégis? Tavaly óta sehová sem hívták főszerkesztőnek?

– Ugyan ki hívna fel azzal, hogy „figyelj, akarsz-e főszerkesztő lenni helyetted?” A viccet félretéve: általában azt képzelik, már olyan sokat voltam főszerkesztő, biztosan az akarok lenni mindörökre. Ezért például munkatársnak nem is hívnak sehova. Eszükbe sem jut, hogy szívesen írnék mondjuk riportokat.

» Írna?

– Persze, a Zónában fogok is. Már gye-rekkoromban is újságíró akartam lenni. Nem pedig főszerkesztő. Amikor a tévéből el kellett jönnöm, az után sem vezetőként tűntem föl. Visszamentem szépen a Magyar Hírlaphoz – beálltam a sor végére munkatársnak. Csak aztán lettem főmunkatárs, rovatvezető, s a végén főszerkesztő. Egyébként nem olyan jó ám mindig főnöknek lenni. Állandóan mások sikereinek örülhetsz. Amikor tehát tavaly eljöttem a Magyar Hírlaptól, elgondolkoztam, hogy jó lenne már valami sajátot létrehozni. Ha sikerül, jó, ha nem, akkor meg lehet tanulni a kudarcból.

MÁSZÓKA



„Ugye, ezt nem így akartad?”

A FEKETE PÁLYA ÖRDÖGEI

Írta: CZOTTER ANDRÁS

Egyre népszerűbbek a nem hagyományos sporteszközökkel és nem hagyományos körülmények között űzhető, úgynevezett extrémportok.

Környezetünkben főleg vadvízi evezésről, ballonozásról, hódaskázásról, hegyi kerékpározásról, siklóernyőzésről hallhattunk, és mi is ezeket próbálhatjuk ki a legkönnyebben. Az említett sportágakról általában elmondható, hogy embert próbálóak és több gyorsaságot, koncentrációképeséget igényelnek, mint mondjuk a lengőteke. Vagy a tengőzés a városi flassteron. Esetleg egy óra alibi kondizás.

Vagy mégsem. Számos extrémport esetén időzjelbe tehető az extrém jelző, a totál kamu rafting biztosan ide sorolható. Az igen népszerű hétvégi vadvízi túrák nagyjából úgy néznek ki, hogy tíz, alapvetően a hármas metron való közlekedésre alkalmas fazonra mentőmellényt és védősisakot adnak, ez utóbbit első sorban azért, mert már a parton képesek egymást fejbe verni a kezükbe nyomott evezővel. Természetesen nem hagyják őket magukra, nem engedik le őket egyedül a folyón, különben hétfőtől beszerző nélkül marad a

CORA non-food osztálya. A csónakot egy Winnetou evezési tudásával felvértezett sráca bízzák, aki gyakorlatilag egyedül viszi le a folyón az egész bandát. Mit mondjak, szükség is van rá. A rábizott társaság karmozgásának tudatossága nagyjából Horn Gyuszi bácsit idézi. Na jó, az öreg túl könnyű préda volt, legyen mondjuk inkább egy befűvezett electric boogie banda. Ehhez képest nem rossz eredmény, hogy Winnetou minden tapasztalata és ügyessége ellenére általában öt százalék körüli a lemorzsolódás a megtett folyószakaszon. Ez a gyakorlatban azt jelentheti, hogy a gumicsónak pereméről a vízbe pillantva nem egy sügérral, hanem a haverunkkal nézünk farkasszemet. Velem legalábbis ez történt az egyik vadvízi kapálózás során.

Ha igazam nincs is, az mindenestre jól látszik, hogy néhány hete még mit gondoltam a kor divatos sportjairól és próbatételeiről. A következő képen egy trópusi klímájú

büfében nézek mereven magam elé, az üveg pohárban gyöngyöző sör fel-felszálló szén-dioxid-buborékai a lelkem megkönnyebbülésének allegóriái. Öt perccel korábban csatoltam le a karabinert a gyöngyösfalui Holdfény Liget ügyességi drótkötélpályájának utolsó játékáról is.

Kalandfilmek nézése során gyakran támad az az érzése az embernek, hogy „húú mekkora poén lenne egyik tetőről a másikra ugrálgatni, mint ő”, mármint a főhős! Vagy kipróbálni egy olyan függőhidas jelenetet, mint valamelyik Indiana Jonesban is volt. Nem pánikolnék ám be, ha sorban törnének ki alólam a lécek és inogna az egész szakramentum! Ne viccelj má’! Lehet, hogy mi is erre gondoltunk Peti barátommal, amikor elhátáztuk, magunk alá gyűrjük ezt a kihívást is. Mi, az extrémport koronázatlan királyai, akik képesek voltunk egy színházi ruhatári jegyre hasonlító papírfecnikvel átvinni az ukrán határon egy nemzetközi gyógyszer-gyártó cég autóját? „Szia! Két jegyet kérünk szépen a fekete pályára! Ühüm. Biztos, hogy a fekete pályán akarjátok kezdeni? (...) Persze.”

Extrémportok esetén egyébként nagyon jellemző helyzet a beöltözés néhány perce. Ilyenkor általában mindenki flegma humorgyárnak mutatja magát, röpködnek a poénok nyílt combsonttörésekről, a kétfokos vízről, véletlen anyaghibákról. És haverkodni próbálunk Winnetou-val, aki veszi a lapot és elmesél két megtörtént nyílt térdtörést. Amin csak ő nevet.

Drótkötélpálya található az országban több is, például Visegrádon. Ez



abban különbözik a gyöngyösfaluitól, hogy főleg hosszabb, több tíz méteres csúszásokat kell bevállalnunk; nem mondom, az is valami. A Holdfény Liget erdei kötélpályájának tervezői nemcsak a bátorságunkat, hanem az ügyességünket, kitartásunkat, sőt, az öniróniánkat is próbára teszik, például akkor, amikor a fekete pálya első (!) akadályának (ahogy ők hívják: „játékának”) abszolválása közben egy az orunkra csavaródó kötel ment meg bennünket a lezuhanástól. Meg persze a karabiner, amelyet jól megtanítanak használni a bemelegítő pályán.

Az egész kötélpálya megközelítőleg egy egyhektáros területen fekszik, tölgyfaerdőben. A kellően erős fák között kihúzott drótköteleken alakították ki a pálya tervezői a játékokat, drót, némi fa és jó adag szívatási szándék segítségével.

Pedig elsőre inkább bohókásnak tűnnek. Majd tök jó lesz, amikor ott, annál az akadálnál pont lebillen az ember, és átbillen a másodikra, aztán ott bebújsz, ja. Cyerünk, tegyük a dolgunkat, kedves barátaim, gyorsan a bemelegítő pályákat! Siess már itt előttem, kis töki, anyu már vár a fagyival!

Tulajdonképpen nem is igaz, hogy a fekete pályán kezdünk, mert megcsináltuk a bemelegítő pályát. Ennek a ráhangolódáson kívül még más jelentősége is volt, mert ha jól emlékszem, itt hártottuk el az udvariasan felajánlott kesztyűket. Azután megoldottunk még néhány egyszerűbb játékot is. A következő kép az, hogy egy létra alatt állok, ezt meg kell mászni, kábé nyolc méter, és ott kezdődik a fekete pálya. Előttünk két pár kezdi meg a játékot, a ruhájuk és mozgólataik alapján nagyon emlékeztetnek a profi alpinistákra. Nahát! Nem is tudtam, hogy mi is azok vagyunk!

Tizenkilenc akadályt, játékot gyűrtünk le ezután. Mit mondjak, voltak nehéz pillanataim. Ilyenkor ál-



talában szerencsétlenkedő rajzfilmfigurának láttam magam (berezelt Tarzan nem lehettem, ugye), aki a direkt lazára beállított drótlétrán megpörög a saját tengelye körül, hogy aztán villámgyorsan pörögjön a másik irányba is kettőt, mielőtt fejfel előre landol a laza humuszban. Az első akadály, ami számomra máris akkora kihívást jelentett, mint Kóka Jánosnak az évi két százalékos gazdasági növekedés, egy igen könnyű gyakorlat volt valójában. Több százan képesek megcsinálni. Úgy hívják őket, hogy cirkuszi akrobata, és ez a mutatványuk a drótkötélen történő egyensúlyozás. A mutatványukhoz általában használhatnak egy, az egyensúlyozásban segítő rudat. Ezt mi is megkaptuk, szerencsére valamilyen kötéltre erősítve. Tulajdonképpen ennek köszönhetem, hogy most nem a nekrológomat olvashatják, bár kétségtelen, hogy kellően kifinomult humorérzéssel azon is lehetne nevetni.

A sokszerű élmény után laza ötvenméteres kicsúszás következett, körülbelül ugyanekkora óránkénti sebességgel (kilométer per órában, persze). A kicsúszás úgy néz ki, hogy a drót kiindulási pontja egy körülbelül tíz méter magas pont, s ötméteres magasságba érkezünk. Karabiner rákapcsol, láb ellök és juhéjjjjj!! Egyébként ezzel semmi gondom nem volt, eltekintve a minden tehetségem és ütemérzésem ellenére elrontott landolástól. Rajzfilmekből ismerős lehet a jelenet: Tom macska a fa törzsét átölve fejezi be a gyakorlatot, és szé-

pen lassan lecsúszik annak tövébe. Ilyen mélységekre azért nem kell gondolni, mindenesetre a szomszédos fa törzsén kialakított fogadófelületre történő megérkezés algoritmusába (láb kinyújt, térdben laza, sebességet a fa törzsére applikált szivacson levezet, majd talajt fog) némi hiba csúszott. Nincs kizárva, hogy ez kívülről is észlelhető volt, ugyanis az egyik feltűnően csinos alpinista lány megkérdezte: „Ugye ezt nem így akartad?” Hát nem, szívi!

Hiába fújtunk ezután egyet, inentől olyan eszelős szívatás következett, hogy időnként meg kellett állnom erőt gyűjteni. Nekünk, a konditermes, rockernapszemüveges imázsharcosoknak!

A vége felé jöttünk rá, hogy minden játéknak egyedi logikája van, amire menet közben kell ráérezni. Hogy miként tudsz egyik dróthurokból a másikba lépni, egyik marhára imbolygó fáról a másikra ugrani, merre dőlj, hogy kapaszkodj. De csak a vége felé. Addig izomból oldottuk meg a feladatokat. Például függeszkedve himbálózunk egyik dróthurokból a másikba tizenöt méteren keresztül. Mókások lehettünk. Hátunk mögött forgatott az élménypark stábjaja. Miután leérkeztünk, elmondták, hogy sajnos zenét kell tenniük a videó alá, mert behallatszottak a folyamatos káromkodásaink. Aztán valahogy leértünk. Tudtam is rendelni magamnak egy sört. Milyen extrém-sportot lehetne még a közepébe vágva kipróbálni?

Az első akadály máris akkora kihívást jelentett, mint Kóka Jánosnak az évi két százalékos gazdasági növekedés

HUHÚÚÚÚÚ!!!

Nagyjából hasonló hangokat ad ki a laikus, amikor először rugaszkodik el egy drótkötélpálya valamelyik indítóoszlopáról. A cikkben bemutatott pálya Szombathelytől tizenkét kilométerre található. Legnagyobb előnye, hogy komplex élménypark: ha nem vállaljuk be a kötél-

pályát, még mindig quadozhatunk, evezhetünk vagy sörözhetünk a büfében.

Budapesthez közelebb is található hasonló pálya, Visesgrádon. A gyöngyösfaluival ellentétben ez a pálya nem annyira az ügyességünket, mint inkább a bátorságunkat teszi próbára. Azt viszont emberesen, mivel tíz, egyenként kilencven méteres szakaszból áll. További információk: www.holdfenyliget.hu, www.canopy.hu

SZKÚLSTART

foto: STOCK.XCHNG

SZEPTEMBER TÁBORNOK TÁMADÁSBAN

írta: AMBRUS BALÁZS

Minden társadalmi rétegnek megvan a sajátos, évszázadok alatt kimunkált alkalmazkodási stratégiája, mely ideális esetben hozzásegíti a városi lét túléléséhez. (Vagy belepusztul, de ezeken a hasábokon legyünk inkább optimisták.)

Aszeptember egyre szűkülő kis szubkultúránknak, nevesül a több mint egy, de kevesebb, mint hat gyermeket nevelő családoknak nagyobb kihívás, mint mondjuk Lengyel Zoltánnak a ruha elviselése. Több fronton kényszerülünk önvédelmi hadállások kiépítésére, ugyanis a hónap elején egyszerre támad a mosolygós osztályfőnök és a tanszerpiac. Túl azon persze, hogy a szerelem, egyensúly, pénz és lurkók alkotta erőterben újradefiniáljuk helyzetünket. Esetleírás következik.

Afelől már korábban sem voltak kétségeink, hogy egy öttagú család hétköznapi logisztikájának megtervezéséhez egy kereskedelmi szakos közgazdász diploma a minimális feltétel. Élő áru reggel kocsiba be (ablakot le), aztán irány az alsóoktatási bázisállomás, majd egy gyors kunkor az óvodáig. Hogy megértsük a kicsik átlagosnál is magasabb izgalmi szintjének okát, ismernünk kell az iskolakezdés gyermekpszichológiáját. Nos, úgy áll a helyzet, tisztelt hölgyeim és uraim (copyright by az én miniszterelnököm), hogy a purdék egyszerűen várják a tanévkezdést. Nagyon. Ám, még mielőtt bárki arra a gondolati szálra

csimpaszkodna rá, hogy biztos azért, mert pokol lehetett a nyaruk, indoklás nélkül cáfolom. Akkor hát miért horgad fel a bennünk lakó napközis. Különítsünk el két esetet. A felsőbb osztályba lépő egyed méltán megérdemelt és dokumentált sikereinek további kovácsolására készül. Ezt az egyszerűség kedvéért nevezzük ambíciónak. A másik eset azonban jóval összetettebb. Ki ne ismerné a tárgyak vonzását. Ez a ceruzahegyező egyszerű mechanikájának bűvöletétől a Demjén Ferencet idéző nehéz iskolatáska birtoklásáig terjed. Hogy mi vár az intézmény falai között rá, arról csak a testvér tavaly évközből is megtartott sztoikus nyugalma és kisimult vonásai beszéltek. Ha egyáltalán... A beilleszkedés esetleges sikeréről meg az új osztályfőnök nénié.

Sajnos erőst tartunk tőle, hogy hó közepére nagy erővel beindul az idegrendszer gyalu, s egyként csiszolja tükörsimára szülő és pedagógus alapvetően szegmentált lelkivilágát. Mert minden osztályban van egy két bunyós Pityu, aki kellően inspiráló az otthon nyugodtabb

életvitelre kondicionált kollégák számára. Felsőbb tagozatban, a betűvetés fortélyainak ismeretében pedig az örökzöld levelezés megy a pad alatt (vö. postás Józsi), ezért talán már az oktató sem neheztel annyira. Legálább csendben vannak.

A feszültséget generáló társadalmi jelenségek iránt érdeklődő szülőként óhatatlanul elének áll az integrált oktatás kérdése nagy terpeszállásban, és mi nem tudunk mellette elmenni. Igen, a magatartászavaros gyerkőcök problematikája. Budai zöldövezetben ebben a formában türemkedik elő, másutt például a cigány gyerekek befogadását is jelenti. Az ő oktatásuk csak kis létszámú osztályokban képzelhető el, így az osztályra eső megállapított állami zsozso is alacsonyabb és a plusz szakember (gyógypedagógus, pszichopedagógus) bérköltsége is beúszik a képbe. Csoda-e, ha egyes iskolák köszönik, nem kérnek a nemzetmentés e ravasz formájából.

Szerencsére a tanulóknak, így alsóban, más gondjaik vannak. Apa, ha már nagy iskolás leszek, akkor kapok olyan piros biciklit, amilyen neked van? Persze, fiam. Sőt, a tanító néni azt kérte, hogy ha már..., akkor ő jobban örülne annak, ha egy számúrájkarddal jelennél meg az évnnyitón. Szóval ilyenek.

Na most a tanszerek. Toll, tinta, ceruza, rontombontom. Egyenesen Kínából. Próbálta már kiradírozni a kedves olvasó a kiráj szót gyermeke kínai írásfüzetéből? (Papírt a papír őshazájából, nem?) Ami minket illet, a vécepapír lyukadásának rémképét eleveníti fel minden egyes próbálkozás. Aztán a gumiceruza megvan? Amire lehet csomót kötni, bárkit hátulról tarkón pöckölni vele, csak írni nem tud normálisan. A költséghatékony iskolakezdés kapcsán kellett azon is eltűnődnünk, hogy vajon a szorgos kis sárgaiskolatáska-gyári munkások miért gondolják, hogy minden gyerek Pokémonon vagy Kis Hableányon nő fel. Miért nem terveznek – pár Badár Sándor arcképével ékesített tatyt?

Persze rakunk mi mindent a bevásárlókosárba. Olló, ragasztó, számolókorongok, vonalzó. Idén a szögmérő kimarad. G. gyerekek szerint szükséges. Legyen vastag, görbe vagy rozsdás, ő mérés nélkül is látja, hogy kicsi vagy nagy.

Beindul az idegrendszer gyalu, s egyként csiszolja tükörsimára szülő és pedagógus alapvetően szegmentált lelkivilágát



fotó: KESMÁRKI PÉTER

Trónok harca

TÍZ KÖR AZ ÉLET

írta: TÖKÖLI GÁBOR

George R. R. Martin fantasy regényciklusa, A Tűz és Jég dala a maga idejében hatalmas siker volt, bár a magyar olvasók között nem lett kifejezett bestseller. Ennek ellenére kiemelt helyet foglal el a rajongók könyvespolcán.

Ezt csak a legelvetemültebbek magyarázzák azzal, hogy a tetralógia darabjai egyenként is vastagabbak, mint a Larousse enciklopédia. A Trónok harca (A Game of Thrones) elnevezésű társasjáték Martin világának népszerűségét meglövelve került a boltokba, azonban ez senkit ne tévesszen meg – a kerettörténet csak tetszetős csomagolás, valójában minden idők legjobb rendszeréről van szó a területfoglalás stratégiai játékok műfajában.

Maga a Trónok harca című regényfolyam első kötetének címéből származik – aki nem olvasta, annak a Gyűrűk Urába oltott Bánk bánt kell elképzelnie. Mindez a nagyon alaposan kidolgozott, Westeros nevű föld-

részen játszódik, és annyi szereplője van, hogy az író nem tud eleget ki-nyírni közülük. Pedig igyekeznek. A történet szerint a birodalom királya, Robert Baratheon halálával a nemesi családok harcba szállnak az uralmat jelentő Vastrónért; a feltételek nyilván adottak voltak egy táblás játék elkészítéséhez, az egyik legterméke-nyebb kiadó, a Fantasy Flight Games pedig remekművet alkotott. A minnesotai Roseville-ben működő FFG stábja nem esett bele a szokásos hibákba. Gondolkodásukat nem kötötte meg a műfaj kötelező kliséi, és az eredetiséget sem a manapság divatos valóságsszimulációban (jaj nekem) keresték. Az egyik kritika rég nem látott, könnyű és gyönyörű játékként

hivatkozik a Trónok harcára, amivel szépen fejlett kritikai érzékem dacára sem szállhatok vitába.

Az első benyomás nemcsak akkor meghatározó, amikor a pincér elének rakja a hirtelen felindulásból kirendelt tenger gyümölcsei pizzát. Egy társasjáték esetében a doboz, a tábla, a zsetonok, a kártyák vagy a figurák minősége ugyanilyen fontos, a Trónok harca pedig itt kapja meg az első jeles osztályzatot. Hiába, az ember szereti, ha olyasmit kap a pénzéért, amiben van anyag, ez a készlet pedig éppen ilyen. Hála a lelkiismeretes hazai kiadónak vagy a szigorú minőségbiztosításnak, a honosított változat az angol nyelvű eredetihez hasonlóan remek kivite-

Rózsák háborúja deluxe

FRAKCIÓK A TRÓNOK HARCÁBAN

LANNISTER

Az elhalt király özvegye a vörös oroszlános család tagja, így a frakció Robert Baratheon egyetlen fiát támogatja. A Lannisterek aljas méregkeverők, akik előszeretettel alkalmazzák titkosszolgálati módszereket – népszerűségi mutatójuk valahol nulla és mínusz hárommillió között van. A legkedvezőtlenebb pozícióból indulnak, de ügyes politikával a végső győzelemre is esélyesek.



STARK

Az északi tartományok urai a szigorú, de igazságos fajtából valók. Ellenfeleik teljes joggal tartják őket konok tökfilkónak. A Starkok a krónikus erőforráshiány és a többfrontos védekezés miatt a gyengébb frakciók közé tartoznak, azonban ha sikerül megszilárdítaniuk kezdeti állásaikat, a tengerről is támogatott Starkseregeknek senki és semmi sem állhat az útjába.



BARATHEON

A halott uralkodó családja, a Baratheon-ház fattyúnak tartja a trónörökös, ezért harcba száll a Vastrónért. Szigorú, de igazgatólagan népség, amely nemcsak erőszakos puccsal került hatalomra, de más megoldást el sem tud képzelni a vitás kérdések rendezésére. Kedvező pozícióból indulnak, ám ha elbázzák magukat, könnyen válnak a többiek összefogásának célpontjává.



TYRELL

A déli tartományokban uralkodó Tyrellék a titokzatos szürke eminenciás szerepe. Kezdetben háborítatlanul szövögethetik terveiket, frászt hozva szomszédaikra. Jabba, a hutt westerosi megfelelői könnyen tehetnek szert hatalmas területekre, azonban ugyanilyen könnyen eshetnek a túlterjeszkedés csapdájába, ami a Trónok harcában egyenlő a halálos ítélettel.



GREYJOY

A Greyjoyok megrögzött lázadók szociófób viselkedéssel és nem titkolt világuralmi tervekkel. Jó fekvésű, remekül védhető szigetükkel és szárazföldi hídfőállásukkal ők a legerősebb frakció; egyértelmű favoritok, ha nem kényszerülnek hosszan tartó erőforrás-háborúra. Persze senki sem lesz bolond elsőként nekik ugrani, így a bizalmatlanság a malmukra hajtja a vizet.



Értékelés: Trónok harca

ELŐNYE

- minőségi játékkészlet
- egyszerű szabályok
- gyors, kiegyensúlyozott játékmenet
- újrajátszhatóság
- magyar nyelvű kiadás

HÁTRÁNYA

- csak 5 fő részvételével igazán élvezetes
- tapasztalat szerint minimum 3 órás játékidő
- harci játék, a félreértelmezett fair play élvezhetetlenné teszi
- angol nyelvű kiegészítők

VERDIKT: A Trónok harca ár/érték arányával kiemelkedik a mezőnyből, különösen jó befektetés baráti társaságok számára. A stratégiai játékok szerelmeseinek kötelező darab, de a műfajjal ismerkedők sem találhatnak jobb bevezetőt.

Játékosok által vezetett öt frakció a regényfolyam eseményeihez hűen áll fel, ezért egyik-másik előnyösebb vagy hátrányosabb helyzetből indul. Aggodalomra persze semmi okunk, a szabályok az összes résztvevő szórakozását garantálják.

A Trónok harca egyszerű társasjáték, amely már néhány próbakör után elkezd pörögni. A cél nem más, mint hét város elfoglalása vagy a legelőnyösebb pozíció megszerzése tíz kör alatt. Nincs semmilyen gyűjtögetés, fejlesztetés vagy más felesleges bonyolítás, és a kevesebb ezúttal valóban több. Két dolog tetszik nagyon a rendszerben, és a játék népszerűségét is ezeknek köszönheti: az egyik, hogy nincs szükségünk dobókockára, a másik pedig, hogy a parancsokat egyszerre kell kiadni, csak a végrehajtási sorrend változik minden körben. Mindkettő a véletlen szerepét hivatott csökkenteni, és nagyobb jelentőséget ad a tervezésnek vagy a háttéralkuknak. A Rizikót akkor utálja meg az ember, amikor egy-két katonára rendszeresen megver huszonöt másikat, vagy amikor a megállapodások során folyamatosan előnybe kerül, aki előbb következik a körben. A Trónok harcában a csaták előtt borítékolható az eredmény, bár meglepetéseket mindenki elől húzhat a tarsolyából; az utasításokat fejfel lefelé, egy időben elhelyezett és egyszerre felfedett parancsjelzőkkel adjuk ki, ami többek között lehetőséget ad arra, hogy a játékosok kölcsönösen rúgják fel a megállapodásokat. Az egész halványan a Diplomácia című klasszikusra emlékeztet, azonban sokkal kiforrottabb – az akciók között például külön érdekesség a portyázás, amelynek segítségével az ellenfelek kiadott parancsait semmisíthetjük meg. A seregek utánpótlási rendszerét ugyancsak eredeti módon oldották meg, és a különféle bónuszokért folytatott körönkénti vaklicit is szint visz a játékba. A cél persze nem az, hogy ne lehessen meggyengülni, kiesni és egész este unatkozni. A háború az ugyebár háború.

A szerkesztőségben tartott játékteszt során a magyar nyelven is kiadott alapdobozt szedtük darabokra. A próbajátékot a veterán stratégiák ugyanúgy élvezték, mint a kezdő játékosok. Sajnos újból kiderült, hogy a Trónok harcát igazán csak öt résztvevővel érdemes játszani. Az álmohatár az egyik kiegészítő segítségével hat főre növelhető, azonban úgy tűnik, hogy az extra dobozok belátható időn belül nem jelennek meg hazai kiadásban. A végeredmény egyébként a status quo jegyében alakult: a vezetőség képviselője célfotóval szerezte meg a győzelmet. A félreértések elkerülése végett le kell szögezmem, hogy egyáltalán nem hagytuk nyerni. Tényleg nem. Így görbüljek meg.

A próbajátékot a veterán stratégiák ugyanúgy élvezték, mint a kezdő játékosok



lú darab. Az illusztrációk igényesek, a festett fafigurák stílusosan egyszerűek, a tábla szép és áttekinthető, utóbb pedig kiderül, hogy a játékok hagyományos Achilles-sarka, a magyar fordítás is kiváló munka. A

Schwarzwald-klinik I.

A BAROMFEJŰEK

írta: LELKY LOLA

Egy jobb napokat látott exminiszter kezdte, mi pedig folytatjuk azt a hagyományt, hogy szakértelem nélkül elemezzük fajtajellegzetes honfitársaink mentális és fizikai karakterét. Nem fogunk személyeskedni, hanem típushibákat sorolunk fel és felállítjuk a diagnózist.

Kezdjük a leggyakrabban szembejövő hülyékkel: az üresfejű agresszorokkal, és nevezzük őket egyszerűen baromfejűeknek. Hülyék jellemzően városban élnek nagy számban, azonban a baromfejű típussal tele van az ország. A baromfejűek rendkívül türelmetlen emberi lények. A hím típus jellemzője, hogy a második kérdésed után úgy válaszol: „na most már kopjál le, kis-

nevelt hülyegyerek a szórakozóhely bejáratánál – mint kidobóember –, és még csodálkozunk, hogy miért rugdossa le a vendéget a lépcsőn.

Kevés baromfejű található a politikusok között – pedig ott igazán sok a hülye –, hiszen ez a faj arra szakosodott, hogy üssön és ne gondolkozzon. Ezért jellegzetes foglalkozásuk: őrző-védő, rendőr, esetleg hentes.



Presztízs-kérdést csinál abból, hogy ki állt előbb sorba, hogy kinek mekkora a segge és ki, mit, mikor, kinek, hogy fizetett ki.

anyám”, a nőstény egyedek gyakran sipákolnak és nagy sikerrel rontják el mindenkinek a hangulatát. A baromfejűek valami vélt vagy valós sérelemmel bújnak elő a kamaszkorukból, és ezt követően csak a fizikai erejükre – nőstények esetében az üvöltözési képességükre – támaszkodhatnak.

ÖRÖKLÖTT IDEGGYENGESÉG
Szegény baromfejűeknek általában már az apja is jó nagy bunkó volt. Ő nevelte állattá a kicsi fiát. Esténként részegen szétverte a családot, leggyakrabban a „nekemnehazuggyá!” felkiáltással. Aztán ott áll a bunkóra

VALAHOL VAN LELKE

Ha valaki megpróbál baromfejűvel beszélgetni, akkor észreveheti, hogy ezeknek a lényeknek is van lelke. Például szeretnének egy csajt, akit lehet mutogatni. Egy kocsit is szeretnének, meg jacuzzit. Normális emberi igényeik vannak. Igazából élhetnének a szubkultúrájukban a baromfejű lányokkal, akiknek szép a lábuk, mély a dekoltázsuk, még a hajuk is melírozott, de barom fejűk van. A probléma ott kezdődik, hogy nem zárt közösségben él ez a faj, a kifejlett példányok fegyverrel a kesztyűtartóban jönnek-mennek a városban.

NEKIK VICCES

A brutál az, hogy tényleg marha nagy poénnak tartanak a baromfejűek egy olyan sztorit, hogy halálra rugdostak éjszaka egy hajléktalant. Szerintük az is vicces, hogy kilőnek egy öreg bácsit gumilövedékekkel, vagy hogy sorba térddepeltetik a vérző fejű embereket. Nem kell inniuk ahhoz, hogy agresszívok legyenek. Még annak is örülnek, ha őket verik. Mindegy, csak bunyó legyen. A baromfejű amúgy nem napjaink terméke, hiszen a kommunizmusban is voltak elegen, akik szívesen kínoztak másokat.

Külsőalakját tekintve sem hagy kétséget kélte felől a baromarcú. Májustól októberig ujjatlan feszi pólóban jár, kényesen ügyelve a bicepsz és a rajta elhelyezett tetoválás láthatóságára. Egy-két centisnél hosszabb nyakat nem növeszt, erre akasztja a nősténytől karácsonyra kapott aranyozott alu láncot. Az autóban nem ül, inkább fekszik vagy a csaját marcolásszal látványosan.

SIKOLY

A baromfejű nőstény bizonyos szempontból rosszabb, mint férfi társai. Az utcán nem jár, hanem vonul. Mimikai izmai elcsökevényesedtek, arcáról érzélem nem olvasható le (a természetjárók kézikönyvében a „felkészülés a medvetámadásra” fejezetnél írnak le hasonló jelenséget a bruminál). Segge fölött nonfiguratív egyentetkő (még hetvenévesen is büszke lesz rá – állítja huszonöt évesen). Hihetetlen öntudattal és büszkeséggel van megáldva, hatalmát verbálisan igyekszik bebizonyítani. Hosszas elemzéseket tart arról, hogy ebben a világban csak úgy lehet érvényesülni, ha az ember állandóan képviseli az érdekeit. Presztízs-kérdést csinál abból, hogy ki állt előbb sorba, hogy kinek mekkora a segge, és ki mit, mikor, kinek, hogy fizetett ki. Állandó harcban áll mindenkivel, akit alábbvalónak tart, de meghunyászkodva pitizik mindenkinek, aki felette áll. És üvöölölt!

TERÁPIA

Amennyiben egy közösségbe kerülünk egy baromfejűvel, próbáljuk őt távol tartani. Ne nézzünk rá, ne kérjünk tőle tanácsot, viselkedjünk úgy, mint aki mély tisztelettel adózik a fizikai erő iránt. Ha mégis kénytelenek vagyunk kommunikálni vele, akkor dicsérjük meg a pólóját és kezdjünk el az időjárásról beszélgetni. Igaz, ez se mindig válik be, hiszen a baromfejűek türelmetlenek, és ha megérik az intellektuális különbséget (ez nagyon ritka), rád üvöltene: „Na húzzál már el, te köcsög buzi!” Akkor tényleg szedjük a lábunkat!

**Utolsó utáni pillanatban jár
a pécsi kulturális főváros ügye**

KULTORTÚRA

írta: RAJCSÁNYI GELLÉRT

A város nemzetközi hírnevét és hosszú évek munkáját veszélyezteti az a helybenjárással vegyes hercehurca, ami az Európai Kulturális Főváros projekt körül folyik a baranyai megyeszékhelyen. Ha idén ősztől nem indulnak be a nagyszabású építkezések, az egész program bedőlhet – nem készülnének el a fejlesztések 2010-re.



SZÉP REMÉNYEK

A 2005-ben elnyert európai kulturális fővárosi cím rövid időre az egész országot büszkeséggel töltötte el, a pécsiek pedig hurráoptimista hangulatban kezdtek hozzá a munkához. Aminek persze több éves előzménye is volt: először 2002-ben jelezte a pécsi szocialista városvezetés, hogy a dél-magyarországi nagyváros igényt tartana a kulturális fővárosi címre. A nagyszabású tervet azonban nem a helyi politikusok, hanem inkább a pécsi értelmiségiek alkotó kedve hozta lendületbe: miután 2003-ban kiderült, hogy egy magyar város lehet a 2010-es EKF-cím birtokosa, egyre több eszmecserét folytattak a pécsi pályázatról. Már a kezdetektől Takáts József irodalomtörténész lett a program központi embere, az ő vezetésével készült el a nyertes pályázat.

Csak a civilek és az értelmiségiek sikere után látta be a városvezetés, hogy a program támogatható, sőt, közvetlen és közvetett politikai és gazdasági haszon származhat belőle. Az előpályázat elkészítését 120 millió forinttal támogatta a Toller László vezette pécsi közgyűlés. Még 2005-ben is az a civil mozgalom szervezte a programot, amely a kezdetek óta bábáskodott az EKF-pályázat fölött, de a közélet törvényszerűségei hamarosan közbeszóltak. Az eredeti tervek szerint mind a fejlesztéseket, mind a kulturális programok megszervezését a civil közösség irányította volna, de a politika közbeszólt: a fejlesztések fölötti rendelkezés jogát magához vonta az önkormányzat.

KÖTÉLHÚZÁS INDUL

2006 nyaratól az önkormányzat saját embereit kezdte el beültetni a külön-

A KULTURÁLIS FŐVÁROS NAGYOBB FEJLESZTÉSEI

A programnak öt nagyobb projektje lesz az eredeti tervek szerint. Konferencia- és koncerttermet, nagy kiállítóteret, Zsolnay Kulturális Negyed, könyvtárat és tudásközpontot, valamint nagyszabású parkosítást terveznek a Dunántúl legnagyobb városában.

Nemcsak a dél-dunántúli régióban, hanem Pécs nemzetközi régiójában sincs korszerű, nemzetközi mércével mérhető hangversenyerem. A tervezők szerint az új hangversenyerem megjelenítését Pécs Európa zenei térképén és növelné a város kulturális vonzerejét. 2010-ben nemzetközi kórusolimpiát szerveznek Pécsen, ami a világ amatőr kórusainak versenye. Ezt is az addigra megépítendő koncertteremben rendeznék. A zenei részleg egy konferencia-központtal is bővülne. A leendő, emblematikusnak szánt épület tervére nemzetközi építészeti pályázatot írtak ki. Becsült költsége: 7,9 milliárd forint.

A Zsolnay Kulturális Negyed a város európai hírvétele és kerámiaművészetére emlékeztet majd. A projekt szerint a ma kreatív iparnak nevezett tevékenység számára nem lehet jobb emblémát találni, mint a Zsolnay-gyár. A gyár város a városban, mára leromlott épületeiben szeretnék létrehozni nyugati mintára Pécs kreatív negyedét. A tervek szerint vendéglők, bárak éppúgy megtalálhatóak lesznek itt, mint művészeti műhelyek és ifjúsági szubkultúrák helyszínei. Becsült költsége: 10,9 milliárd forint.

A „Nagy Kiállítóter” nevéhez hűen nagyszabású kiállítások helyszíne lenne. A tér a régi Vármegyeháza barokk épülettömbjének átalakításával és új szárnyépülettel való kiegészítésével jönne létre. Ez jelentős építészeti kihívás lesz, mivel a barokk épülettömbhöz illeszkedő, részben térszint alatti, 1500 négyzetméteres kiállítóteret kell majd tervezni. Az épületrekonstrukciót követően ide költözik majd a pécsi Modern Magyar Képtár egész gyűjteménye is. Becsült költsége: 3,5 milliárd forint.

Regionális Könyvtár: a projekt szerint Pécsen működik az ország egyik legnépesebb egyeteme, ugyanakkor a városnak nincs korszerű könyvtára. A mostani könyvtárépületek nem bővíthetők, így az EKF keretein belül szeretnék egy nagyobb, korszerűbb épületet felhúzni a könyvtár számára, amiben természetesen az internet és egyéb digitális alapú szolgáltatások is széles körben elérhetőek lesznek. Becsült költsége: 4,9 milliárd forint.

Közterek és parkok újjáélesztése: a köztér az európai városok egyik legfontosabb eleme. Rehabilitációval, parkosítással, felújításokkal újra viszszaadnák a pécsi közterek rangját, hogy az elmúlt évtizedekben lehazsnált, egyfunkciós területek újra régi fényükben pompázzanak. A főtértől a játszótérig minden, a közösség használatában lévő területet rekonstruálnának. Becsült költsége: 7,4 milliárd forint.

böző posztokra. Az addig sínen lévő program itt tért le a pályáról: az összefogáson és szakmaiságon alapuló projektben megjelentek a politikai érdekek, így a program a szakmabeliek és a városvezetés közötti kötélhúzássá változott. Ahogy az ilyenkor lenni szokott, a szervezeti rendszer burjánzásba kezdett, amiben a különböző érdekelt felek az érdemi munka rovására azzal voltak elfoglalva, hogy pozícióikat erősítsék – illetve megtartsák. Az EKF atyái közül először Takáts József szállt ki a projektből 2006 nyarán. Távozását azzal indokolta, hogy a város vezetése nem akarja kiengedni a kezéből a szakmai döntéseket, bizalmatlan a civilekkel, a szakmával szemben. Takáts szerint a kritikákat nem hallják meg, és a városházán csak azt mondogatják, minden a legnagyobb rendben van, illetve csak néhányan elégedetlenkednek. Sérelmezte, hogy a fejlesztésekkel kapcsolatos, a stratégiai kérdésekben adott tanácsait nem hallgatták meg, s nem is reagáltak rájuk.

Bár égető szükség volt a vezetői posztok mihamarabbi betöltésére, a tavalyi év ősze csak csúszást hozott magával: kétszer is elhalasztották (először a választásokra hivatkozva) az EKF művészeti igazgatói pályázatát. Az ezzel szinte egy időben kiírt, főépítési posztra vonatkozó pályázatra ugyanakkor sokáig senki nem jelentkezett. 2007 februárjában az EKF másik atyja, Tarrósy István is távozott, aki a program szakmai vezetését ellátó Pécs 2010 Menedzsment Központ igazgatójaként nem kívánta meghosszabbítani akkoriban lejáró szerződését. „Ügy döntöttem, hogy a február 28-án lejáró szerződésemet nem kívánom meghosszabbítani, erről tájékoztattam kollégáimat és a város vezetését” – mondta akkor az igazgató, hozzátéve: elhatározása mögött szakmai okok állnak. Tarrósy István ezek között említette, hogy az előkészítés folyamatában túlbürokratizált és centralista szemlélet van jelen, az irányítás és a feladatkörök ugyanakkor máig nem tisztázottak. Döntését azzal indokolta, hogy a politika túlságosan kicsi mozgásteret biztosított számukra, a kialakult irányítási struktúra pedig működés-képtelen. Nincsenek tisztázva a kompetenciák, a hatáskörök és a beszámolási kötelezettségek – mondta.

Tarrósy azt is nehezényezte, hogy a lebonyolítási folyamatba belepert a Hungarofest Kht. Ez a közvetlenül a kormány irányítása alatt álló szervezet teljesen független Pécsről, mégis rajta keresztül érkezik a működési költségekre szánt mintegy kilencmilliárd forint negy-

ven százaléka. A nyilvánvalóan a kormányzati befolyást erősítő Hungarofest a központi keret terhére, a művészeti igazgató programjavaslata alapján köt meg minden szerződést 2006-tól egészen 2010-ig. Ráadásul a kormányzat kinyújtott keze ellentmond az uniós szubszidiaritás elvének, amely szerint a döntéseket a legalacsonyabb szinten kell meghozni. A központi befolyás erősödését az is jelezte, hogy Csák Ferenc személyében kormánybiztost neveztek ki az EKF-projekt mellé. A korábban soproni MSZP-s képviselőjelöltként választásokat bukó Csák feladata a program koordinálása lett.

SOK A BÁBA

Tarrósy István helyére Kiss Tibort választották meg általános ügyvezető igazgatónak. Mellette Méhes

TASNÁDI VS KÓSA

A szállingózó hírek folyamánaként pikáns csörtére került sor Kósa Lajos, Debrecen polgármestere és Tasnádi Péter között. Kósa felajánlotta, hogy városra átveszi Pécsről az EKF megvalósítását. „Debrecen végrehajtott minden kulturális fejlesztést, beruházást, amely az Európa kulturális fővárosa (EKF) rendezéséhez benyújtott pályázatában szerepelt, miközben Pécsről még semmi nem készült el” – jelentette ki Kósa, aki szerint „a rossz, politikai alapon meghozott döntés miatt hazánk megint lejárthatja magát Európa előtt”. Tasnádi Péter nem vitatta, hogy Debrecen jelenleg Pécsnél gazdagabb a nemzetközi rendezvények fogadására alkalmas épületekben, de hozzátette: ahogy a pályázatukban ígérték, 2009 végére valósulnak meg azok a nagyberuházások, amelyekkel a város 2010-ben házigazdája lesz a programoknak. Tasnádi ezen felül ajánddékkal lepte meg Kósát: az egyes számú VIP-belépőt neki ajándékozta. „Ezzel az összes rendezvényre szóló belépővel szeretnénk megköszönni Kósa Lajosnak az EKF-program sikere érdekében az elmúlt időszakban megfogalmazott ötleteit, javaslatait” – mondta a pécsi városvezető a belépő átadása során.

Márton kulturális igazgató is ügyvezetői jogokkal rendelkezett, és egy harmadik, építészeti igazgatóval, Freivogel Gáborral alkották a vezető hármast. A hatáskörök szétválasztását még inkább nehezítette, hogy a Pécs 2010 Menedzsment Központ mellett a Pécs Fejlesztési Kft. és az önkormányzat is jelentős szerepet vállaltak az EKF szervezésében, míg a Hungarofest kapta a pénzügyi lebonyolítás jelentős részét. Takáts József és Tarrósy István már jóval korábban azt javasolták, hogy a különálló szervezeteket nyugati mintára egyesítsék egy egységes, nonprofit szerveződéssé, amely távol tudja magától tartani a politikai és gazdasági befolyásolást. A javaslatot akkor nem fogadták el, de a városvezetés idén áprilisban azt ígérte, megoldják a strukturális problémákat.

Miközben az eredeti szakmai vezetők sorra távoztak az EKF-projektből, a politikai szárny folyamatosan nyugtatni igyekezett a kedélyeket: Tasnádi Péter polgármester rendre azt nyilatkozta, hogy az előkészületek jó ütemben haladnak. A kincstári optimizmus beszélt belőle, hiszen a szakértők beszámolóit arról szoltak, hogy egyre veszélyesebb csúszásba kerülnek az EKF építkezései. Révész Mária, a Fidesz pécsi elnöke lapunknak azt mondta: a pécsi városvezetés rossz módszereket választott a kulturális főváros ügyének vitelére, ennek köszönhető a jelenlegi csúszás. Az ellenzéki politikusasszony úgy véli: nem kellett volna annyira átpolitizálni a projektet, a városvezetés ugyanis rátenyelt a folyamatokra, de a Toller utáni időszakban a szocialisták nem tudják, hogyan menedzseljék az EKF-et.

Májusban, alig két és fél évvel a kulturális év megnyitása előtt mutatták be az új szervezeti struktúrát, ami a korábban távozott Takáts és Tarrósy terveire emlékeztetve egyetlen társaságba, a Pécs 2010 Menedzsment Központ Kht.-ba fogja össze a projekttel kapcsolatos feladatokat. A Kht.-t továbbra is az általános igazgató és a nagyfokú autonómiával rendelkező művészeti (Méhes Márton) és építészeti igazgató (Freivogel Gábor) hármasa vezette. Kiss Tibor, aki továbbra is az általános igazgató posztját töltötte be, ekkor még megnyugvással nyilatkozta: „tisztázódtak a felelősségek és kompetenciák”. A város vezetése májusban ismerte el először, hogy rendkívül szorítja az idő a pécsi kulturális főváros programot, az ellenzéki aggályokat mégis egyfajta „depressziónak” minősítették. Az öt nagy építészeti projektből csak két leendő épület, a koncertterem



Pécsi kálvária: A program a szakmabeliek és a városvezetés közötti kötélhúzássá változott



Az utolsó utáni pillanatban leledzik az EKF- projekt



fotók: GÁBOR MARCELL

és a tudásközpont ügye állt úgy, hogy elindíthatták az engedélyezési és kiviteli tervek elkészítését. A kiviteli tervekkel 2008. március közepéig végeznek, így legjobb esetben is csupán jövő tavasszal kezdődhet a tényleges építkezés.

FEJVESZTETTSÉG

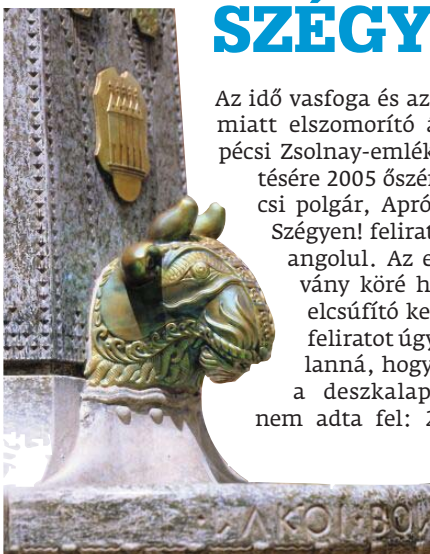
Alig egy hónappal a szervezeti átalakítás és a pillanatnyi megnyugvás után viszont újra kiújultak a konfliktusok. Kiss Tibor is szedte a sátorfáját. Az addig hivatalból optimista általános igazgató ekkor azt nyilatkozta: „Munkámat számos probléma nehezítette. A város politikai vezetése nem egységes az EKF-program tekintetében. Úgy érzem, a jelenlegi célokkal kissé túlvállaltuk magunkat. Egy-két új beruházást későbbre tehetnénk, a város már meglévő intézményeinek fej-

lesztésére, rekonstrukciójára pedig nagyobb gondot fordíthatnánk, hiszen Pécs jelenlegi adottságaival is alkalmas és méltó az EKF-program-sorozat lebonyolítására” – ajánlotta a lemondott igazgató, aki egyben a pécsi hulladékszállítással foglalkozó cég vezetője.

A második vezető gárda másik tagja, Freivogel Gábor építészeti igazgató alig néhány nappal később követte Kiss Tibort. Az építész a tekintélyes holland NRC Handelsblad című lapnak ugyanis azt nyilatkozta: „az ész évekkel ezelőtt elhagyta már a várost”, illetve „gyerekes gondolkodás és cselekvés tapasztalható itt, a városi vezetés egy rémálom.” Freivogel kritikájának volt alapja, hiszen a decemberi pályázaton nyertes építészeti igazgatót végleges munkaszerződés nélkül, hónapról hónapra kötött megbízási szer-

ződéssel alkalmazták, ami ellehetetlenítette az érdemi, hosszú távú tervezést. Freivogel külhoni kiszóllásának viszonzása ennek ellenére nem maradt el. A pécsi közgyűlés felmentette állásából az igazgatót. Gonda Tibor szocialista alpolgármester szobán is riposztzott: szerinte az építész igazgató érdemi munkát nem végzett. A tragikomikus helyzet csak fokozódott, amikor az ülésen jelen levő Freivogel bejelentette: menesztése okán pert indít az önkormányzat ellen és 2010. december 31-ig igényt tart a neki korábban megítélt 900 ezer forint plusz áfa havi fizetésére, továbbá kártérítésre is.

A kényszer szülte döntések és a pótcselekvés jellemzi azóta is az EKF helyzetét. Kiss Tibor általános igazgató helyére Mészáros András, egy dohányipari multicég kormányzati kapcsolatokért felelős vezetője került, aki pályázatát nélkül foglalhatta el pozícióját. A pécsi Fidesz szóvá tette, hogy míg az előző igazgató – igaz, másodállásban – 150 ezer forintos fizetésért dolgozott, addig Mészáros András ennek tízszereséért, havi 1,5 millióért vállalta el a ma már kényelmetlennek számító feladatot. Révész Mária, a Fidesz pécsi elnöke lapunknak elmondta: a jelenlegi aggasztó helyzet miatt, az EKF sikere érdekében ennek ellenére támogatják Mészáros Andrást. Amíg újabb lendületet nem vesz az utolsó utáni pillanatban leledző projekt, a szocialista polgármester levelez majd a helyi-ekkel: a legújabb marketingötlet szerint Tasnádi Péter minden pécsinek levelet küld majd, hogy megtudják, a program az övék is, és rokonaik, ismerőseik is VIP-vendégnek érezhetik magukat. Csak az a kérdés, hol és mikor?



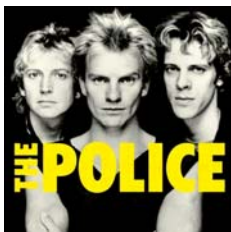
SZÉGYEN!

Az idő vasfoga és az elhanyagoltság miatt elszomorító állapotba került pécsi Zsolnay-emlékmű deszkakerítésére 2005 őszén írta fel egy pécsi polgár, Apró Antal Zoltán a Szégyen! feliratot, magyarul és angolul. Az emlékműmaradvány köré húzott, belvárost elcsúfító kerítésre felfestett feliratot úgy tették láthatatlanná, hogy megfordították a deszkalapokat. Apró úr nem adta fel: 2006 elején egy brüsszeli küldöttség látogatására időzítve ismét felmá-

zolta a figyelemfelhívásnak szánt szöveget – akkor azonban már a deszkák kifordítása nem lett volna célszerű: a betűket ezúttal lemosták. A nagyszerű műalkotást immár több éve nem láthatják a pécsiek és a városba látogatók, hiszen 2004-ben olyan kritikás állapotba került, hogy be kellett fedni. Az emlékmű több helyen is megrepedezett, egyes részei átáztak. Most azonban úgy tűnik: Európa leendő kulturális fővárosa számára meglehetősen kínos, hogy egyik legismertebb történelmi alakjának emlékműve így maradjon. A helyi Fidesz javaslatára az ez évi költségvetésben 30 milliót különítettek el a felújításra, a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara pedig közadakozásból gyűjtött össze 14,5 millió forintot a heteken belül kezdődő renoválásra. A kamara a közadakozás mellett a személyi jövedelemadóból származó egy százalékokat is megcélozta. Az APEH-et nem hatotta meg a jótekonysági, városképépítésre szánt pénzgyűjtés ténye: az adószedők szerint nem lehet kedvezményezett a kamara, így a már összejött summára az állam tette rá a kezét. Az iparkamara most peres úton kívánja visszazerezni az összeget.

THE POLICE

The Police | Universal



Előzetesen egy szolid lista az idei évben bejelentett, nem meggyőzőően cáfolt vagy folyamatosan lebegtetett újraalakulási hírek: Led Zeppelin, Yardbirds, Van Halen, Rage Against The Machine, The Libertines, The Verve, B-52, Genesis, Kraftwerk, Spice Girls, Salt'n'Pepa, No Doubt. Ha ennek akár csak a fele is össze-(vissza-)áll, máris az újraegyesülések éve lesz 2007. Ezek egy része persze egyszerű bazári majom, de a lista nagyjainak egy részére is elmondható, hogy a kutyának sem hiányzik. Viszont szándékosan kifejejtettük a The Police-t, ami a leginkább komolyan vehető, mint együttes és mint hír is. A rocktörténet egyik tökéletes zenekara, nullához közelítő selejttel, négyalbumnyi életművel, amiből itt van ez a dupla lemez. A new wave korszak meghatározói, amelynek léte önmagában erős érv amellel az egyébként elgondolkodtató állítás mellett, hogy a Sex Pistols óta nem történt semmi a rockzenében. Az underground világból eredő anyag a kezeik között fokozatos innováció során érett meg a mainstream szférára. És amikor ez megtörtént: feloszlottak. Tökéletes. Ma is friss. És ha valakit mindez nem győzött volna meg, annak még mindig ott a Roxanne és a másik 10 gigasláger. Vagy a szeptember 19-i nap, Bécsben.

– KOLON ISTVÁN



INTERPOL

Our Love To Admire | EMI



A három évvel ezelőtti, Antics című albummal a komplett zenei újságírást sorban maga elé hasaltató New York-i zenekar egészséges kihagyás után jött ki az újjal. Az Our Love To Admire nem tűnt már olyan slágernek született felvételekkel, mint ami annak idején a Slow Hands és az Evil volt, de hosszabb hallgatás után szépen megágyaz magának a fül mögötti térben. Sok-sok finom jelző illelheti ezt az albumot: méltóságteljes, kimért, intelligens, arisztokratikus, érzékeny, elegáns, komoly. Hölgyszerűsöm szerint itt volt az ideje, hogy a legújabb (fehér, rövid hajú, borotvált értelmiségi stb.) rockegyüttesek között feltűnjön egy olyan, amelyikben valódi férfiak játszanak, és nem kölykök. Bizony ám – nincs itt kedély, van viszont olyan hangulati töltet, ami éppen az Antics-ról hiányzott. A zenei hatások között találjuk a The Cure-t (persze a legszebb napjainkból), az R.E.M.-et (nekik a kedvetlenebb éveikből írtak le mintákat), a The Smith-t (a jó kis Morrissey-affektáció például) – és persze a Joy Divisiont, de hát ezt mondani se kell. Tippünk szerint nagy harc lesz az év végi szavazásokon. A kérdés az Iron Maiden vagy Judas Priest mintájára az lesz, hogy: White Stripes vagy Interpol. Most még mi se mernénk állást foglalni. De dobogós.

– K.I.



SMASHING PUMPKINS:

Zeitgeist | Martha's Music / Reprise



A chicagói Smashing Pumpkins a kilencvenes évek emblematikus zenekara volt: 1991 és 2000 közötti pályafutásukkal az alternatív rock csúcsára küzdötték fel magukat. A feketébe öltözött, kopasz Billy Corgan énekes vezette alakulat 1995-ös csúc-

albuma, a duplalemezes Mellon Collie and the Infinite Sadness a maga teljességében mutatta be a zenekar világát. Corgan károgó énekhangja, a nosztalgikus szövegek, a masszív, de mégis körülölelő hangtájképek, a századeleji meseillusztrációkat idéző borítók és klipek melankóliája több millió rajongót szólított meg világszerte. A hét év szünet után Corgannel és az eredeti dobossal felálló alakulat új lemezén már csak a szomorúság érvényesül: a sötéten érzelmes dalok helyett egy sémára készülő, sodró dobra és reszelő gitárokra építkező zúzdát kapunk. A világvége hangulatú szövegekben az odaát kötelező, közhelyes Bush-fikázás mellett sülyedő Amerikáról, félelemről és forradalomról vizionál Corgan. Az énekes jellegzetes károga tompán bűg a túlnyújtott, nem túl emlékezetes dalokban. A korábban is nagyra törő Smashing Pumpkins egy új, politikus conceptalbumot akart az asztalra letenni, de a Zeitgeist hallgatása közben inkább a Mellon Collie-ra gondolunk vissza nosztalgiával.

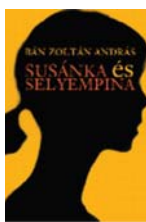
– R.G.

Könyvcsokor a vágy titokzatos tárgyairól

BESÜLT SZERELMEK

Bán Zoltán András:

**SUSÁNKA ÉS
SELYEMPINA** | Scolar, 2007



Zsigó, az öreg kottatáros mámorosan beleszeret egy süldő pincérlányba, s már is belecsapunk a képzelet szaftos lecsójába. Pompás nyelvezettel („combközépig felnyaló harisnyák”)

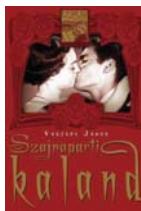
tárul fel előttünk Zsigó olykor igen sikamlós fantáziája. A narratív szintekkel („Agyközpont”, „jelentésírók” stb.) szinte zsonglörködik az irodalmár fenegyerek. Ötvenhárom évével nagy spíler lehet. Az már balladai homályba vész, hogy hősünk megkapja-e, vagy csak megalkotja magának Selyempinát. Itt hosszasan tanácsatlankodott a szerkesztő, melyik is a csúnya szó a címben, amiért – a szerző állítása szerint – kevesen merték kérni a könyvet a boltokban. Bán Zoltán András irodalomtudós és lapszerkesztő első nagyobb szépirodalmi munkája a recenziósnél elnyerte „a magyar Lolita” címet. Az idetolakodott Nabokov helyett azonban a vitathatatlan előd Krúdy, akinek szintén

bűvészi a prózája. Sőt, Márai hazatértorgó Szindbádja is benne van a műben! A századvég kritikus zsenijének mondott, ám öngyilkosságba menekült Péterfy Jenő is kísért egy bekezdésben (őt BZA egy külön regényben készült megírni). Ilyen az, ha tudósok művelik az irodalmat – egyszerűen kifitog a műveltség a regényből. Ennyiben meg Economikus.

– NAGY ANDRÁS ISTVÁN

Vaszary János:

**SZAJNA-PARTI
KALAND** | Ulpius-ház, 2007



A szerzőt kerülő úton mutatom be: ő a bátyja Vaszary Gábornak, a híres Monpti, A szökéssel mindig baj van és a Hárman egymás ellen című regények írójának. Vaszary János (1899-

1963) vérbeli színházcsináló: írt, rendezett, játszott. Muráti Lili férjeként II. világháború végi vesszőfutásukról vall Zörgetik az ajtót c. memoárjában. A regény története egyszerű, azt hihetnénk, a húszas években nyomorogni és reménytelen sze-

relmekért indultak világgá a fiatal emberek (vö. Rejtő: Megyek Párizsba, ahol még egyszer sem haldokoltam). Hősünk alkalmi munkákból tengődik, közben egy titokzatoskodó francia lánnyal zuhan abba a bizonyos sötét verembe. Szellemes lektúr rejtői humorral, és ez nem csak rang: döbbenetes a hasonlóság egyes P. Howard-i poémokkal. Kettejük pályája párhuzamosan fut a színházi stúdiók idején. A keserűbe forduló szerelmi szál mellett feltárul Párizs gyomra, s a többé-kevésbé kedves szélhámosok közt, ha nem is Vanek úr, de egy forradalmat szervező orosz herceg is fel-, majd letűnik. A könyvtárak hajlamosak a testvérpár több művét is a „szerelmes könyvek” polcára helyezni (ezt is), de ez, kérem, főbenjáró véték! Údító limonádé ugyan, de sértő egyazon ponyváról kínálni. – NAI

Andrei Makine:

**LEHET-E MÉG
SZERETNI FRAN-
CIAORSZÁGOT?**

| Háttér, 2007



A Besült szerelmek könyvcsokrának harmadik kötete kakukktőjásféle: a szerelem tárgya maga Franciaország – „aki” egy szál megkopott glóriájában áll előttünk az orosz származású író

miniesszéiben. Ez a félig kívüllálás jó rálátást adott a szerzőnek ahhoz, hogy bár csak töredékesen, de megírjon egy előtanulmányt a jelenkori francia nemzetkarakterológiához. Ám több ennél, s itt hivatkozni kell Raymond Aron alapművére, Az értelmiség ópiumára, amely könyörtelen tükröt mutatott a francia szellemi elitnek saját téves, önámítóan balos, struccos magatartásáról. A francia entellektüel még mindig „inkább együtt téved Sartre-ral, mint hogy igaza legyen Raymond Aronnal” – diagnosztizálja évtizedekkel később is. Emellett boncolgatja a széteső nemzetállam, a franciaság mibenlétét, nyíltan beszél a mélyen gyökerező rasszizmusról, valamint a kisebbségre és a többségre egyaránt vonatkozó felelősségről. Előbbinek ezt üzeni: „Ha nem vagytok franciák, legyetek méltók arra, hogy azok lehessetek.” Nem tette, de ekképpen írhatta volna át a harmas jelszót: közösségvállalás, felelősség, áldozathozatal. Magyarul hét regénye olvasható, köztük A francia hagyatéka a világsiker előtt elsőként magyarul jelent meg fordításban. – NAI

RECENZENS



Cserna-Szabó András – Darida Benedek:

JAJ A LEGYŐZÖTTEKNEK, AVAGY SÜSSÜNK-FŐZZÜNK MÁSNAPOSAN | Alexandra, 2007

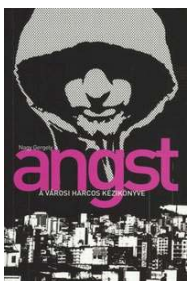
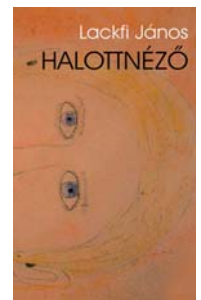
Cserna-Szabó Andrással, a magyar gasztrofilozófia talán egyetlen hivatott írójával (aki ráadásul, a hagyomány nagyjaihoz méltón novellistának tartja magát) lapelődünkben is megjelent egy interjú. Akkor a Levin körút című könyvvel kapcsolatban beszélgettünk vele – most itt a Levin körút folyékony párja, amit Darida Benedek nevű, szintén jó tollú váci haverjával együtt jegyez. A „folyékony pár” fókuszában az italozás gasztronómiája, avagy dehogyis: a másnap. Az emberélet leggyakrabban visszatérő tanácsalansága. Egy erős másnap alatt végigéljük válogatott focimeccseink dramaturgiáját a szittyta elszánástól a posztposzt-trianoni enerváltságig. Hogy a másnaposság a modern írásbeliség évezredében príme történetírói téma is, azt a szerzőpáros nem mindennapi kultúrtörténeti kalandozással bizonyítja. Ráth-Végh humoros kultúrtörténeti könyvei jutnak az eszünkbe, belátunk az iszákos erdélyi fedelmek udvarába, a magyar irodalom genetikai alapú alkoholizmusába és a jó, ill. rossz kurvák lelkébe. Kedélyes, laza – mégis mély, alapos. És minden tétel után másnaposságreceptek, amit alkímistaként hajkurászunk évezredek óta. Hogy a szerzőpárosnak hányszor kellett ahhoz berúgni, hogy kikísérletezzék a végeredményt, csak sejtjük. Receptből 52 db van benne.

– KOLON ISTVÁN

Lackfi János: HALOTTNÉZŐ | Noran, 2007

Az egykori kisfiú szeme sarkából stírolhetjük végig a nyolcvanas éveket, ezt a még lassan hömpölygő, de a közelgő zuhatag előtt már másként morajló időfolyamot. Amiről szerencsénk lecsúsztak a mai huszonévesek: ők is fogdosták egykor a lányok kikerekedő mellét, átestek a kamaszkor minden bukkánóján, de már mit sem mond nekik a porlimó, a nájlón iskolaköpeny, és félreértik a Trabantot is. A 36 éves költő-műfordító önéletrajzi regénye a korszakot szenvtelenül tárja fel, nem ítélkezik, kerüli a nosztalgiát (ami mindenből giccset csinál), de humorral, ironiával tekint vissza. Vagy épp naturalista kíméletlenséggel: egyik fejezetében a nyomorúságban élő anya és fia oltárszerűen építik körbe a kemény spórolás árán nullát mutató kerti villanyórát, s előtte üldögelnek áhítatosan: egész életük nincstelensége a felkínált áldozat. Kis hősünk álmodozásai színes zárványok a szövegben, így kerekedik minikrimi Brezsnyev bálnaszerű Csajkái nyomán, és azt is megtudjuk, hová lesz a mellszobrok alsó fele. Apróbb hibái (funkció nélkül visszatérő elemek, többször elsüthött poénok) ellenére számárfülesse össze minden huszonéves, mert remek, gyönyörű verseken csiszolt nyelvezeten kapja vissza azt, amit röviden így hívunk: a felcserepedés kora.

– NAI



Nagy Gergely:

ANGST – A VÁROSI HARCOS KÉZIKÖNYVE | Ulpius-ház, 2007

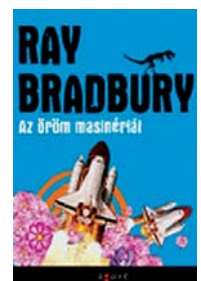
A regényben egy Angst (Félelem) c. képregényt indít el hősünk és barátja, Graf. Szellemi szabadúszónk sorsa hajsza a médialabirintusban. Villogó neonok, árnyak közt járunk, látványra kész Sin City. Öntörvényű, merész, nem fél sem a dagálytól, sem a hipercool szlengtől. Prózája minden érzékünket birtokba veszi, a szubkultúrák kaleidoszkópszerűen fortyognak szemünk előtt. A mai harmincasok totálisan urbánus regénye, egyetlen dimenzióban lép túl ezen: hősünk gyakran menekül a tetőkre, az ég alá, a nagyvárosi neurózis elől. Érdekes kísérlet: vajon hogyan fogadhatják vidéken? „Budapestben a katasztrófásújtottságát szeretem” (– vallotta N. G. a Zárórában). „A fejhallgatón örökösen szóló savas ritmusok” sosem maradnak abba, ha valaki hosszan hallgatná a várost, „techno-hívóvé válna egy életre”. Kultkönyvnek íródott, de nincs izzadságszaga: a kritikák zöme kedvezően fogadta, előző két kötete most beváltott ígéretének fogva fel. Az Amerikai psycho szerzőjét, Bret Easton Ellist emlegették, a prae.hu pedig jól írta: legközelebbi hazai rokona Jakes Smiles 1 linkje lehetne – de kár hasonlítani, a szakzsargon élettelenül hull alá ebben az erőtérben.

– NAI

Ray Bradbury: AZ ÖRÖM MASINÉRIÁI | Agave könyvek, 2007

Ray Bradbury bácsi talán a legnagyobb mesemondó, akit valaha hátán hordott a föld. Gyakran beskatulyázzák science-fiction íróként, de ő nem az. Írt számtalan fantasztikus történetet is (lehetne külön-külön számolni scifinek, fantasynak, horrornak, de minnek), de még több olyat, mely hétköznapi emberekről szól – nem ritkán öregekről, szegényekről, számkivetettekről. Modellkészítőről, akit rettegésben tart a főnöke, így az általa alkotott szörnynek a főnök arcvonásait adja. A kisdobos és a tábornok félelmeiről az amerikai polgárháború egy ütközete előtt. Papokról, akik az úrról vitáznak. Csavargókról, akik szellemvárost látnak. Bradbury bácsi még ma is mesél – és ez jó. Nem tudom, miért ilyen népszerűek a werkfilmek, miért akarják annyian látni, hogyan csapta be a szemüket a mozi. Számomra ez kiábrándító. Nekem akkor jelent élményt a film, ha Neo tényleg felmászik a falra, nem kötélén lóg. Ha Gandalf tényleg feneketlen mélységbe zuhan, nem hanyatt dobja magát pár szivacsra. Nem érdekel, hogy ha kockánként végignézek egy filmet, hol látom belőgni az operatőr könyökét. Bradbury pedig nem hegeszt díszleteket, nem kacsint ki cinikusan a történet mögül. Csak mesél. A Földről. Isten tartsa meg jó szokását.

– DZÉ





Pénzeli, vagy gyilkolja a reklám a Szigetet?

MEDDŐSZÓRÁS

írta: BÖSZÖRMÉNYI NAGY GERGELY

2007 az első olyan esztendő, amikor főfesztiválunk értékelése már nemcsak kultuszrovatokban bír megtölteni tömött sorú hasáboakat, hanem kisebbfajta reklámpiaci elemzésként is megállja a helyét.

Hiszen hogyan lehetséges, ha „Európa legnagyobb fesztiválja” nem vonzza mágnesként a szponzori milliárdokat? És ezért a szervezők kénytelenek nyolc rugóra emelni a napijegyet? És a hetijegy? Jövőre mennyi lesz? És egyébként is, meddig várjunk még a mindig túl drágának titulált RHCP nagyszínpados koncertjére? Lehet, hogy sosem jönnek már?

Lehet, ha a szponzorokon múlik. És jó okuk van rá.

A sztori lényegét olvashattuk. Sok év után a Pannon idén már nem érezte üzletnek, hogy főtámogatóként 120-150 millióval pénzelje a Szigetet. Elegendőnek találta, ha (óriásbrand létére) gerilla jelleggel pavilont ácsol a kordonon túli susnyásba, azt is inkább csak Djuice név alatt. Azóta tudjuk, nemhogy a mobilcég lelécelt, még a helyére sem tolongtak a jelentkezők. Egy kontinens top-hármas szabadtéri buliján? Rejtély, gondolnák sokan.

Pedig médiakutatási adatok szerint a kultúra/szabadidő/szórakoztatás háromszög továbbra is az egyik legélénkebben növekvő reklámpiaci szegmens Magyarországon. A TNS Media Intelligence kimutatásai alapján 2006-ban 24 százalékkal költöttek többet a cégek ezen a

területen, mint egy évvel korábban. Másrészt viszont a jól ismert hazai mamutok szponzorációs kereteit, piacunk méreteihez igazodva szűkre szabták. A multik reklámköltségvetésük csaknem egészét hazai vásárlói körük bővítésére szánják, s irányukban kutatják a mind többeket elérő, újabb csatornákat. Ha pedig – mint a fentebb említett, régi jó főszponzor esetében – speckó magyar cégről van szó, mindez hatványozottan igaz.

Innentől a Sziget-alapprobléma egyszerű. A belépőjegyek árszínvonala idén (ahogy minden évben, de most már aztán végképp) elérte a küszöböt, amit a hazai közönség még finanszírozni tud. Ennél többet, ennél többet már nem tudnak megfizetni. A külföldi fesztézók száma – öt éve gyorsuló ütemben – a hazaiak arányának rovására nő. Így a nagy cégek számára szűkül, de legalábbis stagnál a szigetes piac: az egyhetes együttlét már nem hoz nekik újabb fogyasztókat Magyarországon. Márpedig a holland újhíppikre tukmált reklám még az amszterdami Heineken magyar forgalmazójának is nagyrészt meddőszórás. Hát a törökbálinti Pannonnak? Csak az. Úgyhogy mostantól nem adnak, leg-



A nagy cégek számára szűkül a szigetes piac

alábbis sokat nem. Ha pedig a márkázásra szánt céges büdzsékben a Szigetre nincs több pénz, miközben a fesztivál szervezési költsége (a közönség- és sztárigényekkel együtt) emelkedik, akkor a jegyárak tovább nőnek, és indul a halálspirál. Megállíthatatlanul.

Persze a történetnek ez az ok-okozati oldala szponzorostul, pénzestül, Pannonnal egyetemben a jövő nyári Szigeten már senkit sem érdekel majd. Nagyon helyesen, egyébként. Amiért a valóságbúvárnak mindez kicsit mégis érdekes lehet, az a keretjelenség: milyen, amikor egy új demokráciában a piaci potenciál előbb érik be a vásárlói kapacitásnál. A költség a megtakarításnál, a kínálat a keresletnél, a reklám a közönségénél. Amikor kinövi, s talán bevárni sem tudja már. Ahogy az ingatlan- vagy luxuscikkpiacon, úgy a kultúrában is ez figyelhető meg. És akkor Gerendai Károly hiába emeli odakint évről évre – dicséretes módon – a higiéniai meg az egészségügyi szolgáltatásokat. Egyre inkább az is csak meddőszórás lesz.

Sokan susmorognak róla, hogy a könnyűzenei szórakoztatás világ szinten válságát éli, ahogy a népeknek csökkenő hányada hajlandó csak csengetni egy eredeti CD-ért vagy egy túlhirdetett szuperkoncertért. De az előadó, mint márká is rugalmasabb: ha ki akarja szolgálni régi közönségét, még mindig dönthet úgy, hogy a háttérben akciózni kezd. Olcsóbban nyomja a bulit, esetleg néhány hónap múlva még egyszer visszajön, hogy kettővel keresse össze a folytatásra valót. Egy éves nagyrendezvény nem biztos, hogy ugyanígy tehet.

A Szigetnek megvolt a lehetősége, hogy válasszon: történetével ELSŐSORBAN a kulturális kikapcsolódás, a klasszikus rockfesztiválok, netán a piacépítő reklámpia nagykönyvében szakít fejezetcímet magának – a példázatok között. Erősen úgy fest, hogy a hosszú távú stratégiát nélkülöző növekedés, s ezzel a legutóbbi variáns győzött. E tekintetben pedig sajnos nem az a döntő, hogyan és miért indult a sztori – emlékszünk jól, 300 forintos Diákszigetként –, hanem az, hová érkezik; milyen, ha már nincsen hely növekednie. Ha nem a maga ura.

Bár a Pannon utólag kapott a pofájába a szervezők molinóin, no meg közleményeiben, ez az egész nem szólhat az olcsó tökéletességről. Az idei hét máris tizennyelzezerrel kevesebb szigetelőt, és 80 millás veszteséget hozott (miközben a szervező cég összes többi projektje, így a Volt vagy a Fél-sziget nyereséges tudott maradni). A szponzorok érdekeik szerint döntöttek, és ez nem erkölcsstelen. Viszont üzlet. Az meg teszi, amit tennie kell – még Magyarországon is. Tetszik vagy sem: a Szigetnek régen dallama volt, ami mára a reklámzaj része lett. Sorsa 2008-ban nem a szervezőn, és most már nem is a hazai fesztiválfogyasztón múlik. Hanem vállalatstratégiákon.

Félreértés ne essék: ami van, ettől még jó lehet.

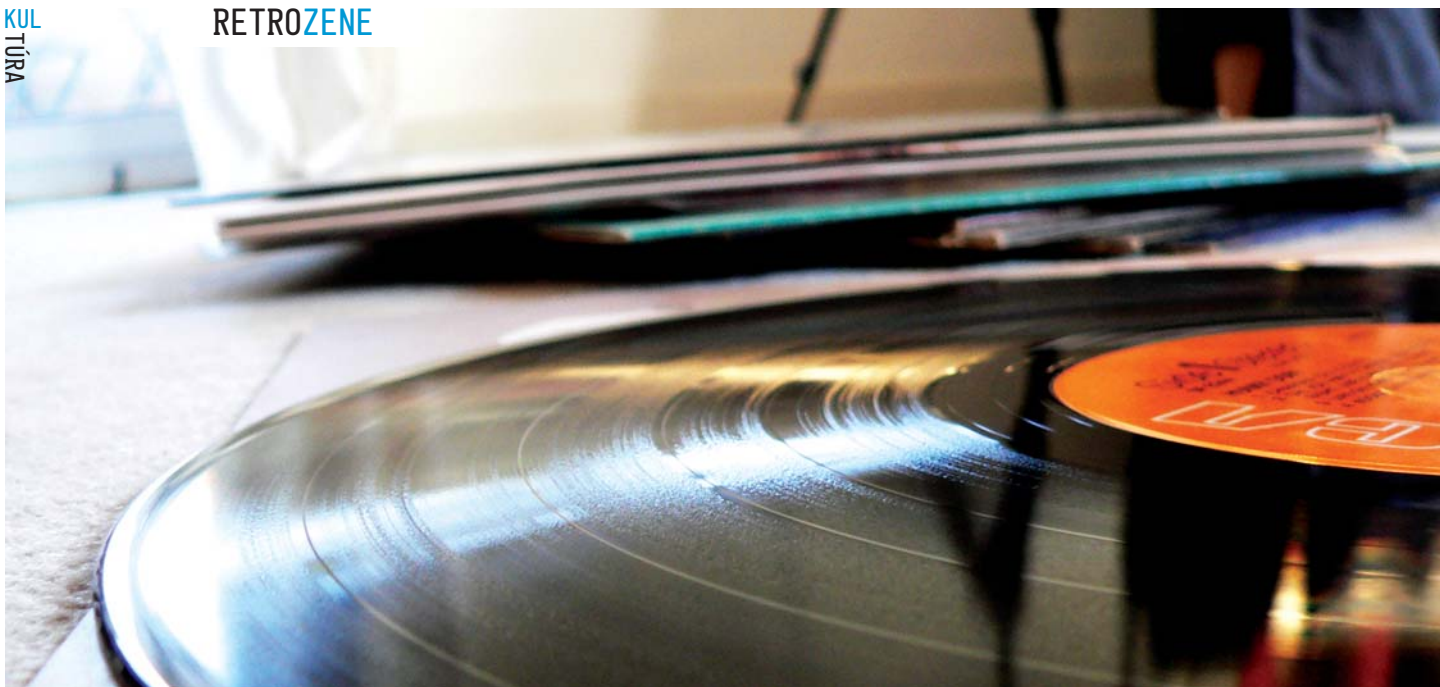
GUTEN ABEND, SZIGET!

Akár ez is elhangozhatott volna azon a napon, amikor a Reakció bértollnoka kidugta a fejét a rendezvényre. A színpadon épp Gentleman, a Németországból Jamaicába kiszármazó, majd onnan prófétaként visszatérő reggae-énekes osztotta az ígét a világbékéről, a marihuánáról és az elnyomott harmadik világról, ahogy azt egy roots reggae zenésztől elvárja az ember. A német MC fellépése alatt ömlött az eső, így a honfitársaiból álló közönség egy kis hányada szórazásból pocsolóba vetette magát. A „más” állapotban lévő, jellemzően szőkés-vörös borostás, nordikus férfiak és nagyobb darab, hozzájuk méltó nők amolyan germán Woodstockot varázsoltak a magyar tájba. Idén már azt mondhatjuk: nemzetközivé lett a Sziget. Már inkább a Nyugat unatkozó gyermekeinek és -ról szól a fesztivál. A fesztiválról fesztiválra járó, egyre igénytelenebb nemzetközi horda ellepte a magyar popkulturális élet zászlóshajóját, és olyan irányba térítette el, amitől már soha nem lesz az a Sziget, mint tíz, vagy akár csak öt-hat éve. A régi szigetlakók közül egyre többen érezhetik azt, hogy már nem róluk szól az esemény. A Sziget már nem alternatív sereg-szemle, a Sziget már nem divat kérdése. A Sziget egyszerűen van. Lecsekkoljuk a programot, kipipálhatjuk a még meg nem nézett kötelezőket a két évente visszatérő, épp ezért már nem revelatív kedvenceken túl. Persze, az újszülöttnak minden vicc új, és idén is ifjonti tömegek csodálkozhattak rá a Sziget-világra. Ahogy én is tettem, lassan tíz éve. Ez van. Már nem vagyunk újszülöttek, és a viccek se lesznek már és a nevetések is rövidülnek...

– R. G.

Tetszik vagy sem: a Szigetnek régen dallama volt, ami mára a reklámzaj része lett





Best of '80-as évek

SZTÁROK A POPTARISZNYÁBÓL

írta: DJ ÁCS – DJ SZATHMÁRY – DJ ZAB

1984. Erről a számról szinte mindenkinek George Orwell regénye jut az eszébe. Pedig akkor mi még nem is sejtettük, hogy mi az az 1984. „A tudatlanság: erő” – szól a regény egyik jelmondata. Tudatlanok voltunk, mert mi azt a számot nem ismertük, ellentétben mondjuk a Limbó hintóval, meg a Szeretlek is, meg nem is-sel.

Szikora Róbert

CSIKIDAM



Talking-lázának harmatos utánérzése volt, Flipper Öcsi és Dolly a Hungária bejáratott irányvonalát próbálta Dolly Roll néven – több-kevesebb sikerrel – átmenteni. Szikora Robi azonban a kezdeti szerencsétlenke-

dés után az R-GO-val új irányzatot teremtett. Azóta is a csikidámból él, ami húsz év távlatában nem kis teljesítmény.

Robi alapvetően jó ember, amit nem kis részben egy életveszélyes betegség leküzdése során bekövetkező megtérésnek köszönhet. Rendszeres látogatója a Pasaréti téri ferences miséknek. Csendes visszahúzódását az oldalkápolnába finoman ellenpontozza a templom előtt parkoló Mercedes. S hogy ne csak a „híres ember szemben a halálos kórral” mentén húzhasunk párhuzamot Gyurcsány Ferenc és Robi között, arra is utalnunk kell, hogy a vén kecskelányokká érő gidákat bizony a frontember is csúnyán lecserélte. Ami akár a zene időtállóságának szimbóluma is lehetne (a szépség mulandó, de a csikidám örök), csakhogy.

Móni és Dóri egyébként meggyőzőek, de a nagy R-GO jelen-ség értékelésében ők csak a papucs orrán pamutbojt



Manapság a hangsúlyok áthelyeződtek: Robi a név ugyan, de már sokak számára inkább a gidák a fő műsorszám. Merthogy az R-GO gazdaságos (light) ebben a hármasként látszott az elmúlt években többnyire. Móni és Dóri egyébként meggyőzőek, de a nagy R-GO jelen-ség értékelésében ők csak a papucs orrán pamutbojt. A valódi igazodási pont számunkra Robi hajának örök nyolcvanas éveket idéző kompozíciója.

El ne felejtjük, szeptemberben újra a régi muzsikások lépnek színpadra R-GO néven. Ha sikerül minket zenéjük megújításáról meggyőzni, hajlandóak vagyunk megbocsátani Robi vonatkozó mondatrészét is: „Nagyon látványos jót szeretnénk, egész különleges dolgokkal, élő közvetítést a magyarsággal.”

Vincze Lilla

BONAPARTE LÁNYA



Szikora Robival el-
lentétben Vincze
Lilla a zenei ízlés-
sünk kialakítása
mellett serdülővé
válásunk végtele-
nül bonyolult út-
keresésének is
passzív résztvevő-
je volt. A '80-as

évek támogatott popkultúrájának Csepregi Éva melletti másik jó nő alakja, aki az 1986-os síófoki Interpop fesztiválon tűnt fel a nagyon progresszívnek tűnő elnevezésű Napoleon Boulevard zenekarral. Ugye akkor még Kovács László is jávában építette az azóta már euróvá avasztalt intert. Talán csak Medgyessy Péter volt talpon a vidéken, aki óriás petrencerúddal harcolt a KGB ellen. Na de vissza a zenekarhoz és Lillához. Még ebben az évben elkészült az első lemezük, melyen talán a legismertebb dal a „Szállj, velem!” című, ugyancsak szolid dekadenciába hajló szám volt. Emlékezték: „...még nem repültem senkivel”

Aztán sorra jöttek a slágerek, a lemezek, a hírnév és a csillogás. Hősnőnk többször is elnyerte az Év Énekesnője címet. A Kikivel közösen dalolt „Júlia nem akar a földön járni”-t az egész kis generáció énekelte torkaszakadtából. A városi legenda szerint ezen szám utolsó két mondata, amit németül énekel Lilla, arról szól, hogy Júliát végül jól megrakták. (Némettanár ismerőseink sem megerősíteni, sem cáfolni nem tudták az infót. Szerintük érthetetlen halandzaszövegről van szó.)

Lillát aztán akkor zártuk örökké pubertáskonzi szívünkbe, amikor 1988-ban egy székeklykapu előtt el-
énekelte a „Vár rád, tudom, hogy vár / Míg rád vár, / Karját nyújtja feléd. / Európa visszavár” refrénű slágert. A szám világpolitikai apropója a Kárpátok Géniuszának falurombolási projektje volt. Ceausescu rá egy évre megbuktaták, és feloszlott a Napoleon Boulevard is.

Aztán jöttek Lilla önálló próbálkozásai, amelyek közül egy-kettő nem is volt rossz, de ez már nem annyira hatotta meg a rendszerváltás küzdelmeiben megfáradt poppe-
reket. Lilla aztán az ezredfordulón váltott. Visszatért eredeti, tanári szakmájához. Iskolát alapított Mély Kék Zeneszalon néven, amely ma is működik és oktatja, képzi a jövő generáció énekeseit.

Pataky Attila

A HÜTLEN



Az emberi romlást a legszomorúbb vég-
gignézni, akár Tó-
ni bácsit, a ház-
mestert látjuk le-
épülni, akár egy
politikust mentá-
lisan bedőlőni, netán
egy rocksztárt
csendesesen vagy za-
josan kiégni. De aki egyszer elérte a

csúcst, abban azért még a mélyben is pislákol a nagyság, néha megvillan, hiszen az úr a pokolban is úr. Ilyen mondjuk Nagy Feró, akinek az 1978–1988 közötti Beatrice és a Hamlet rockos feldolgozása miatt minden korábbi és későbbi hülyeségét, politikai álmokfutását, sőt még az ultragáz potencianövelő reklámját is képesek vagyunk elnézni. (Persze azt a sört sem felejtjük el, amire meghívott ben-
nünket a Fekete Lyukban 1991-ben. Le is késtük másnap a nulladik órát.)

Pataky Attilát viszont nem tudjuk szeretni. És nem azért, mert nem ső-
röztünk vele. Elismerjük a tényeket: a hetvenes-nyolcvanas évek miskolci hétköznapijaiban sokkolóan tiszta, őszinte hangon szólt meg az akkoriban itthon szokatlanul kemény rock-
kal debütáló Edda. Abban a hideg és képmutató világban sok fiatal remé-
nyforrása és menedéke lehetett ez a zenekar. Próbáljuk csak beleképzelni magunkat, hogy 1977-ben Miskolcon, az Avason vagyunk kamaszok. Hát nem jó érzés, az biztos, sőt, valószínűleg a kalandos disszidálást terveznénk egy véget nem érő MHSZ-repülőna-
pon. Eddáéknál aztán jött az országos siker, kötelező számok a diszkóban, „Gyere, örülj!” „Kör közepén állok, ki-
lő banánért sorban állok” – tehát már a paródiák is, ami biztos jele annak, hogy valaki része lett a mainstream-
nek. És talán ott romlott el ez is.

Bizonyos, hogy Patakynak csúnyán
fejébe szállt a siker. Ez a külsőségekben is megnyilvánult. Nem tudjuk, mikor kezdett el például kopasz, bőrkabátos
fiatalemberek kíséretében mutatkozni, de az a korszak már határozottan nem tetszett nekünk. Mint ahogy különbö-
ző (zálogházas?) vállalkozásai kapcsán a kék hírekben is találkoztunk a nevével, aztán kissé elvesztettük a fonalat. A „Minden sarkon álltam már” című szá-
muknak megfelelően Pataky több párt rendezvényein is fellépett a kilencvenes
évektől mostanáig. Napjainkban nem-
zeti zászlóba csavarva láthatjuk koncer-
tezni, meg teli szájjal hazaáruolni, de mindez már olyan kínos, hogy nem is
teszünk hozzá semmit, inkább villám-
gyorsan befejezzük ennél a pontnál.

Fenyő Miklós

A ROCK & ROLL PROFESSZOR



„Jön a brék, jön a
brék, Fenyő Miki
nyomorék” – mon-
dogattuk lelkesen
1984-ben a negye-
dik cében, és gő-
zünk sem volt ar-
ról, hogy a husza-
dik századi ma-
gyar popzene csillagát gyalázzuk poli-
tikailag inkorrekt módon. Azt az
idolt, aki éppen egyik megújulási
kísérletén dolgozott lázasan. Fiata-
labb olvasóink kedvéért idézünk a
break magyarországi prófétájának
himnuszából:

„Pattanj pindur / Nyomd meg a
gombot, / A magnó indul / Break-
köszönéssel! / Stílusa perfect, tigris a
fickó / Drukkol a tapssal az utcai disz-
kó” – és így tovább.

Érezzük a nyolcvanas évek elejé-
nek levegőjét? Dunakavics, műszá-
las, kék iskolaköpeny, de menő,
NSZK-tolltartó, megvagyunk. De ne
legyünk igazságtalanok: a ma már
hatvanéves rocknagypapa nem ezzel
az idétlen brékes bohóckodással lett
az, aki, hanem elsősorban a '68-ban
„Ki mit tud”-győztes Hungáriával.

Fenyő Miklós volt, amikor megszület-
tünk és bizonyosan lesz is, mikor tá-
vozunk az árnyékvilágból. Úgy hozzá-
tartozik Magyarországhoz, mint a ja-
nuárban váratlanul kialakuló „hóhely-
zet”, a soha el nem múlt zacskós tej, a
kirándulásra csomagolt felturbózott
szalámis szendvics, vagy újabban a
tangapapucs. Az egykor legvidámabb
barakk higanymozgású sztárja bizo-
nyára benne van itthon a legismer-
tebb tíz magyar között, és talán még
ma sem kap mócsingot a hentesnél.

Azt a példátlan sikersorozatot,
amit a hatvanas-hetvenes-nyolcva-
nas években ért el, nem annyira a Ká-
dár-rezsim kulturális ketrecének kö-
szönhet, mint inkább saját tehetsé-
gének. A „Csavard fel a szőnyeget”, a
„Csókkirály”, a Beatles-magyarítások
mind emlékezetes elemei a Fenyő-
munkásságnak. A kilencvenes évek-
től elkozsósodott, egyre inkább cuk-
rozott moslékba lemenő magyar pop
visszfényében igazán értékelhetjük a
táncparkett ördögét. Bár más ízlés-
világban nőttünk fel, atyánk és bátyá-
ink csak eredetiben hallgatták a Beat-
lest és a Rolling Stonest, és mi meg
így, harmincas éveinket hasítva sem
tágtunk kedvenc Depeche Mode-unk
mellől, azért alig észrevehetően meg-
emeljük kalapunkat a rockizás – kö-
rülbelül negyvenegy búcsúkoncertet
adott – professzora előtt.

**Érezzük
a nyolcvanas
évek elejének
levegőjét?
Dunakavics,
műszálas,
kék iskolakö-
peny, de me-
nő, NSZK-toll-
tartó, megva-
gyunk.**





MAGYAR VÁROS

írta: JAKAB GYULA

Felnémet sikátor fachwerkes házakkal, mediterrán udvarház alacsony cseréptetővel, avagy a fehér fal, kék zsalu, kék tenger kombináció? Kínálatunkból a kedvencek. Tessék kérem stílust és életérzést választani! De van-e jellege a magyar városoknak? Megvan-e a sajátos szépségük, a hangulatuk?

Ha most elmélázva felidézünk egy kedves teret, egy kellemes kávézót, egy rövid sétát, amit valamelyik magyar városban tettünk, rájövünk: tényleg van. Akkor miért nem értékeljük úgy, mint a nyugat- és dél-európai városkákat? Három a magyar igazság: 1. fogalmunk sincs, mit értékeljünk 2. városainkban a szürke hétköznapiakat éljük 3. a balsors régen tép. Azaz: nem maradt ránk szép egészen az, ami igazából sosem volt teljes.

Most már lehet menni, csodálkozni és értékelni! Azt az épített értéket, a magyar városépítészetet, amit kicsit nehéz észrevenni, mert nem igazán karakteres. Mert szaggyal, mint a történelmünk.

Kezdjük el hát a beszélgetést arról, ami a miénk, nekünk tetszik, értünk van és általunk. A kis és közepes magyar városokról, azoknak is a központi, jellegüket meghatározó részéről lesz szó.

A magyar kisvárosok jellegzetes beépítési móddal rendelkeznek. Egyértelmű a képlet: általában az egy-két szintes, zárt sorú beépítés a

jellemző, az úttal párhuzamos tetőgerinccel. Az Alföldön különösen tágasan, Nyugaton szűkebben építkeznek. A tájhoz és az életmódhoz teljesen alkalmazkodva, így válva a táj teljes értékű részévé. A templomok és a középületek kiemelkednek a város szövetéből, mint a közösség gazdagságának és egységének a hírmondói. A barokk megyeházák már erősebben vágtak a képbe, mert addig nem látott méretű épületekről volt szó. Az ilyen irányú fejlődés pedig megállíthatatlan, gondoljunk csak a mai intézmények méretére (iskolák, színházak, egészségházak), és – inkább – ne gondoljunk a plázákra, lásd Kecskemét esetét.

És az utak néha térré szélesednek, ahogy a falvakban láthatjuk, hiszen belőlük nőttek ki városaink. A növekedés változással jár, nem volt és nem is lesz mindig ilyen a városkép. A változás jó, de csak akkor, ha értékesebbé teszi a környezetét. És, talán nem olyan nehéz, vegyük észre az öncélú exhibicionizmust. Az egyik előre mutat, a másik önmagára. Környezetünk építészetről ezért véleményt kell alkotnunk, így formálódik önmagunk és a köz ízlése is. Hogy a következő megrendelő ne ANNAK az építésznek kérje el a telefonszámát.

A házak között ott a tér, ami ugye a miénk. Nem akarunk sárba lépni, ezért lerakjuk kövel. Ott a viakolor katalógus, válasszunk mintát. Így minden város olyan egyedi lesz, mint a „légy eredeti” jelszóra Levi's 501-esben grasszáló tömegek. Persze szépen is lehet használni a színes betonkövet, de felsejlik bennem a falanszter, amikor az egész ország ezzel lesz leburkolva.

Beszéljünk az éghajlatról is. Meglepő módon Magyarországon nyáron erősen süt a nap, télen pedig hideg van. És létezik egy ötletes árnyékoló, ami csak nyáron véd a sugaraktól: a fa! A lombos. Kedves Olvasó, önöknél mikor ültették utoljára fát? És mikor vágtak ki? Számoljunk: egy fa harminc évig nő, mire valódi értékeit élvezhetjük. Egy fa nevelése nem szorítható négyéves ciklusokba. Tehát felesleges pénzkidobás – sokak szemében.

A magyar városok tágassága jól jött a járványok és a tűzveszély ellen, ma is kihasználhatnánk előnyét. Mire használjuk ma az út széleit? Autóparkolásra. És annál is több autó parkolására. Ha lazábban parkolnánk, talán ültetne valaki fát a kocsik közé. A parkolóban négyautónként van szükség egy fára. Ehhez egy adalék: van olyan embertípus, amely fának nevezi azokat a nyeles levélsokrokat.

Az építészet és a város láthatatlan nevelő-formáló hatást fejt ki ránk. Ezt megérezni egyszerű a recept, csak át kell érte lépni az országhatár túloldalára. Innen két le-

Felsejlik bennem a falanszter, amikor az egész ország viakolorral lesz leburkolva

hetőség vár a tisztelt utazóra. Meglátogat egy kedves német/cseh/horvát/oszt-rák/francia városkát, hazatérve pedig nem ugrik fejest a hétköznapi napokba, hanem megáll egy magyar városban és iszik egy kávét a főtéren. Mi az, ami az otthonosság érzetét kelti bennünk? A kontraszt hatása alatt ízlelgessünk, keressük a sarkokat, valami fogást rajta!

Teendő akad elég. Csonka a magyar városkép, folytatni kell tehát. Nem beleépíteni, hanem továbbépíteni – szólna a szerény javaslat. Nem vagyunk rosszabbak ükapáinknál, de csak értékelés után teremthetünk értékeket. Ez persze az építészek dolga, de a közönség véleményére is szükség van. Ma mindenki elfogadja azt, amit elé raknak. Úgyhogy mostantól tessék kinyitni a szemünket és a szánkat!



„HÜLYE LETTEM VOLNA KIHAGYNI”

Az elmúlt évek egyik legsikeresebb kultfilmjének rendezője, **Antal Nimród** büszke első horrorfilmjére, az *Elhagyott szobára*. Kedveli a kihívásokat, fél a szellemes filmekről, mellesleg bármikor ölne egy Traubiért.

interjú: MOLNÁR NIKOLETT

› Mitől féltél gyerekkorodban?

– Főleg a vámpíros filmekről és a pókoktól. A pókokat most sem szeretem. Meg emlékszem, egyszer láttam a tévében a *Nosferatut*, és a jelenetnél, mikor hirtelen felvillan egy arc, és beteríti a képernyőt, na, attól vert a víz rendesen.

› Most is előfordul, hogy kiver a víz mozizás közben?

– Persze, gyakran előfordul, főleg a szellemes filmekben. Legutóbb például az 1403-as szoba meredekebb részeinél ijedeztem.

› Innen ered a vonzódás a thriller és a horror műfajához?

– Nem mondanám, hogy bármivel jobban érekkeltem a thrillert a többi műfajnál. A *Kontrollt* inkább zsánerfilmnek tartom. A *Vacancy* esetében pedig az történt, hogy azok közül a forgatókönyvek közül, amiket kaptam, ez volt a legszimpatikusabb. Annál éreztem, hogy ki tudok hozni belőle valamit.

› Szerinted mi annak az oka, hogy a magyar filmek között a horror és a thriller gyakorlatilag hiánycikk?

– Nagyon sokat koncentrálnak a szerzői filmekre, és nincsenek olyan producerek, akik ezeket a témákat keresnék és nyomnák előre. Ezer más oka is lehet ennek, nyilván sok mindenben múlik. Főképp a filmkészítőkön. Ha az akarat megvan, akkor utat lehet találni. A magyar közönség minden műfajban szereti a jó filmeket, úgy, mint bármelyik másik közönség. Ha a készítő csapat jól végzi a dolgát, ha jó lesz a film, akkor biztosan sikerre számíthat.

› A nemzetközi karrier lehetőségét, az anyagiakat, a forgatókönyvet, vagy valami mást tartottál fontosnak, amikor elvállaltad a *Vacancyt*?

– Mivel fiatal, kezdő rendező vagyok, így egyértelmű volt, hogy nem fogom rögtön álmaim forgatókönyvét megkapni. A *Vacancyt* azért vállaltam el, mert jó belépőnek találtam. Úgy éreztem, ha ezt jól megcsinálom, akkor majd megbízik bennem a stúdió, és később jobb ajánlatokat is kapok. Persze, az a legideálisabb, amikor te írhatod a forgatókönyvet, de egyelőre nem vagyok abban a helyzetben,

hogy nagyon válogathassak. Egy készen kapott forgatókönyvvel eleve nehezebb dolgod van. Elolvasol valamit, és próbálsz egy világot látni, próbálsz ráérezni arra, ami az író is megfogta. Nem mindig könnyű ráhangolódni. Mikor a sajátodat írod, akkor az elejétől tisztában vagy

vele, milyen atmoszférát, hangulatot szeretnél teremteni. És ahhoz képest, hogy a Vacancy forgatókönyve, valljuk be, nem túl eredeti, olyan értelemben, hogy láttunk már ezer ilyen filmet, pont az volt a kihívás és az izgalom benne, hogy ezzel együtt mit lehet vele kezdeni. Mit lehet hozzátenni, mitől lesz jobb? Próbáltunk egy kis eleganciát belecsempészni, hogy eltérjünk a mostani trendfilmekről, amik csak a fröccsenő vérré és a kínzó kórra koncentrálnak, meg arra, hogy hány fajta beteg módon lehet megkínózni valakit. Számomra ez lerágott csont. Én magára a felépítésre próbáltam koncentrálni. Szerintem amit lehet, kihoztam belőle, és büszke vagyok rá. Ugyan nem hozott hetvenmillió dollárt az első hétvégén, viszont a gyártási költség tudomásom szerint megtérült, így a stúdió is elégedett az eredménnyel.

› A forgatás során teljesen szabad kezet kaptál?
– A két főszereplőt már kiválasztották, mikor én megérkeztem, így csak a mellékszereplők castingján vettem részt. A forgatókönyv pedig adott volt. Próbáltam itt-ott belevinni a saját ötleteimet, volt, ami-

ben engedtek, volt, amiben nem. De onnét kezdve, hogy a forgatókönyv elkészült, teljesen szabad kezet kaptam. A forgatásra kijöttem egyszer, mögöttem ültek egy fél órát, aztán többet nem is láttam őket.

› A szűk költségvetésű Kontroll után milyen volt 19 millió dollárból gazdálkodni?

– Mikor a díszletet építettük, akkor kezdtem érezni a különbséget és annak a nagyságát igazán, hogy mit jelent 19 millió dollár. Mást nem is tudok mondani, csak azt, hogy kellemes forgatás volt. A legfontosabb: ha a rendező tudja, mit szeretne elérni, és ezt érthetően elmagyarázza, akkor minden rendben lesz. Jó, amerikai stábbal dolgoztam, de technikailag ugyanazt a munkát végeztük el, mint itthon. Viszont maga a tény nagy öröm volt nekem, hogy egy olyan stúdióba megyek be minden reggel, ami mellett gyakran elmentem és csak álmodoztam róla fiatal koromban. Mindemellett per sze egy teljesen újfajta gondolkodást, hozzáállást kellett megtanulnom, illetve tanulom még most is. Magyarországon nagyobb súlyt helyeznek magára a filmre, tehát a művészeti részre. Egy amerikai stúdiófilm esetében nyilván nemcsak a befektetett összeg nagyobb, hanem az elvárások is. A művészetet az üzlettel próbálják vegyíteni. A filmkészítés üzleti ágazatának van egy saját nyelve, erre rá kell érezni, és használni kell. Még a mellékszereplők kiválasztásánál is mérlegelik, hogy az adott színész melyik társadalmi rétegre milyen hatást fog gya-



Antal Nimród

Született:

1973. Los Angeles, Kalifornia, USA

Iskolái:

Pasadena Art Center, USA
Színház és Filmművészeti Egyetem

Filmjei:

(rendezőként)

Vacancy (2007)
Kontroll (2003)
Biztosítás (1998)
Bohóclövész (1994)

(színészként)

Poszkatona (2003)
Öcsögök (2001)
Balra a nap nyugszik (2000)
Közel a szerelemhez (1999)
Roarsch (1999)

korolni. Időnként a kreatív ötleteket az üzleti érdekek alá kell rendelni. Talán ezek megértése és alkalmazása volt számomra a legnagyobb kihívás, főleg mert én a művészetet előbbre valónak tartom. Magyarországon azért tisztábbak a körülmények, nem ilyen kiélezett a nyereség szerepe.

› Mit éreztél, mikor ott ültél a premieren?

– Féltém és izgultam, hogy megbánnak-e paradicsommal a végén, vagy nem. Tetszik-e majd nekik egyáltalán? Aztán megnyugodtam, mikor láttam a végeredményt, és úgy éreztem, sikerült megcsinálni.

› Ha nem keresnek meg a Vacancyvel, akkor itthon maradsz?

– Nem, mindenképpen ki akartam menni. A Kontroll-lal tulajdonképpen szinte mindent elértem, amit itthon szerettem volna. Az ember mindig új kihívásokat keres, és szerencsére elég sokan látták kint, tetszett is nekik, így kaptam ezt a lehetőséget, és hülye lettem volna kihagyni.

› Magyar származású amerikai rendezőnek, vagy Amerikában dolgozó magyar rendezőnek tartod magad?

– Magyar vagyok. Csíkszépvízi székel a nagyapám, mindenem, a múltam is ott van. Most is ölni tudnék egy traubiszódáért! Imádom Magyarországot, nekem mindenképp fontos, hogy ott éljek és ott legyenek. És ha közben tudok utazni és máshol dolgozni, az remek. Például szívesen dolgoznék Tokióban is egy pár évig. De a nevem, a vérem, a szívem az mind magyar.

Elhagyott szoba – Vacancy

PRÓ ÉS KONTRA

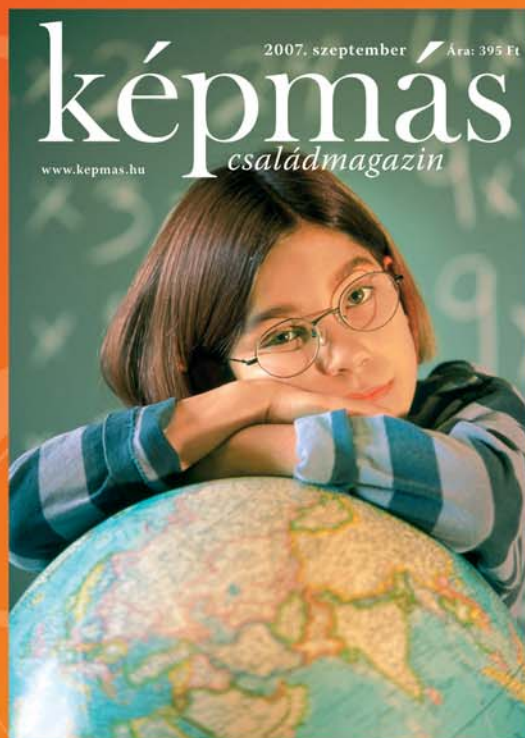
Egy kérdés furdalja az oldalamat: vajon hány elhagyott motel létezhet még Amerikában, ahol nincs térerő, nincs kettőnél több vezetékes telefon és nem lehet kártyával fizetni? Mindez egy rosszcárú, ránézésre tíz év sittes gyakorlattal rendelkező portással, és egy naiv, válófélben lévő házaspárral. „Ha megtanultunk valamit Amyről (Kate Beckinsale) és Davidről (Luke Wilson), a Vacancy szereplőiről, az az, hogy nyilván sohasem láttak horrorfilmet életükben. Különben okosabbak lettek volna annál, hogy betérjenek a Pinewood Motelbe” – írta egy kommentelő az IMDB-n, „a világ legnagyobb moziadatbázisa” jelzővel felcímkézett honlapon. Ahol egyébként a film meglehetősen pozitív kritikákat kapott, és tíz csillagból átlag hetet bezsebelt. Az Elhagyott szoba hazai forgalmazója, az Intercom augusztus végi adatai szerint itthon eddig tizennyolcezeren nézték meg a filmet. Ez röpké kettőszázötven ezerrel kevesebb, mint például a Kontroll látogatóinak száma. Amerikában viszont már bőven visszahozta a gyártási költségeket. A belépőkártyát – úgy tűnik – elfogadták. Antal Nimród következő filmje 2009-re várható, Armored címmel. Elmondása szerint az már nagyobb szabású lesz, nagyobb színészi gárdával, valamint több és változatosabb helyszínen játszódik.

–mn–



Ára csak: 395 Ft!

www.kepmas.hu
képmás
családmagazin



Szeptemberi lapunk
tartalmából:

Fejlődik a világ?

- Dr. Boros Imre:
Mit (t)együnk?
- Nem élősködhetünk a
jövőn! – interjú Fekete
Gyulával
- Képernyő előtt
felnövő gyermekek
- Teremtésvita
- Ártalmas csecsebecsék
- Beszélgetés Schäffer
Erzsébet író, újságíróval

*A család magazinja
szeptember 6-ától
az újságárusoknál!*

érdektelen tudósítások

„Visszautasítom és elégtételt kérek.”

Keller László országgyűlési képviselő,
volt közpénzügyi államtitkár

visszafogott vélemények

„Hát ez egy óriási f.....g”

Havas Henrik újságíró olvasói levele az Indexhez

tartózkodó kritikák

„Kit nem küldtek még el a sunyiba? Már magukon kívül?”

Farkasházy Tivadar újságíró, humorista

index

www.index.hu

a mértéktartó hírportál